

KEJSAREDÖMET RYSSLANDS
S T A T I S T I K ,

I SAMMANDRAG,

af

G a b r i e l K e i n.

HELSINGFORS,
J. C. FRENCKELL & SON,

1838.

F ö r o r d.

Den öfvertygelse, att en på Svenska författad kort framställning af Rysslands öconomiska, literära och medborgerliga förhållanden för dem af mina landsmän, hvilka icke varit i tillfälle att ur större, på fremmande språk författade arbeten öfver dessa ämnen förskaffa sig kännedom, icke vore ovälkommen, då en sådan, oaktadt Finland numera i närmare trettio år varit med det mäktiga Kejsareriket förenadt, hittills saknats, har föranledt utgifvandet af detta sammandrag. Dervid har jag lagt till grund „SCHUBERTS Handbuch der allgem. Staatskunde von Europa,” hvars första del, utgifven i Königsberg 1835, jemte en allmän indelning, innehåller Rysslands statistik, och ofta endast öfversatt, samt för mitt ändamål sammandragit, hvad af Schubert utförligare blifvit afhandladt. Vidare hafva blifvit rådfrågade: WICHMANN'S Darstellung d. Russ. Monarchie, Lpz. 1813; BRÖMSEN Russland u. d. Russ. Reich, Berl. 1819; HASSELS Lehrb. d. Statistik d. Europ. Staaten, Weimar 1822; SCHNITZLER, Essai d'une Statistique générale de l'Empire de Russie, Paris et Petersb. 1829; SJÄBLOWSKI Россійская Справочника, СПб. 1832; STRINS Handb. d. Geogr. u. Statist. 6:e Aufl. v. Hörschelmann, Lpz. 1833; SCHNITZLER La Russie, la Pologne et la Finlande, tableau statistique etc. Paris 1835, jemte några andra arbeten. Deremot har den förtjenstfulle von BULGARINS större statistiska verk af mig icke kunnat begagnas, emedan framställningen af Rikets

physiska och öconomiska tillstånd, hvilket i de hittills utkomna delarne af VON BULGARIN behandlas, i min bok redan var aftryckt, då bemälda arbete utkom. I frågan om ståndsförhållanderne och styrelse-auctoriteterne har jag gått till grundkällan, I, II och IX Tomeerne af den nu gällande Ryska lagen. Då afsigten endast varit att lemna en allmän statistisk teckning af Ryska riket, så har jag icke inlåtit mig, att uppge de mindre nuancer, hvarigenom några Gouvernementers styrelse skiljer sig ifrån den allmänna regeln; än mindre har härvid ofseende kunnat fästas på Polens och Finlands afvikande styrelseformer; och äro dessa länder endast så mycket vidrörda, som nödigt var, för att teckna de allmänna statistiska contourerne. Emedan denna bok småningom och efterhand, allt som andra göromål lemnat mig ledighet, blifvit utarbetad och derpå styckevis i Akademiska disputationer utkommit, har en ojemnhet i behandlingen uppstått, så att några ämnen, i förhållande till andra, blifvit kanske för vidlöftigt, andra för kort behandlade; jag hoppas dock att detta fel förlåtes, i händelse ändamålet med arbetet för öfrigt kunde vinnas. Sedan utgifvandet deraf sistlidet år begynte, har en och annan förändring i Rikets styrelse emedlertid inträffat, hvilken jag antydt i tillägget; likaså har ett och annat under fortsättningen af arbetet upptäckt misstag der blifvit rättadt; vid detta tillägg behagade derföre den benägne Läsaren före arbetets begagnande fästa uppmärksamhet.

Helsingfors den 13 Augusti 1838.

G. R.

I n n e h å l l.

	Sid.
Omfång och gränсор	1.
Allmän politisk indelning	6.
Physisk beskaffenhet:	
Klimat	8.
Bergsåsar	9.
Jordmon	12.
Sjöar	14.
Floder	15.
Kanaler	23.
Befolkning	25.
Ståndsförhållanden	31.
Adel	31.
Presterskap	39.
Borgerskap	39.
Bondestånd	46.
Religionsförhållanden	60.
Den Grekisk-Ryska kyrkan	60.
Andra religions-secter	71.
Naturalster	73.
Fabriker och Manufacturer	79.
Handel	80.
Mynt, mått och vikt	86.
Vettenskaplig kultur	88.
Statsförfattning:	/
Rikets grundlagar	97.

	Sid.
Kejsaren	101.
Riksvapnet	105.
Det Kejserliga huset och hofstaten	107.
Riddare-ordnar	116.

Administration: Allmänna Auctoriteter:

Riksconseillen	121.
Dirigerande Senaten	123.
Riksministerium	127.
Den hel. dirigerande Synoden	135.

Styrelse Auctoriteter för Rikets särskilda provinser 136.

General-Gouverneurer	137.
Civil-Gouverneurer	138.
Gouvernements regeringen	139.

Kameral-hofvet och andra auctoriteter inom

Gouvernementerne	140.
Gouvernements domstolar	141.

Gouvernementernes indelning i kretsar och

inom dem befintliga auctoriteter . . .	143.
--	------

Lagstiftning 147.

Rikets finanser 148.

Krigsmagt 150.

Tillägg och rättelser 156.

Omfång och gränsor.

Då Storfursten Ivan I Wasiljevitsch, år 1462, tillträdde regeringen i Ryssland, innefattade riket 18500 geogr. Qvadratmil. Genom stadgandet om rikets odelbarhet, förekom han för framtiden dess söndring i mindre furstendömen och grundlade sålunda dess storhet. Under honom och hans efterträdare utvidgades detsamma, dels genom återförening af de fränskiljda furstendömena, dels genom eröfringarne af Kasan och Astrachan, samt af Sibirien ända till floden Jenisei och sjön Bajkal, till det omfång, att det år 1613, vid Romanovska regenthusets thronbestigning, uppgick till 157000 q. m., eller var lika stort med Europa *); under Tsar Michaël Feodorovitsch Romanov, hans son Alexei och sone-söner Feodor och Peter den Store, genom eröfringen af hela Sibirien, Kamtschatka, Kuriliska öarne m. m., samt genom fredsslut-

*) Antages Donfloden till Europas östra gräns, så att Kasan och Astrakan falla på Asiatiska sidan, uppgår, som bekant är, Europas omfång till omkring 155000 geogr. q. m.

ten med Polen i Andrussov år 1667 och med Sverige i Nystad 1721, till 275800; och under Peters efterträdare, till och med Kejsar Paul I, i synnerhet genom Polska, Turkiska och Svenska provinser till 331850 q. m. Kejsar Alexander tillade Grusien, Mingrelien och Imerethi 1802 och 1804, Ståthållarredömet Bialystock, genom freden i Tilsit 1807; Storfurstendömet Finland med Åland, en del af Vesterbotten och Lappmarken, genom freden i Fredrikshamn den $\frac{5}{17}$ Sept. 1809; Bessarabien och en del af Moldau genom freden i Bucharest 1812, landskaperne Dagestan och Schirwan genom freden med Persien i lägret vid Gulistan 1813; och sluteligen genom freden i Paris 1814 och Congressen i Wien 1815 Konungariket eller Tsardömet Polen. Sedan det år 1799, för pelshandelns skull, stiftade Rysk-Amerikanska handels-sällskapet dels på nordvestra Amerikas fasta land, dels på dess öar, anlagt factorier, togos desamma, 1822, under regeringens förvaltning, och, genom tvenne fördrag, d. 17 Apr. 1824 med Nordamerikanska fristaterne och med England d. 28 Febr. 1825, bestämdes omfånget af det Ryska gebitet i nordvestra Amerika till 17500 q. m., så att 54° 40' nordl. Lat. utsattes till dess sydligaste

punkt. Alexander efterlemnade sålunda ett rike af 363000 q. m. Hans Majestät Kejsar NICOLAI förenade med sitt rike, genom freden med Persien i Turkmantschai, (i Persiska provinsen Adserbitschan i sydost som Tebris, nästan midt emellan sjön Urmia och Kaspiska hafvet), den 10 Febr. (29 Jan.) 1828, provinserne Erivan och Nachitschevan, och genom freden med Turkiet i Adrianopel, d. 1²/₄ Sept. 1829, fästningarne Anapa, Poti, Achalzike, och Achalkalaka, hörande fordom till Turkiska paschalikatet Tschaldir, vid gränsen af Turkiska mindre Asien och Armenien; till följe hvaraf rikets omfång nu uppgifves till 363604 q. m.

Riket begränsas i norr af Norrige, (hvarifrån det till större delen skiljes genom Norska fjellarne, samt Enarejoki och Tenojoki eller Tana elf), och Ishafvet, i öster af östra oceanen, i söder af de Chinesiska lydländerne, Tatariet, Kaspiska hafvet, Persien, Asiatiska Turkiet, Svarta hafvet och Europaeiska Turkiet. Mot de Chinesiska lydländerne utgöres gränsen till en del af Lilla Altai, Sajaniska och Jablonoi bergen samt floden Argun, mot Tatariet af fl. Syr eller Tschihon, mot Europaeiska Turkiet af Donau. I vester gränsar Ryssland mot Norrige (Pasvigs elf), Sverige, (hvarvid den

lilla elfven Radja-Johka eller Kuokima Johka, åtskilliga mindre sjöar och vattudrag, Muonio och Torneå elfvar göra gränsskilnaden,) vidare mot Bottniska viken, Östersjön, Preussen (floderne Szesupe, Drowenz, Proсна m. fl. skilja begge riken), Galicien (Weichsel och San), samt den Turkiska andelen af Moldau, (fl. Prut). Colonierne i Amerika gränsa till Englands Amerikanska besittningar.

Antages jordklotets yta till 9,281910 q. m., så upptager Ryska riket något mera än 26:te delen af hela jordens area. Det sträcker sig ifrån 35° — 245° long. (upptager sålunda mera än hälften af jordens längd), och ifrån $38^{\circ} 40'$ — 78° nordl. lat. Då nu, som känt är, 180 longituds grader göra 12 timmars skilnad i tid, så måste på de 210° , som utgöra afståndet emellan Rysslands östra och västra gräns, skillnaden bli 14 timmar, så att, då på den yttersta punkten i öster, Prins Wales öarne, är midnatt, klockan på Åland, den vestligaste punkten af Riket, först visar 10 före middagen, af det, å förra stället, redan tilländalupna dygnet; och då solen i västra delen af Riket går ner, den redan hunnit gå upp i den östra. Likaså skiljaktig är den längsta dagens och nattens relativa längd i Rikets södra och norra trakter: under det

att vid södra gränsen den längsta dag och natt är omkring $14\frac{3}{4}$ timmar, räcker densamma i norr i Kola tvenne och vid cap Taimura fyra månader. För att förtydliga förhållandet af Rysslands omfång till andra Europaeiska rikens och staters, kan anmärkas, att Finland ensamt, med 6403 q. m., är större än Konungarikena Preussen, Sachsen, Hannover och Würtemberg tillsammans; Gouvernementet Archangel (11,970 q. m.) i det närmaste lika med Frankrike, Nederländerne, Belgien och Schweits, samt med ön Novaja Semlja, af 4255 q. m., inberäknad, större än Sverige och Norrige tillsammans. Wologda (6867 q. m.) är nästan = Stor-Britannien och Irland, Kyrkostaten och Toskana tillsammans. Bland de Sibiriska Gouvernementerne är Tobolsk (24900 q. m.) = Kejsaredömet Österrike, samt Konungarikena Frankrike, Bayern och Sardinien; Tomsk, (60400 q. m.) = hela vestra Europa, eller Portugal, Spanien, Frankrike, Belgien, Nederländerne, Stor-Britannien och Irland, Norrige, Sverige, Danmark, Tyskland, Schweits och Italien tillsammans tagne; och sluteligen Jeniseisk och Irkutsch (123300 q. m.) = hela Europa, då Pyreneiska och Skandinaviska halföarne, Danmark och Finland undantagas.

Allmän Politisk indelning.

I. *Det Europaeiska Ryssland*, som består af:

a) *Östersjö-provinserne*, hvar till räknas:

1) Gouvernementet St. Petersburg eller Ingermanland, 2) Storfurstendömet Finland, 3—5) Gouv. Estland, Lifland och Kurland.

b) *Stora Ryssland*, hvilket utgöres af följande 19 Gouvernementer: 6) Moskwa, 7) Smolensk, 8) Pskov (Pleskov), 9) Tver, 10) Novgorod, 11) Olonetz, 12) Archangel med Novaja Semlja, 13) Wologda, 14) Jaroslav, 15) Kostroma, 16) Wladimir, 17) Nischnej Novgorod, 18) Tambov, 19) Rjäsan, 20) Tula, 21) Kaluga, 22) Orel, 23) Kursk och 24) Woronesch.

c) *Lilla Ryssland*, med 4 Gouv., 25) Kiev, 26) Tschernigov, 27) Pultava, 28) Char-kov eller Slobodiska Ukrain.

d) *Södra Ryssland*, som har 4 Gouv., 29) Jekaterinoslav, 30) Cherson, 31) Taurien, hvar till äfven räknas Svartahafs-kosackernes land, 32) Donska kosackernes land, samt 33) Provinsen Bessarabien. Jekaterinoslav, Cherson och Taurien kallas äfven nya Ryssland.

e) *Vestra Ryssland*, hvarest räknas 7 Gouv., 34) Wilna, 35) Grodno, 36) Witepsk,

37) Mohilew, 38) Minsk, 39) Volhynien och 40) Podolien, samt 41) Provinsen Bialystock.

f) *Konungariket eller Tsardömet Polen*, bestående af 8 Gouvernementer: 42) Krakau, 43) Sendomir, 44) Kalisch, 45) Lublin, 46) Plock, 47) Masovien, 48) Podlachien och 49) Augustovo.

II. *Asiatiska Ryssland:*

a) *Tsardömet Kasan*, med 5 Gouv., 50) Kasan, 51) Wjätka, 52) Perm, 53) Simbirsk, 54) Pensa.

b) *Tsardömet Astrachan*, som har 3 G. 55) Astrachan, 56) Saratov, 57) Orenburg.

c) *Kaukasiska länderne*, hvartill höra: 58) G. Georgien, jemte provinserne Imerethi och Awchasa, 59) G. Kaukasien, 60) Tscherkessernes land, 61) Provinsen Armenien jemte landskaperne Dagheston, Schirvan samt eröfringarne af 1828 och 1829.

d) *Tsardömet Sibirien*, upptagande: 62) G. Tobolsk med provinsen Omsk, 63) G. Tomsk, 64) G. Jeniseisk, 65) G. Irkutsk jemte provinserne Jakutsk, Ochotsk och halfön Kamtschatka.

e) Den Ryssland underlydande delen af Kirgisiska steppen.

III. *Amerikanska Ryssland*, utan någon indelning i provinser.

Physisk beskaffenhet.

Klimat. Med afseende på klimatet indelas Ryssland i fyra regioner eller landsträckor, nemligen:

1) *Den arktiska* eller *polarregionen*, sträckande sig till 67° lat. mot söder, med en mer än 8 månader lång vinter. Här fryser qvicksilfret årligen och hafven äro ifrån slutet af September till slutet på Junii betäckte med is; kärren upptina alldrig fullkomligen. All jordkultur upphör, träden förvandlas till värgaktiga buskar, sluteligen försvinna äfven dessa och mossor äro den enda vegetation naturen frambringar. Den kortväxta polar-människans enda följeslagare till dessa trakter äro hunden och renen; hennes förnämsta näringsfång fiske.

2) *Kalla regionen*, med stränga, omkring sex månader långa vintrar, mellan 67° och 57° lat. Ifrån 65° begynner i det Europaeiska Ryssland jordbruk med någorlunda utsigt till gynnande skörd; i Asien deremot blir, ju längre man kommer åt öster, kölden allt mera herrskande, så att vid Olekminsk vid Lena fl. under 60° endast korn trifves, och vid Udskoi nära Ochotska hafvet än under

55°, således ungefär under samma lat. som Moskva och Königsberg, ingen säd växer. I Kamtschatka, under samma latitud med England, sträcker sig svårigheten att odla säd ännu sydligare, och endast kornet lönar odlarens möda. Kalla regionens heta somrar befordra väl växtligheten, men öfvergångstiderna ifrån den kalla till den heta årstiden och tvärtom, det är våren och hösten, äro ytterst korta.

3) *Tempererade regionen*, fr. 57°—50° lat., med ett jemnt, för den animaliska och vegetabiliska naturen lika gynnande klimat, i allmänhet ej olik klimatet i Preussen och Danmark, likväl med strängare vintrar. Utgör i de trakter, der jordmonen är gynnande och odlingen icke hindras genom bristande befolkning, Kejsaredömet's fruktbaraste del.

4) *Varma regionen*, från 50° till södra gränsen, med tidig och varm vår, mycket torr och het sommar, sen och kort höst, samt kort men sträng vinter; klimatet härstädes liknar Lombardiets och Södra Frankrikes. De heta somrarne åstadkomma dock ofta en för människor och djur farlig luftsmitta. Orkaner äro icke heller sällsynta.

Bergsåsar: 1) Fortsättningen af Seveåsen stryker genom Finska Lappland in i Ryss-

lands norra provinser, och utgör en icke bred sträcka af blott några 100 fot höga kullar.

2) Karpathernes norra sluttning i Polen höjer sig i berget Lysa till 1920' och i Kathrineberget till 2000'. 3) Ural, gränsen emellan Europa och Asien, hvilken i en längd af 250 geographiska mil, med en bredd af 7—18 mil, drager sig från norr till söder, långsamt sluttande åt Europaeiska sidan, brantare mot Asien, med de hittills kända högsta punkter Konschakowskoj kamen, 8000', enligt andra blott 5000' öfver hafvet, Deneschin 5500' (4100') och Kwarnusch 5000'. Den förut som högsta punkt ansedda Pawdinskoj kamen i G. Perm, som uppgifvits stiga till 6400', har befunnits icke öfverstiga 3550' eller, enl. andra, endast uppnå 2700'. 4) Kaukasus med spetsarne Elborus 16700' eller enligt sednare mätningar 15400', i sydost om denna spets Kasbek eller Mainwari 14,400—14500' och Schahdag (Kungsberget) = 12000'. Dessa uppräknade bergsåsar innesluta ett ofanteligt slättland, det såkallade osteuropaeiska, hvilket genom en från Karpatherne utgående, i nordostlig riktning åt Ural framlöpande rad af kullar och höjder, bland hvilka 5) den vattenrika Valdai-höjden eller Wolchonski skogen (Mons Alaunus), som icke öfver-

stiger 1070' i höjd, är bekantast, åter delas i tvenne, dels åt Ishafvet och Östersjön, dels åt Kaspiska och Svarta hafven sluttande lågländer; sålunda likväl, att den sednare sluttningen till en del genomskäres af en bred landtrygg, som, kommande från Galicien, stryker genom södra Ryssland. 6) På Tauriska halföns södra kust framstryker en isoleerad höjdsträckning Jaila, med de högsta topparne Tschadür Dag 4740' och Babugan Jaila 4600'. 7) De Armeniska bergen, med stora Ararat 16200' och lilla Ararat 12000'. 8) Lilla Altai, vid Sibliens södra gräns, högst 6500', hvars östra och nordöstra fortsättningar (Sajaniska, Nertschinska, Jablonoj och Stanovoj bergen sträcka sig ända till Tschuktschernes halfö, och derifrån utsända en gren till det på Vulkaner rika Kamtschatka. Ural och lilla Altai, samt deras genom Kirgisernes stepper strykande mellanlänkar Mamet Tau, Alginski bergen, Uluk Tag, Beszka bergen *), äfvensom Altais fortsättningar i öster och nordost, innesluta det ofantliga, i östra delen af lägre bergsåsar genomskurna, mot Ishafvet sluttande och för dess kalla vindar blottställda Sibiriska låglandet. I Ryska

*) Dessa mellanlänkars tillvaro har dock af sednare Geographer blifvit bestridd.

Amerika höjer sig Elias berget till 17850' å 17900' och Fairweather (det vakra vädrets berg) till 14900'.

Jordmon. Den bördigaste jordmon hafva rikets mellersta provinser, sträckande sig från G. Moskva, Wladimir, Nischegorod och Tambov i norr och öster till Charkov och Pultava i söder, samt de under samma latitud mera åt vester belägna provinserne, med undantag likväl af Minsk. Det Europaeiska Rysslands norra del har en mestadels mager, sandblandad dock gräsbeväxt, af ofanteliga skogar betäckt, ofta äfven sank och kärraktig jordmon. Mellan Hvita hafvet och Östersjön ligga Europas vattenrikaste nejder, betäckte af otaliga, genom smala sund med hvarandra sammanbundne träsk, mellan hvilka klippiga höjder framslingra sig. Södra delen af Ryssland har en föga skogbeväxt, ömsom ytterst bördig, ömsom ofruktbar, saltblandad mark. Utom i norra Ryssland finnas större kärr i Litthauen, Volhynien och Bessarabien. Märkvärdigast äro de så kallade Rokitno kärren, samt Pinska kärren, belägne i vester om Dnepr, i södra delen af G. Minsk och Grodno, samt norra delen af Volhynien. Dessa kärr afvexla med ofanteliga skogar. Stora sträckor upptagas af de så kallade step-

perne, isynnerhet i vestra Rysslands södra hälft, dels med sandig, och alldeles ofruktbar jordmon, samt alldeles obebodde, dels beväxte med gräs samt genomtågade af nomader. Många stepper hafva saltblandad jordmon, innehålla saltsjöar och genomflytas af saltiga bäckar. De förnämsta stepper äro: Den Petschoriska, mellan Dvina och Petschora; den Jaroslavska, i G. Tambov; den Nogaiska, norr om Krimm, Svarta och Asovskas hafven, från nedre Don till nedre Dnepr; den Donska, i Donska Kosackernes land; den Kubanska, från floden Kuban, hvilken faller i Svarta hafvets nordöstra hörn, till Dons biflod Manisch; den Asovskas, på östra sidan af Asovskas sjön och Don flodens nedre lopp; den Kumanska, vid floden Kuma och nordvest om Kaspiska hafvet; den Terekska, i söder om den förra; den Uralska eller Kalmuckiska, mellan floderne Wolga och Ural, samt Kaspiska hafvet; den Kirgisiska, från Irtisch till sjön Aral och floden Ural; och slutligen den Barabinska eller Baraba-steppen, mellan Irtisch och Obi flodernes mellersta lopp. Sibirien har i sin södra del, utom några redan nämnde stepper, ogenomträngliga skogar, ypperliga betesmarker och en jordmon, der säd ganska väl växer; de nordliga-

re trakterne deremot, från 57°, hafva mager, sank och kärraktig mark. Tre femtedelar af Sibirien anses, dels för jordmonens ofruktbarhet, dels för klimatets hårdhet, icke kunna odlas.

Sjöar. I Asien: 1) Kaspiska hafvet, den största insjö på jorden, 6860 q. m. och 2) Aral sjön, 1100 q. m. i Kirgissteppen. Begge vidröra endast rikets gräns. 3) Baikal, den största, alldeles inom Ryskt gebit belägna insjö, 524 q. m., innesluten af branta klippväggar i Gouv. Irkutsk. 4, 5) De förenade sjöarne Tschany och Sumi i Baraba-steppen. 6) Teletskoe eller Altyn, vid Altais slutning mellan G. Jeniseisk och Tomsk, 18 mil lång, 12 bred. 7) Balkasch och 8) Alaktugul, begge i Kirgis-steppen vid rikets södra gräns. — I Europa: 9) Ladoga, 292 q. m., omgifven af Ingermanland, Finland och Olonetz. 10) Onega 30 m. l. 10 br. inom G. Olonetz. 11) Peipus 12 m. l. 10 br., mellan Ingermanland, Estland och Lifland, sammanhänger i söder med Pleskovska sjön, mellan Lifland, Pleskov och Ingermanland. 13) Wirtsjärv i Lifland, vester om Peipus. 14) Selicher i G. Tver. 15) Ilmen 6 m. l. 5 br., 16) Bjeloe osero (Hvita sjön), 17) Wosch eller Woscha (Восжа); alla tre i G. Novgorod. 18) Kubina

eller Kubinskoe Sjön i G. Wologda. 19) Latscha och 20) Wodla i öster, samt 21) Seg och 22) Wig eller Wyg i norr om Onega, alla i G. Olonetz. 23—26) Kutno, Top, Piavo, Kowda, med flere, mellan Hvita hafvet och Finland i G. Archangel. 27—29) Imandra, Kombo, Kola m. fl. på Lappska halfön af G. Archangel.

Floder. I. Utfallande i Ishafvet: a) i Europa: 1) Petschora från Ural i G. Perms nordöstra hörn, upptar Usa från höger, samt Ischma, Pischma och Tsilma från vänster; faller i Petschora viken; 143 mil lång. 2) Mesen ifrån Petschoriska steppen, bifloder Pesa fr. h. Waschka fr. v., i Mesen-viken, 120 m. l. 3) Dvina, uppkommer genom sammanflödet af Jug, som har sitt ursprung från södra delen af G. Wologda, och Suchona, som flyter ur sjön Kubinskoe; Dvina upptager fr. h. Wytschegda och Pinega, fr. v. Waga; utfaller i Dvina-viken af Hvita hafvet; 160 mil lång, under största delen af sitt lopp segelbar. 4) Onega, afleder sjöarne Woscha och Latscha i Onega viken, 80 m. l. 5) Wyg, sjöarne Wygs och Segs utlopp i Hvita hafvet. 6) Kem, Kutno sjöns utlopp i samma haf. 7) Kowda afleder sjöarne Top, Piavo och Kowda i Kandalaskaja viken. På Lapp-

ska halfön: 8—11) Kola och Tuloma, med gemensamt utlopp i Kola bugten, Ernyschnaja eller Woronja i Ishafvet, Ponoj i Hvita hafvet. b) I Asien: 1) Kara, gränsflod mellan Asien och Europa, i Kariska viken. 2) Obi, från tvenne källfloder, Bija ur sjön Teletzkoe, och Katunja fr. Lilla Altaj och Kolywanska bergen; upptar fr. v. Irtisch, [med hvilken förut fr. v. Ischim och Tobol, fr. h. Om förenat sig], Konda och Sosva, samt fr. h. Tom, Tschulym, Ket, Wach och Torom; öfver 430 m. l., och på sina ställen 4 mil br., segelbar, i Obi viken. 3) Tasa, i viken af samma namn. 4) Jenisei, ur tvenne källfloder [af några Schiskit och Kamsara, af andra Takem och Kemtschik, af andra åter Weykem och Ulakem kallade] i Mongoliet, segelbar ifrån Abakansk, öfver 570 m. l., i sin öfre och mellersta del med hastigt, i nedre delen med sakta lopp, upptager från v. Abakan, Kem, Kas, Sym, Scharschicha, Elui (Jelui) eller Jelagui, Turuchan, fr. h. Kan, Angara som flyter ur sjön Baikal och efter föreningen med Ilim kallas Öfre Tunguska, vidare Pit, Kij, Kas eller Katz, Sten-Tunguska, Bachta, Nedre Tunguska och Kursika; Jenisei utfaller i de Sjuttio öarnes vik. 5) Piasina ur sjön Piasino und. 70° lat., med biflo-

derne Agapa fr. v. och Dudypka fr. h. 6) Taimura, ur sjön af samma namn, till den lika benämnda viken. 7) Chatanga, i viken af samma namn. 8) Anabara i Preobraschenja bai. 9) Olenek, 143 m. l. 10) Lena, ur kärr i vester om Baikal, upptar Kirenga, då den blir segelbar, Witim, Olekma, Aldan, som förut förenat sig med Amga, m. fl. fr. h., samt Wilui och Muna m. m. fr. v. Antalet af Lenas bifloder uppgifves till icke mindre än 523; efter ett lopp af 600 mil faller den, delad i flere armar, i hafvet. 11) Jana, upptager Adyga fr. h. Butaktaj m. fl. fr. v., utfaller genom fem mynningar i viken Maigolotsk. 12) Indigirka med bifloderne Omakon, Nera, Moma fr. h., Arga, Sennach, Ujandinah fr. v., 170 m. l., utfaller genom 4 hufvudmynningar. 13) Alaseja. 14) Kolyma från Stanovoj bergen, med Korkodan och Omolon fr. h., Jasschna och Schubina fr. v. 214 m. l.

II. Floder med utlopp åt östra oceanen: 1) Anadyr fr. sjön Joanko, under polarkretsen, i Anadyr-viken. 2) Kamtschatka, hufvudflod på halfön af samma namn, 70 m. l., faller vid Nischne-Kamtschatsk på halföns östra kust i Kamtschatka bugten. 3) Penschina i hafs-viken af samma namn. 4) Ochota bildar vid sin mynning hamnen af staden Ochotsk.

5) Uda, med Polovinka, nära rikets södra gräns i Ochotska hafvet. 6) Argun, på en sträcka gräns mot Mantschuriet, förenar sig med Schilka, antar namnet Amur och öfvergår på Chinesiskt område. III. I Baikal falla: 1) Selenga från Stora Altai och 2) Öfre Angara. IV. På Aralsjons östra strand Syr eller Tschihon, hvilken i söder begränsar den till Ryssland hörande delen af Kirgisiska steppen. V. I Kaspiska hafvet: 1) Emba eller Jemba flyter genom Kirgisiska steppen i sjöns nordöstra hörn. 2) Ural, fordom Jaik, från berget Kalgan Tau på Uralska bergsåsen, skiljer Kirgisiska steppen från Orenburgska och Astrachanska Gouvernementerne, 300 mil l., segelbar för större fartyg från Orenburg, biflod Sakmara. 3) Wolga, en af Gamla världens största floder, ur sjön Stersche (Стерже) vid byn Wolgino Werchowje på Alauniska höjden i G. Tver, förenar sig snart med Selischarowka fr. sjön Seligher, blir segelbar vid Rschev Wladimirov, upptar Oka, hvilken förut blifvit förstärkt genom Upa, Schidra, Ugra, Moskva, Tsna, Kliäsmä med fl., vid Nischegorod, äfvensom Sura med dess biflod Piana, och Tereschka fr. h., och Tvertsa, Mologa, Scheksna ur Bjeloe osero, Kostroma, Unscha,

Wetluga, den 215 mil långa, genom fl. Wjätka förstärkta Kama, Samara, Irgits och Jeruslan fr. v., samt utfaller, efter ett lopp af 570 mil, genom 8 hufvudarmar och mer än 60 mynningar, hvilka innesluta omkring 70 öar. Besväras 6 mil före sitt utfall af grund och sandbankar. 4) Kuma, ur tvenne källfloder Gum och Gumitsch, äfven stora och lilla Kuma kallade, vid berget Bisch Tau vid Kaukasi norra sluttning och norr om Elborus, förlorar sig efter ett lopp af 70 mil, alldeles nära hafvet till större delen i sanden. 5) Terek, ur källor i öster om Kumas, utfaller genom många armar, och bildar ett stort deltaland, 70 m. l. med många tillflöden från höger. 6) Kur, från Moschiska bergens östra sluttning, nära Achalzik, med gränsfloden Arasch eller Aras, som förenar sig med densamma; 120 m. l., segelbar från Megetschenskij. VI. I Svarta hafvet: 1) Rion, de Gamles Phasis, fr. Kaukasi södra sluttning, sydost om Elborus, 20 m. segelbar, utfaller vid fästningen Poti. 2) Kuban, hos de Gamle kallad Atticitus eller Panda, ur Kaukasus, nära toppen af Elborus, 86 m. l., utfaller genom tvenne hufvudgrenar, den ena i Asov-ska, den andra i Kubanska viken af Svarta hafvet, inneslutande ön Taman. 3) Don (Ta-

nais) ur sjön Ivanovskoe eller Ivanov i G. Tula, upptar fr. v. Woronesch, Choper med Worona, Medveditsa, Ilawla, Sal och Manysch; fr. h. Sosva, Sosna, Kalitva, Tschar och den betydligaste af alla, den fr. Gouv. Kursk kommande Donetz, med sina bifloder Oskol, Krasnaja, Aidar, Beresovaja, Tnilaja m. fl. Don är 190 m. l., har trögt lopp och under sommartorkan besväras segelfarten af grund. 4) Dnepr, (Borysthenes), ur kärr i norra delen af G. Smolensk mot gränsen af Tver, på Wolschonski skogens södra sluttning; upptager fr. h. Druets, Beresina, Pripets [med dess tillflöden Styr och Goryn (Horyn) fr. söder, samt Pina och Jasiolda fr. norr,] vidare Teterev, Ross och Ingulets, samt sluteligen vid sin mynning den från Karpatherne kommande Bug eller Bog, de Gamles Hypanis, som dessförinnan upptagit Ingul; fr. v. Soscha med Biseda, Djässna med Sem, vidare Sula, Psiol, Worskla, Orel och Samara; 214 m. l. med hastigt lopp, segelbar från Dorogobusch i G. Smolensk, men dock i sitt mellersta lopp nedan om Kiev till Alexandrovsk i G. Jekaterinoslav besvärad af forssar, som afbryta skutfarten, bildar mellan Cherson och Otschakov en vik eller Liman, samt utfaller mellan sistnämnde stad och Kin-

burn 2 mil bred. 5) Dnestr (Tyras) ur en sjö i Karpatherne i Galicien, träder nära Chotim eller Chotschim i Bessarabien på Ryskt område, lider i sitt öfre lopp af forssar, blir först vid Bender oafbrutet segelbar och bildar vid sitt utlopp mellan Akirman och Ovidiopol en liman. 6) Donau (Ister) i sitt nedre lopp, och dess hufvudmynning Suline, äfvensom Donaus från Galicien kommande biflod Pruth (Poras eller Pyrethos), utgöra gräns mot Turkiet. VII. I Östersjön: 1) Niemen fr. G. Minsk, upptar fr. v. Schtschara, fr. h. Wilja, och utfaller i Preussen, under namn af Memel i Kurisches Haff. 2) Windau, fr. G. Wilna, utfaller i Kurland vid staden Windau. 3) Kurländska Aa, (äfven heilige Aa kallad), ur tvenne källfloder Memel och Muhs i G. Wilna, faller 50 verst nedanom Mitau dels i Riga-viken, dels i Düna floden. 4) Düna, från kretsen Ostaschkov i G. Tver, ur kärr i Wolchonski skogens sluttning, upptager fr. h. den ända fr. staden Toropetz segelbara Toropa, vidare Obol, Polota, Drissa, Ewest och Oger, fr. v. Meija, Kaspljä, Ula, Dissna; segelbar för större fartyg från Welisch i G. Witebsk; 140 m. l., alldrig öfver 10 till 12 fot djup, besvärad af grund och forssar, faller genom tvenne mynningar, gamla och nya

Düna, som innesluta ön Magnusholm, 13 verst nedan om Riga, i viken af samma namn. 5) Lifländska Aa, norr om Düna i samma vik. 6) Pernau i Pernau bugten, Riga-vikens nordöstra hörn. 7) Narova, som fr. h. upp-tar Pljussa, afleder sjön Peipus till Narva bugten, 12 verst nedanom den likbenämnda staden, 9 m. l., segelfarten afbruten genom vattufall; mynningen, besvärad af grund, tillåter endast 6 à 7 fot djupt gående fartyg att segla in i floden. 8) Luga, ur källor nära sjön Ilmen i G. Novgorod, förbi Jamburg i nordost om Narva i en liten (Soikki-na) bugt af Finska viken. 9) Neva, ur Ladoga, upptager fr. h. Ohta, fr. v. Beresovka, Tossna, Ingeris eller Ischora; 8½ mil lång, hastigt lopp, faller nedanom Petersburg genom flere armar, bland hvilka Stora och Lilla Neva, samt stora och lilla Nevka, i Kronstadska bugten. 10) Systerbäck, Sestra eller Rajajoki, gränsflod mot Finland i Kronstads bugt. VIII. I Ladoga utfalla: Wolchov fr. sjön Ilmen, Sjass med sin biflod Tichwin-ka fr. sydost, Svir ur Onega. IX. I Ilmen: Schelon fr. sydvest, Lovat fr. söder, Msta fr. nordost. X. I Onega: Wytegra fr. sydost, Wodla ur den lika benämnde sjön. XI. I Peipus: Embach fr. Wirsjerv, förbi Dorpat,

på sjöns vestra, Welika på dess södra sida eller i den såkallade Pleskovska sjön.

Vattucommunication och Kanaler: I. Vattenförbindelse mellan Is- och Kaspiska-hafvet:

- a) Kubinska eller Prins Alexanders af Würtemberg Kanal, i G. Wologda, förenar Wolgas biflod Scheksna med sjön Kubina, ur hvilken Suchona, en af Dvinas källfloder upprinner. b) Katharine eller Nordkanalen, på gränsen mellan G. Wologda och Perm, sammanbinder Dvinas och Wolgas vattensystem sålunda, att den förenar norra Keltma, som utfaller i Wytschegda, Dvinas hufvudbiflod, med Dschuritsch, södra Keltmas tillflöde; hvilken sistnämnde åter faller i Wolgas biflod Kama. II. Mellan Ishafvet och Östersjön åstadkommes förbindelse genom Dvina, Suchona, sjön Kubina, Kubinski kanal i G. Wologda och Novgorod, Scheksna, Bjeloe osero, dess tillflöde Kowscha, Marie kanal i G. Olonetz, som sammanbinder sistnämnde flod med Wytegra, hvilken faller i sjön Onega, den der åter i söder omgifves af Onega kanal; från Onega fortsättes förbindelsen vidare genom fl. Svir, sjön Ladoga o. s. v. III. Mellan Kaspiska hafvet och Östersjön: a) Wolga, Tvertsa, kanalen Wyschnej Wolotschok i G. Tver, fl. Tsna, som fal-

ler i Msta, sjön Ilmen, Wolchov, sjön Ladoga o. s. v. För att undvika den ofta af stormar besvärade sjön Ilmen, har en kanal, den Novogorodska eller Sieverska, blifvit anlagd, som från Msta, förbi Ilmen, directe leder till Wolchov; likaså leder en annan, Ladoga-kanal, ifrån Wolchovs nedre lopp, söder om sjön Ladoga, hvars stormar, klippor och sandbankar icke sällan blifva farliga för de sjöfarande, directe till Neva. b) Wolga, Mologa, dess tillflöde Tschagodoschtscha med sin biflod Somina, Tichwinska kanalen i G. Novgorod, floderne Tichwinka och Sjass samt sjön Ladoga. Också leder en fortsättning af Ladoga kanal, den såkallade Sjasskanalen, fartygen i söder om nämnde sjö till floden Sjass. c) Wolga, Scheksna o. s. v. samma väg, som förenar Ishafvet med Östersjön, hvarvid än bör märkas, att en kanal, den Svirska, som i sydost om Ladoga är ämnad att sammanbinda Svir med Sjass, är under arbete. IV. Östersjön och Svarta hafvet: a) Neva till Wolga, Oka, Upa, dess biflod Schat, kanalen Jepifan (G. Tula) och floden Don. b) Düna, Ula, någre mindre vattudrag, kanalen Beresina (G. Witepsk och Minsk), floden af samma namn och Dnepr. c) Niemen, Schtschara, Oginski kanal (G. Minsk), fl. Jasiolda, Pripets och Dnepr.

Befolkning.

Rysslands folkmängd uppges till omkring 55 millioner, hvadan, med jemn fördelning af invånarene öfver hela riket, 151 personer skulle bo på en qvadrat-mil. Man finner dock denna fördelning vara högst olika, så att, då t. e. G. Moskva räknar 2823 och G. Kaluga 2999 personer på en q. m., Archangel blott har 16, Sibirien $3\frac{5}{6}$, det Amerikanska Ryssland $2\frac{6}{7}$ och de Asiatiska öarne $1\frac{9}{11}$ på samma area. Riket bebos af omkring ett-hundra särskilta folkslag, hvilka dock kunna förenas i tolf hufvudstammar.

I. Den Slaviska eller Slaviänska folkstammen, vida vägnar den talrikaste delen af befolkningen; närmare 44 millioner. Delas i a) Stor-Ryssar, b) Malorossianer (Lill-Ryssar, inbyggare af Lilla Ryssland), hvilka tala en egen från Stor-Ryskan skiljd dialect. Till Malorossianerne räknas äfven Rusniakerne i Littauen, samt Kosackerne. De sednare anses dock vara en blandning af Ryssar, Polacker och Tscherkesser. Deras förnämsta stammar äro: Kosackerne vid Don (Don-ska) 360,000 personer, vid Svarta hafvet (Tschërnomorskiska) 100,000 pers., Orenburg-ska 40,000, Uralska 60,000 och Sibiriska 200,000. c) Polacker i vestra Ryssland och

Polen. d) Servier, e) Bulgarer och f) Wlacher, alla tre som kolonister vid Dnepr i G. Jekaterinoslav och i Bessarabien. g) Moldavener likaledes i Bessarabien. Wlacher och Moldavener, som anses vara en blandning af Slaver och Romerska kolonister, tala ett med Latinet uppblandadt språk.

II. Den Lettiska folkstammen, ett öfvergångsfolk från Slaverne till Germaner och Finnar, omkring 2 mill., delas i a) Littauer i vestra Ryssland och b) Letter i Kurland och Lifland.

III. Den Finska folkstammen, mellan 3 à 4 mill., a) Lappar i G. Archangel och i Finland. b) Finnar i Finland, Archangel, Olonetz och Ingermanland. c) Ester i Estland och Lifland. d) Liver i Kurland och Lifland, dock numera blott omkring 2000 personer. e) Permier i G. Perm och vid Obis nedre lopp, endast genom språket skiljde från Ryssarne; hafva dock äfven upptagit många Ryska och Turkiska ord; 35000 pers. f) Syriäner i Wologda, Perm och Tobolsk, lefva i synnerhet af jagt, 30,000 p. g) Woguler på ömse sidor om flod. Kama, i Perm och Tobolsk, omkring 100,000, mest nomader. h) Wotjaker vid fl. Wjätka i G. af

samma namn, samt omkr. Orenburg, c. 100000 p., språket blandadt med Tatariska och Slaviska ord. i) Tscheremisser vid Wolgas mellersta lopp, i synnerhet på dess venstra strand, 200,000 p. språket blandadt. k) Tschuwascher fr. Wolga ända in i Sibirien, 370,000 pers., hafva glömt sitt eget språk och tala Tatariska. Wotjäger, Tscheremisser och Tschuwascher öfverensstämma i lefnadssätt, undvika att bo i städer, drifva jordbruk, förtära som älsklingsföda hästkött, äro till namnet Christna, men hafva likväl bibehållit en stor del af sina hedniska bruk, till och med offer, i synnerhet af hästar. l) Mordviner vid Oka och Wolga i G. Nischegorod och Kasan; blott åkerbrukare; närma sig i seder och lefnads sätt allt mera Ryssarne, 92000 pers. m) Obiska Ostjäger vid Obi och Irtisch, 108000 p. lefva af jagt, fiske och renskötsel. n) Teptjärer, ett blandningsfolk af Wotjäger, Tscheremisser och Tschuwascher vid Uralska bergen i G. Orenburg, 111,000 p.

IV. Den Germaniska folkstammen, omkr. 450000 p. Till densamma höra Tyskar i Lifland, Estland, Kurland och i synnerhet i hufvudstäderna, samt Svenskar i Finland, St. Petersburg, Estland och Lifland. Germaner lefva för öfrigt spridda kring riket, dels uti

städerne, dels som Kolonister i synnerhet i södra Ryssland och Tsardömet Astrachan.

V. Den Tatariska folkstammen utbreder sig ifrån floden Dnestr, längs åt Svarta och Asovskas hafvens stränder, ända till Kaspiska hafvet; 2 millioner, till en del ännu nomader. De förnämsta af denna stam äro: a) Krimiska Tatarerne i Taurien, Cherson, Jekaterinoslav, 150000 p. b) Kasanska Tatarerne, längs åt Wolgas högra strand ända upp till Kasan, 150,000 p. c) Nogaier, norr om Kaukasus vid Svarta och Asovskas hafven, floderne Kuban och Don; 400,000 p. d) Baschkirer i Orenburg och Perm, 150,000 p. e) Kirgiser i den efter dem benämnda stepp, samt emellan Wolga och Ural, vid Kaspiska hafvets kust, 130,000 p. f) Jakuter på ömse sidor om Lena ända till Ishafvet, i provinsen Jakutsk äfvensom i Ochotsk, c. 120,000 pers. g) Bucharer, strödde i G. Tobolsk och Tomsk, sysselsatte med handel; 50,000 p. Dessutom flere mindre Tatariska folkslag.

VI. Kaukasiska provinsernes inbyggare, omkring 1,400,000, hörande till flere folkstammar, af fördelaktig kroppsbyggnad, utmärkte dels genom handel, dels genom krigsöfning. a) Armenier, som räknas till den Indo-Germaniska folkstammen, bosatte dels

i den efter dem benämnda provins, dels som handlande i de större handelsstäderna i Orenburg och Kaukasien, och som Kolonister i Jekaterinoslav, 400,000 p. b) Georgier, Grusier eller Grusinier, vid södra och vestra sluttningen af Kaukasus, delas i Grusier, Mingrelier och Lasier, 500,000 p. c) Tscherkesser vid norra sluttningen af Kaukasus, 300,000 p. Georgier och Tscherkesser räknas till jordens skönaste folkslag. d) Avchaser, i den efter dem benämnda provins vid Svarta hafvets nordöstra kust, 100,000 pers. e) Lesghier, dels vid nordvestra Kaukasus, längs åt Svarta hafvet till Kubans mynning, dels vid Kubans källor i höglandet, 50,000 p. f) Osseter i Kaukasi högland vid källorne till Tereks södra och Kurs norra tillflöden, 20,000 p. m. fl. I allmänhet äro de Kaukasiska folkslagen ännu halfbarbarer; boskaps-skötsel är, jemte jagt, röfveri och krig, hufvudnäring; mindre idkas åkerbruk, några stammar lefva nomadiskt, de flesta i byar.

VII. Judar i synnerhet i rikets sydvestra provinser och i Polen, omkring 550,000.

VIII. Den Mongoliska folkstammen, 330,000 nomader och jägare. Bland dem: a) Egentliga Mongoler vid fl. Selenga i G. Irkutsk, 20,000. b) Kalmucker under en egen

furste, Taidscha, mellan Don och Wolga till Kaukasus och Kaspiska hafvet, samt strödde i Jekaterinoslav, Cherson och Taurien, 120,000.

c) Buräter i norr och nordost om Baikal, äfven vid floden Argun och dess bifloder, 190,000.

IX. Den Mandschuriska folkstammen, 40,000, bland dem i synnerhet Tunguser, som nomader, ifrån Jenisei, utöfver Lena, till Amur; 32,000 p.

X. Den Samojediska folkstammen, 70,000 nomader, ifrån trakterna af Hvita hafvet till inemot Lena.

XI. Ostiastiska folkslag, 50,000 nomader; a) Kamtschadaler, b) Korjäker, e) Tschuktscher, d) Kuriler, e) Aleuter.

XII. Ryska Amerikas innevånare, omkring 50,000 jägare och fiskare; a) Eskimoer, som anses vara beslägtade med de Ostasiatiska folkslagen, och b) Indianer.

I mindre antal bo dessutom i Ryssland strödde och i synnerhet i städerna eller i byalag Greker (25,000), i G. Tschernigov, Jekaterinoslav och Taurien, Ziguenare (10,000), Hinduer eller Indier i Astrachan och Kisljär vid Terek; 15,000 Perser i G. Orenburg och Astrachan, 6000 Araber, Osmanniska Turkar i G. Orenburg, Otschakovska steppen och

i Armenien, sluteligen Fransmän, Italienare, Engelsmän i Hufvudstäderna och på handelsorterna, samt i Cherson och Taurien.

Ståndsförhållanden.

Rysslands befolkning indelas i anseende till stånd, samt deraf beroende pligter och rättigheter i I Adel, II Presterskap, III Borgarestånd och IV Bondestånd, eller som de två sista classerna i den Ryska lagstilen kallas: Stads- och Landt-innevånare.

I. Adeln utgöres af Furstar eller Knjäser, Grefvar, Friherrar och Adelsmän utan särskild titel; alla åtnjuta dock lika rättigheter, och innehafva icke någon särskild rang genom sitt adelskap. Adelskapet är antingen ärfteligt eller personligt. Den ärfteliga adeln delas i sex classer: a) Genom formeligt diplom och stadfästadt vapen af Ryska Regenter i adeligt stånd upphöjda familjer. Denna class kallas i den Ryska curialstilen verkelig adel (дѣйствительное дворянство). b) Krigsadel, personer af borgerlig extraction, som tjänat sig upp till officersgrad, jemte deras efterkommande. c) De åtta första civila rangclassers adel. d) Utländska familjer, som inom Ryska adelsståndet blifvit upptagna. e) Med särskilda adeliga titlar af Ryska Regenter be-

gåfvade familjer: Furstar, Grefvar, Friherrar.

f) Gammal adel: sådana familjer, som kunna bevisa, att de i hundra år, eller derutöver hört till adelsståndet, ehuru de ej förmå uppgifva, när denna upphöjelse skett. Ärfte-
ligt adelskap förvärfvas: 1) genom diplom; 2) genom i statens tjänst vunnen rang; 3) genom erhållande af en Rysk orden uti andelig, militair eller civil befattning. Äfven handlande, som före den 30 October 1826 blifvit Ryske Riddare, åtnjuta samma förmon.

4) I händelse far och farfar innehaft personligt adelskap och tjenat staten i minst 20 år hvar, kan sonen, efter uppnådd myndig ålder och sedan han i statens tjänst ingått, göra anspråk på ärftelig adel. Krigsadel öfvergår blott på de officersbarn, som efter fadrens upphöjelse till officersgrad blifvit födde; i brist på sådana, äger närmaste släkttinge, fader, moder, farfar eller morfar o. s. v. välja bland de förut födde sönerne en, på hvilken adelskapet kommer att öfvergå. De åtta första civilclassers adel går äfven i arf till de barn, som före fadrens upphöjelse blifvit födde. Till bestämmande af det genom vunnen rang förvärfvade adelskap, infördes af Kejsar PETER den Store d. 24 Januari 1722 en rangordning, bestående af 14 classer,

genom hvilken militair- och civil- embets- och tjänstemännens, anseende och värdighet i staten bestämmes. Dessa fjorton classer äro:

- 1) General-Fältmarskalk och Riks-Canceller.
- 2) General af Cavalleriet eller Infanteriet, — Verkeligt Geheime-Råd.
- 3) General-Lieutenant, — Geheime-Råd.
- 4) General-Major, — Verkeligt Stats-Råd.
- 5) Brigadier (numera ur bruk), — Stats-Råd.
- 6) Öfverste, — Collegii-Råd.
- 7) Öfverste-Lieutenant, — Hof-Råd.
- 8) Major, — Collegii-Assessor.
- 9) Capitain, — Titulair-Råd.
- 10) Stabs-Capitain, — Collegii-Secreterare.
- 11) Skepps-Secreterare (ur bruk).
- 12) Lieutenant, — Gouvernements-Secreterare.
- 13) Under-Lieutenant, — Senats Registrator eller Provincial-Secreterare (begge ur bruk).
- 14) Fändrick, — Collegii-Registrator.

De fyra första classerne medföra det personliga epithetet Excellens, de 8 första i civilväg och alla 14 i militair-tjänst ärftelig adel, hvilken dock blott öfvergår på lagliga efterkommande. Militärserson, som öfvergår i civiltjänst med lägre rang än den åttonde classen, bibehåller icke dess mindre ärftligt adelskap. Från utrikes ort ankomna adeliga personer, som aflagt Rysk medborgare ed, få blott i mon af Ryska Kejsarn och riket gjorda tjänster, eller i förhål-

lande till den rangclass de i Rysk tjenst vunnit (не иначе какъ по заслугамъ, оказаннымъ Роеійскому Государю или Государству, или по доспиженіи чиновъ,) till goda njuta sitt adelskap; men Polska ock Finska adelsmän, om de ock icke i egentelig Rysk tjenst ingått, anses lika med Ryska adelsmän. — Ofrälse qvinna, som ingår äktenskap med frälseman, erhåller frälseprivilegier; ofrälse man, gift med frälseqvinna, förblir för sig och sina barn, ofrälse, men hustrun bibehåller personlig frälserätt. Ofrälse qvinna, som förr varit gift med frälseman, sedan med ofrälse, bibehåller likaledes personlig frälserätt. — Personligt adelskap vinnes antingen genom särskild Kejserlig nåd eller genom i civil tjenst uppdåd 9—14 rangclass, och öfvergår äfven till hustrun. — Uti de i hvarje Gouvernement inrättade Adels-Matriklarne, hvaruti de derstädes bosatte Adelsmän äga låta anteckna sig, inskrifvas desamme efter tre classer: 1) Furstar, Grefvar, Friherrar och gammal adel; 2) genom formeligt diplom till adeligt stånd upphöjda; 3) rang- eller tjenste-adel.

Adeln inom hvarje Gouvernement äger att hvart tredje år, med Gouverneurens tillstånd och efter dess föranstaltande, sammanträda till allmänt möte, för att: 1) välja de

tjenstemän, som böra förvalta adelns allmänna ärender i Gouvernementet; 2) föreslå Candidater till civila tjänster; 3) rådslå om sådana ärender, hvaröfver Regeringen kan finna för godt, att infordra utlåtande; 4) öfverlägga om sina gemensamma angelägenheter; 5) hos Regeringen genom Gouverneuren anmäla sina andraganden och önsknningar, eller i viktigaste fall omedelbart vända sig till Majestätet. I dessa möten äga endast deltaga Gouvernementets godsägare af ärftelig adel, oförviteligt uppförande, som uppnått 21 års ålder och tillhöra någon rangclass, under ordförandeskap af den af adeln föreslagne, ibland tvenne Candidater af Regeringen, för tre år, utsedde Gouvernements Adelsmarskalken. Utom ordinaira möten, kunna ock, der behofvet så fordrar, med vederbörligt tillstånd, urtima sammankomster äga rum. På bestämda tider sammanträder äfven adeln i hvarje krets (härad), under ordförandeskap af kretsmarskalken. Gouverneuren i Gouvernementet får ej bivista adelns sammankomster, för att genom sin närvaro ej hindra discussionerne; men Gouvernements Procuratorn bör vara närvarande, för att meddela upplysningar i lagskipningsväg, utan att dock äga rösträttighet.

Adelns personliga rättigheter äro antingen allmänna för hela adeln, eller särskilda, dels för den ärftliga, dels för den personliga adeln.

I. Allmänna rättigheter: Frälseman äger:

a) att efter fritt val inträda i statens tjänst och åter lemna den, äfvensom att hos utländska magter ingå i tjänst, den han dock genast bör lemna, enär fäderneslandet, vid påkommande behof, återkallar honom; b) att dömas af sina likar. c) Har han begått brott som angå lif och ära, hänskjutes domen, förän den verkställes, till Kejsarens skärskådande och stadfästelse. Frälseman njuter befrielse d) från kroppsstraff, e) från personliga utskylder, f) från skyldighet att inträda som rekrut, g) från inqvartering i sina sätesgårdar på landet (помѣщичій домъ). Han äger h) att en gros försälja och till annan ort transportera productionerne af sina gods och egendomar, samt att, enär han icke är tjänsteman, låta inskrifva sig i något handelsgille och jemte bibehållande af sina adeliga privilegier, emot erläggande af de föreskrifna utskylderne, åtnjuta de gillet beviljade förmåner; i) att till husbehof låta bränna bränvin, hvilken rätt annars endast tillkommer kronan, och k) att, äfven då han ej är tjänsteman, bära uniform.

II. Särskilta privilegier: 1) För den ärftliga adeln: a) ärftelig adelsman äger lagligen förvärfva, besitta och till sina efterkommande i arf lemna all slags lös och fast egendom, icke undantagne lifegna, så väl med som utan åtföljande jord, (всѣ безъ изьящія роды имущеспвъ движимыхъ и недвижимыхъ, не исключая и крѣпосныхъ людей съ землею и безъ земли); blott med den inskränkning, att frälseman, som icke bekänner sig till den Christna läran, icke heller får äga Christna lifegna. Frälseman äger b) begagna sina jordagods med allt hvad inom deras gränsor ofvan och under jord, i vattnet, vid sjön och hafskusten befinnes; c) på sina gods anlägga köpingar, fabriker och manufacturer, samt, enligt bestående lagar, låta hålla marknader; d) med sin förvärfvade egendom förfara efter behag, men, hvad den ärftda beträffar, så är han bunden vid lagens stadganden. e) Har adelsman blifvit straffad med degradation till soldat, bör han icke dess mindre bibehållas i full förvaltning af sin lösa egendom och af den del af fasta egendomen, till hvars åtnjutande icke fordras adeliga privilegier; men fast egendom med underlydande bönder och lifegna öfverlemnas, att af förmyndare förvaltas, intill dess

han tjänat ut sitt straff eller dött, då egendomen i förra fallet återlemnas till hans disposition, i det sednare öfvergår till hans arfvingar. 2) Bland privilegier för den personliga adeln böra nämnas: a) Rättighet att i sina hus i städerna anlägga handtverks- och manufactur-rörelse. b) Personer af handelsyrket, hvilka genom erhållen rang blifvit hugnade med personligt adelskap, och till följe deraf före förordningen af d. 13 Oct. 1804, då härom annorlunda stadgades, förvärfvat sig landtegendom med lifegna, bibehålla dem till sin död, men lemna dem icke i arf till sina efterkommande. 3) Köpmän, som genom rang eller orden erhållit personligt adelskap, äga på sina egendomar, till jordbrukets befordrande, upptaga af ärftliga adelsmän frigifna, annorstädes icke inskrifna personer. d) Adelige personer som, förr än d. 11 Junii 1814 annorlunda förordnades, förvärfvat sig lifegna utan jord, få bibehålla dem, under sin lifstid, men ej förärfva dem till sina efterkommande. e) Personlig adelsman, som genom arf kommit i besittning af jordagods med lifegna, bör försälja dem inom ett halft år.

Adelskap förloras genom 1) edsbrott, 2) förräderi, 3) rövveri, 4) stöld, 5) förfalskningsbrott (живые поступки), 6) i allmän-

het genom sådana brott på hvilka, enligt lag, ärans förlust och kroppsstaff följer, samt 7) genom förförande eller retande till ofvanupptagne brott. —

Adeln uppges till omkring 200,000 eller 220,000 familjer.

II. Presterskapet. Dess medborgerliga ställning afhandlas i sammanhang med framställningen af religionsförhållanderne.

III. Borgerskapet eller stads innevånare (городскіе обыватели). Invånarene i hvarje stad utgöra en inom sig sluten samfällighet, municipalitet, och räknas till dem: 1) alla i längre tid der bosatte, der födde eller dit flyttade; 2) alla som der äga gård, åbyggnad, tomt eller jord; 3) alla der i handelsgille eller handtverksskrå inskrifne; 4) alla som beklädt någon municipal-befattning, af staden åtnjuta lön, eller för staden bära någon tunga. I inskräntare mening förstås med stads innevånare: 1) Det i gille inskrifna köpmanskapet, samt hedersborgare; 2) det lägre borgerskapet (мѣщане или посадскіе); 3) handtverkare eller skråborgare. Personer af dessa tre classer utmärkas företrädesvis med benämningen borgare (граждане). — Borgare äga att förvärfva hus och all slags fast egendom i städerne, åbyggnader och economiska

inrättningar (домашнія заведѣнія) på landet, äfvensom jordagods utan lifegna (незаселенныя земли). Jord med lifegna får blott med det förbehåll till borgerlig försäljas, att säljaren genast flyttar inbyggarene till annan jord, eller säljer dem till adelig person; har sådant inom ett år efter handelns afslutande icke skett, tillfalla inbyggarene kronan, och flyttas på dess jord. Hafva adeliga gods med lifegna genom arf tillfallit borgerlig person, böra de inom ett halft år till frälseman föryttras. Borgare äger vidare anlägga fabriker och manufacturer, idka handel och näringar, åtaga sig entreprenader, allt enligt bestämda, för de olika borgareclasserne skiljda begränsningar och föreskrifter. I borgareståndet få, under iakttagande af lagliga stadganden, alla till val af lefnadsyrke berättigade personer inträda, och räknas en borgares hustru och lagliga barn till samma stånd, och njuta samma rättigheter som borgaren sjelf. Borgerskapet äger, till lagenlig öfverläggning om sina gemensamma angelägenheter, på vederbörlig kallelse, sammanträda, och uti det allmänna bästa rörande ärender, göra hemställan hos Gouvernementets styresman. Hvert tredje år sammanträder borgerskapet till val af municipal-embetsmän. I dessa

öfverläggningar få deltaga alla verkliga välfrejdade borgare, som uppnått 25 års ålder och äga ett capital, hvars ränta minst bestiger sig till 50 Rub. Banco Assignationer. Ett utskott af borgerskapet bildar stads-deputations-comitén (городское депутатское собрание), som utgöres af stadens styresman, dess äldste och deputerade. Styrande auctoriteter äro för hufvud- och folkrika städer: stadsråd och handels-deputationer, (городскія думы и торговыя депутации.); i de mindre rådhuset (рамуша). I spetsen för municipalitetet stå en eller flere borgmästare, hvilka biträdas af rådmän. Städernes samhällen äga egendomsrätt öfver desamme dels af regeringen tillagde, dels genom köp förvärfvade jordstycken, skogar, qvarn m. m. Inga onera och utskylder, utom de i lag stadgade, få, utan af Kejsaren egenhändigt undertecknad befallning, någon stad påläggas. Borgareprivilegier förloras genom sådana brott, som, enligt hvad förut uppgifvet är, hafva förlust af adelskap till följd. Borgare dömmas i första instans endast af personer hörande till deras stånd; och äger borgaresamfundet ur sin gemenskap utesluta och till rekrut eller kronans colonier i Sibirien aflemna genom brott eller nesligt uppförande ovärdig medborgare.

Den anseddaste class af borgare utgör det, genom ukas af d. 10 (22) April 1832, inrättade Hedersborgerskapet, (почтенное гражданство), hvars privilegier antingen kunna vara personliga eller ärftliga. Rätt att blifva personliga hedersborgare hafva: 1) personer som från något Ryskt Universitet kunna uppvisa betyg, att nöjaktigt hafva slutat sin studii-curs, eller att hafva förvärfvat sig titel af verkelig student eller kandidat; 2) konstnärer af fritt stånd, som antingen vid konstakademien i St. Petersburg fulländat sina studier, eller öfver derstädes aflagda tillfredsställande prof kunna uppte bevis; 3) utländske lärde, konstnärer, handlande, capitalister och innehafvare af större fabriker och manufacturer. Ärftliga hedersborgare äro genom sin födsel barn af personliga adelsmän. Rätt att blifva ärftliga hedersborgare hafva: 1) Köpmän, då de erhållit Commerce-råds eller Manufactur-råds titel, eller blifvit benådade med Rysk orden, eller ock i 10 år utan afbrott hört till första, eller i 20 år till andra gillet; 2) personer, som utmärkt sig i vettenskaper eller konster såsom: a) sådana, hvilka vid något Ryskt Universitet erhållit Doctors- eller Magister-grad; b) konstnärer, enär de i 10 år af Konstaka-

demien innehaft diplom och af ministerium till hedersborgare föreslås. 3) Utländske lärde, konstnärer, capitalister och fabriks-innehafvare kunna, sedan de i tio år varit personliga hedersborgare, i händelse de vilja blifva Ryske undersåter, få ståndet sig ärfte-
ligt tilldeladt; vilja de ej svära Rysk undersåte-ed, kan detsamma mot ofvannämnde vilkor öfverföras på deras barn. Hedersborger-
skapetets rättigheter äro: 1) frihet för kopp-
skatt, 2) för rekrutering, 3) för kroppsstraff, 4) rättighet att väljas till högre municipal-
embeten. Har hedersborgare låtit inskrifva sig i något handelsgille, åtnjuter han der-
jemte de med detsamma förenade privilegier.

Handelsståndet delas i tre gillen. Till första gillet räknas de handlande som upp-
gifva ett capital af minst 50,000 Rub. Banco
Assignmenter, och skatta i förhållande der-
till; till andra gillet de, som uppge 20,000
Rub. och till tredje de som uppge 8000 Rub.
I stället för koppskatt erlägga medlemmarne
af de särskilta gillen $1\frac{1}{4}$ procent af sitt upp-
gifna capital. Första gillet handlande de-
las i köpmän af första classen och medlem-
mar af första gillet. De förre hafva rätt att
drifva grosshandel, såväl inom som utom ri-
ket, och att till fremmande ort afsända egna

skepp; de sednare, när de göra växelaffairer få namn af bankierer, drifva utom grosshandel inom landet äfven minuthandel, afsända varor till rikets gränsorter och hamnar, och upphandla der andra, samt äga att företrädesvis åtaga sig entreprenader, uppgående till ett värde af mera än 50,000 Rub. Den förra afdelningen af första gillet äger tillträde till hofvet, får bära värja och i städerna åka i vagn med fyra hästar i spann; den sednare får endast begagna caleche med tvenne hästar. Handlande af andra gillet få idka hvarje inländsk handelsgren, äga skutor och små fartyg, skicka varor sjö- och landvägen till städer och marknader, och i allmänhet inom Riket drifva såväl gross- som minut-handel. Utländsk handel är dem i allmänhet förbjuden, och de få med fremmande endast afsluta köpecontracter om råa produkter för sina till äfventyrs ägande fabriker eller manufacturer. Första och andra gillet medlemmar äro befriade från kroppsstraff, de sednare äfven till den yttre hedersbevisningen likställde med första gillet andra afdelning. Begge gillen få ock, under vissa förhållanden, i grannskapet af sina fabriker och verkstäder, och till deras befrämjande, äga förut förvärfvad jord med lifegna bön-

der; dock med det vilkor, att de endast begagnas vid dessa fabriker, och vid äfventyr att, i motsatt fall, ej mindre bönderne än fabrikerne, utan ersättning, förloras. Bönderne kunna äfven utan ersättning förloras, om de af ägaren öfver måttan forceras till arbete eller annars förtryckas. Händer det, att fabrikerne af en eller annan orsak upphöra, förvandlas de lifegna, emot ett taxerad pris, till kronobönder. Tredje gilletts handlande äga att idka minuthandel, såväl i städer som på landet, samt att, inom gränssorne af sitt Gouvernement, upphandla varor en gros och i minut; de få besitta smärre flodfartyg, anlägga värdshus, bakstugor, herbergen, hålla spisqvarter, samt åtaga sig entreprenader och förpaktningar, som icke öfverstiga 12000 Rub. i värde. Äro ej helt och hållet befriade från kroppsstraff.

Inom classen af det lägre borgerskapet får hvarje fri person, äfven frigifva bönder och Ziguenare, låta inskrifva sig, och äro de lägre borgarene berättigade, att anlägga verkstäder, samt försälja i deras hus förfärdigade productioner, att handla med frukt och dylika lifsmedel, hålla värdshus, herbergen, allmänna badstugor och spisqvarter, samt i allmänhet till sådana entrepriser, med

hvilka handelsståndet, enligt regel, icke be-
fattar sig. Leveranser till Kronan samt för-
paktningar äga de öfvertaga till det belopp,
som deras till beskattning uppgifna capital
stiger. Denna class är underkastad kopp-
skatt, kroppsstraff och rekru-
tering.

Handtverkare måste åtminstone bestå af
fem medlemmar, som idka samma handtverk,
för att kunna utgöra ett skrå. De äro un-
derkastade koppskatt, kroppsstraff och rekru-
tering, men kunna, med bibehållande af sitt
yrke, genom uppgifvande af ett capital och
erläggande af föreskrifna utskylder, inträda
i handelsgille och komma i åtnjutande af de
detsamma åtföljande förmoner.

IV. Bondeståndet eller landt-invånare
(сельскіе обыватели). Dessa indelas, efter
den jord de odla, uti fyra classer: a) bosatte
på Kronojord (казенная земля), b) på förlä-
nings- eller appanage-gods (удѣльная земля),
c) på herre- eller adels-gods (владѣльческая
земля), och d) på egen jord (собственная
земля). Med afseende på sina personliga för-
hållanden indelas bönderne, uti den Ryska
lagen, i fria och lifegna. Till fria åter räk-
nas, efter den olika grad af fri- och rättig-
heter de åtnjuta, och efter de särskilta one-
ra, dem åligga, följande underafdelningar:

a) Kronobönder (казенные крестьяне); b) Odnodvorzer (однодворцы, enstakaboende), med deras bönder; c) colonister, d) förlänings- eller appanage-bönder (удѣльные); e) oberoende jordbrukare (свободные хлебопашцы); f) beroende jordbrukare (обязанные поселяне); g) landbönder (половники, hälftenbrukare); h) Tatariska jordbrukare i Taurien m. fl. från nomadlif till jordbruk öfvergångne. Till den ofria classen räknas af Ryska lagen: a) Adelns sätesgårdar, såsom tjenare, tillhörande personer (дворовые люди); b) lifegna på de adeliga godsens (крепостные люди).

I den fria jordbrukare classen inträder man genom födsel; qvinna äfven genom gifte. Hittebarn, fader- och moderlösa och sådana barn, hvilkas härkomst är okänd, enär de uppfostras af kronobönder eller fria jordbrukare, inträda i sina fosterföräldrars stånd. Likaså blifva sådana barn af okänd härkomst fria bönder, som blifvit uppfostrade af personer, hvilka icke hafva rätt, att äga lifegna, t. ex. af personliga adelsmän, prester, kyrkobetjente m. fl. Af soldater, kosacker, postillioner uppfostrade böra välja deras stånd. Till fria bondeståndet kunna äfven öfvergå lägre borgare i städerne, under vissa vilkor,

och alla som hafva rätt att välja lefnadsyrke, invandrade från fremmande länder, förafskedade soldater m. fl.

Det fria bondeståndets väsenteligaste rättighet är att förvärfva fast egendom, således ej mindre a) jord utan lifegna, än b) hus i byar och städer, med undantag dock af hufvudstäderna. En fri bondes af kronostock uppbyggda hus och åbyggnader, äfvensom dess andelar i kronans allmänna jord, få icke belastas med skuld. De fria böndernes allmänna onera äro: koppskatt (подушныя деньги) och ställande af rekruter; äfven åligga dem krono- och militair-transporter, inqvartering af militair m. m. Koppskatten, som erlägges af hvarje mansperson, är olika till sitt belopp i de olika provinserne; medel-beloppet uppgår till tre Rubel Bance Assignationer för person.

Det fria bondaståndets privilegier förlo-
ras genom öfvergång till annat stånd, inträ-
de i krigstjenst, samt genom brott, som haf-
va förlust af medborgerliga rättigheter till
följd. Det fria bondaståndet äger ock att
ur sin gemenskap utesluta personer, som gjort
sig kända för liderligt lefverne, och dem
antingen som rekruter i krigstjenst aflemna,

eller, om de dertill icke äro tjänliga, afsända dem till kronans colonier.

a) Kronobönderne odla kronans jord, den de utan tillstånd icke få lemna, och hvaraf minst 15 dessätiner *) böra belöpa sig på en mansperson; samt erlägga utöm de för alla bönder gällande praestanda, för hvarje sådan person en grundskatt (оброкъ), hvilken i de särskilta gouvernementerne är olik; i några 3 Rub. Banco Assign., i andra $2\frac{1}{2}$, i andra 2. De få handla med spannmål och andra på deras jord odlade och producerade varor. Hvarje särskildt byalag af kronobönder utgör en för sig bestående samhällighet; berättigad att hålla sina lagliga sammankomster (мірско́й сходъ), för att träffa val af byatjenstemän samt besluta om andra byalagets rörande angelägenheter. Flere byalags förening bildar ett district (волость). Ibland kronobönder väljas bisittare till kretsdomstolarne, samvets- och landt-rätterne. Ringare tvister dem emellan afgöras af deras årligen valde äldsta, Ståroster. Ett eget slag af kronobönder utgöra formännen (ямщики);

*) En dessätin (десятина) 80 Ryska famnar (сажень) lång och 30 bred, eller 2400 i qvadrat; i det närmaste $2\frac{1}{2}$ tunnland.

hvilka icke betala obrok, utan deremot äro skyldige, att hålla skjutshästar tillreds för resande, och på sådana ställen, der de icke kunna förSES med kronojord, åtnjuta handelsprivilegier. I allmänhet under samma rättsförhållanden som kronobönderne, stå kronans fabriks- och bergverks-bönder, dock sålunda, att de i stället för obrok, ofta äfven för andra utskylder, böra praestera personliga onera och dagsverken.

b) Odnodvorzer änses för efterkommande af fordna krigare, (t. ex, strelitzer), af särskilda grader, hvilka för bevisade tjänster, af staten blifvit belönade med någon jordalott. De bosatte sig på desamma uti från hvarandra skiljda gårdar, och kallades derföre, till åtskillnad från andra bönder, som vanligen bo tillsammans i stora byar, одноворцы, enstaka boende. Till deras stånd sällade sig sedan gamla adeliga familjer, hvilka söndersplittrat sina gods genom delning bland talrika efterkommande. De betala, i likhet med kronobönder, koppskatt och obrok, samt ställa rekruter, dock så, att de sjelfve äga ibland sig utse dem, som böra ingå i krigstjänst, och att deras tjänstetid endast räcker i 15 år, i händelse de icke genom sitt förhållande ådragit sig strängare straff, och sålunda

gjört sig ovärdigē detta företrädē. Sina mindre tvister äga de låta afgöra genom sig emellan valde äldsta; Staroster. Utom den kronojord de odla, hafva de ock rätt, att förvärfva egen jord, äfven med lifegna, och ätt dermed förfara enligt beståndande lagar; men den af kronan dem tilldelade jord få de ej försälja, utan högst på ett år bortarrendera. Icke heller får kronojorden fördelas bland flere arfvingar, utan bör det genom lottning bestämmas, hvilken af ärfvingarne, efter förra ägarens död, kommer att besitta jorden, samt ansvara för utskylderne. Talrikast är denna class i Lilla Ryssland, samt i Kursk och Woronesch.

c) Colonister hafva från utrikes ort, dels af kronan, dels af privata godsägare, blifvit inkallade, och öflla den dem; dels af kronan, dels af privata, tilldelade jord; emot vissa å deras sida åtagne förbindelser. De äro försäkrade om fri religionsöfning; för all tid befriade från krigstjänst och medborgerliga tjänster till staten; samt, på tio år, från utskylder till kronan. Efter frihetstidens förlopp erläggas af dem de vanliga utskylderne, och godsägare böra svara ej mindre för deras, än för sina lifegna bönders koppskatt till kronan. Contracter mellan

godsägare och colonister få blott på 20 år afslutas, och böra vara bekräftade af Inrikes Ministerium. Efter fullgjordt contract få privata ägares colonister flytta till andra gods, men icke så kronans. De äga ock att förvärfva egen jord, dock utan lifegna, och böra, i händelse de åter vilja lemna riket, ovillkorligen föryttra den.

d) Förlänings- eller Appanage-bönder äro bosatte på de Kejserliga familje-godsen, och lyda under en särskild förvaltning, hvars öfverste chef är Ministern för det Kejserliga huset. För den jord appanage-bönderne odla, åligger dem, i förhållande till jordens storlek, att erlægga skatt och praestera andra onera, hvilka användas till det Kejserliga hofvets och den Kejserliga familjens underhåll. För öfrigt lyda appanage-bönderne under samma rättsförhållanden, som Kronobönderne.

e) Oberoende jordbrukare hafva uppkommit af frigifna lifegna, medelst tvenne af Kejsar ALEXANDER, d. 12 December 1801 och 20 Februarii 1803 gifna ukaser, derigenom att uti den förra åt hvarje Rysk undersåte, med undantag af privata personers lifegna, tillades rätt att köpa och äga jord, och uti den sednare denna rätt uttryckeligen äfven tillades

de frigifne, hvilka förut varit skyldige att egna sig åt borgerliga handteringar eller statens tjenst. Till följe af dessa författningar kunna i de oberoende jordbrukarenes stånd inträda: 1) alla af sina herrar frigifne, om de förvärfva jord, äfvensom om de redan förut idkat annan näringsgren och sedermera vilja öfvergå till jordbrukare classen; och 2) sådana frigifna, hvilka, tillika med friheten, af sina herrar fått emottaga såsom egendom den af dem odlade jord. Fördrag, som emellan godsägare och hans bönder, angående deras befrielse, blifvit ingångne, föreläggas genom adels-marskalken och Inrikes Ministern Kejsarens egen stadfästelse, och förblifva gällande om ock godsägaren före stadfästelsen skulle aflida; men i händelse de sålunda friblefne bönderne icke uppfylla de åtagne förbindelserne, återfalla de till sin förra lifegenskap. Äro lifegna bönder jemte jorden af godsägaren förpantade till kronan eller privata personer, kunna bönderne, med pantinnehafvarens samtycke, åtaga sig godsägarens skuld, och göra dess betalning till vilkor för sin frihet. Oberoende jordbrukare betala koppskatt och ställa rekruter, men erlägga ingen obrok eller grundskatt, emedan jorden den de odla tillhör dem sjelfve. De

hafva full ägande rätt till densamma och kunna derföre i större eller mindre delar sälja, lemna i arf och förpanta den, blott med den inskränkning, att den ej styckas i mindre delar än 6 dessätiner. De äga att utan särskildt tillstånd flytta från ett gouvernement till ett annat, blott de derom hos gouvernementets kamerala styrelse, det så kallade Kameral-hofvet, göra anmälan. I Östersjö-provinserne af lifegenskapen upphäfven: i Estland 1816, i Kurland 1819 och i Lifland 1820; bönderne derstädes äro således personligen fria, men de äga sjelfve icke någon jord, utan odla som landbönder adelns gods.

f) Beroende jordbrukare. I detta stånd kunna inträda personer som erhållit personlig frihet af sina herrar, och icke ännu anorstädes blifvit inskrifne, äfvensom fria bönder, genom flyttning till sådan jord, som tillhör köpmän, hvilka kommit till åtnjutande af personligt adelskap. De afsluta bestämda contracter om sina åligganden och rättigheter med ägarene på dessa gods, men högst på sex år, och underlyda för öfrigt de det fria bondeståndet i allmänhet föreskrifna städganden.

g) Landbönder, Lälften-brukare, vanliga i G. Wologda, der hyar och en jordägare,

af hvad stånd han vara må, på en tid af sex till tjugu år, enligt bestämdt afslutade contracter, får till fremmande upplåta sin mark att bearbetas.

h) Tatariska jordbrukare i Taurien, stå i det närmaste i samma förhållande som landbönderne i Wologda.

Lifegna. Till denna class höra: 1) alla genom Kejsarlig donation åt privat person, såsom egendom, öfverlemnade bönder och deras efterkommande; 2) sådana personer, som, före förbudet af år 1781, såsom lifegna låtit inskrifva sig under någon godsägare, jemte deras efterkommande. (Numera får dock ingen fri person, äfven om han sjelf önskade det, blifva lifegen). 3) Hittebarn och barn af obekant härkomst, som före sitt tionde år blifvit upptagne och uppfostrade af personer, hvilka äro berättigade att äga lifegna; likväl blott i den händelse att fosterföräldrarne vilja låta dem blifva lifegne. Lifegenskapen går i arf på barnen från fadren, äfven om modren vore en fri person; blott i den händelse öfvergår lifegenskapen från modren på barnen, om de äro oäkta. Fribo- ren qvinna, som ingår äktenskap med en lifegen, förblifver icke dess mindre personligen fri; men lifegen qvinnas äktenskap med fri

man förskaffar henne friheten, och mister hon densamma icke ens då, om hon ingår nytt äktenskap med lifegen man. Erhåller lifegen man frihet, tillfaller den, i och med detsamma, äfven hans hustru. Lifegen får ej ingå äktenskap utan herrns tillstånd, denne får dock icke heller tvinga sina lifegna att mot sin vilja träda i gifte. Lifegna af begge könen och hvarje ålder äro skyldige sin herre obrottslig lydnad i allt som icke strider mot Rikets allmänna lagar. Begår lifegen, på sin herres befallning, olagliga handlingar, straffas han som medbrottsling. Herrn äger begagna de honom underlydande lifegna antingen till sin betjening, eller vid jordbruket och andra arbeten på sina gods, af dem uppbära obrok för den jord dem till eget underhåll blifvit anvisad, dock med vilkor, att de lifegna icke råka på obestånd genom för stora pålagor, att de för herrn icke arbeta mera än tre dagar i veckan, icke på sön- och högtids-dagar. Godsägaren har rätt att antingen sjelf afstraffa sina lifegnas alla förseelser och deras motsträfvighet, eller att till bestraffning aflemna dem till tukthuset; dock får han ej stympa dem, ej straffa dem till lifvet, ej låta svälta dem ihjäl. Föröfvar lifegen brott, underlyder han Ri-

kets allmänna domstolar; dessa skydda honom ock i hans ägande rätt till löseghedom. Likaså, om ett gods genom ägarens förvållande, råkar i förfall och bönderne belastas med odrägliga skatter, eller om de annars behandlas med hårdhet, åligger det Gouvernementsstyrelsen, att frantaga ägaren förvaltningen af hans gods och förordna om en förmyndare-styrelse. Öfverbevises godsägare för ett grymt och orättvist förfarande mot sina underhafvande, kan han ock, på Kejsarens eget förordnande, öfverlemnas åt brottmålsdomstolarne. Utom utskylderne till herrn, bör lifegen till kronan erlægga koppskatt, i sin tour inträda som rekrut, äfvensom han är pliktig till andra skyldigheter, som militairtransporter, inqvartering m. m. Godsägare får lemna sina lifegna till annan person att undervisas i något handtverk och uppfostras, mot viss betalning tillåta dem, att lemna godset, för att, på egen hand, annorstädes genom dagsverke, handtverk, kramhandel o. s. v. förtjena sig sitt uppehälle; men får ej bortarrendera dem åt fremmande man till arbete i bergverk, icke heller sälja dem på marknader och handelstorg. Godsägare bör förse sina lifegna med tillräckelig jord för sitt underhåll, minst med 4 $\frac{1}{2}$ dessätiner på

själen [на души: troligen „manlig själ”]. Kan godsägare icke förse dem med tillräckelig jord, flyttas de till kronojord, och blifva kronobönder. Inträffar missväxt och behof, så är godsägaren skyldig, att understöda sina underhafvande, och sörja för deras uppehälle; för hvar lifegen, som för sin bergning nödgas tigga, böter herrn med 5 Rub. Banco Assignationer. Kunna de icke betala sina kronoutskylder, bör herrn göra det för dem; äfven åligger honom att vid rättegångar åtaga sig deras sak. Lifegna bönder få ej äga något slags fast egendom; ej mindre den jord, de till sitt underhåll odla, än de åbyggnader, de bebo, tillhöra godsherrn; dem i arf tillfallna jordagods försäljas för deras räkning; men väl få de, med vederbörligt tillstånd, idka handel och annan näring, samt i allmänhet förvärfva lös egendom.

En från de förut uppräknade skiljd class af inbyggare utgöra de nomadiserande, jägare- och fiskare-folkslagen i Sibirien, såsom Kalmucker, Baschkirer, Woguler m. fl. I stället för koppskatt erläggas de årligen en viss qvantitet pelsverk, eller dess värde i penningar. Rättegångsmål dem emellan, med undantag af gröfre brott, afgöras af deras höfdingar eller stamäldsta. De kunna, likasom alla an-

dra Ryska undersåter, bekänna sig till hvilken religion de vilja; men äro de ej Christna, och önska öfvergå till Christendomen, böra de antaga den Grekisk-Ryska läran. Som privilegium få de bereda bränvin af stomjolk, oaktadt bränvinsbränningen i öfrigt är kronans monopol.

Till Sibiriens invånare höra sluteligen de dit landsförviste. De äro af tvenne slag: a) grofva brottslingar, b) mindre förbrytare och landstrykare. De förre begagnas till arbete uti grufvor, i G. Irkutsk, hvilka de vanligen först med sin död lemna, eller uti kronans saltsjuderier och bränvinsbrännerier. De stå under Gouverneurens af Irkutsk öfversta tillsyn, och hafva 36 Rubel Banco Assignationer på person till sitt årliga understöd sig anslagne, af hvilken summa, i anseende till de i Sibirien ytterst låga priserna på lifsmedel, ungefär hälften kan besparas. Denna besparing användes, i händelse brottslingen blott på någon tid blifvit till straffarbete dömd, och han efter 4 eller 6 års förlopp visar bättring, till uppköp af jord och byggnadsvirke, hvarpå den brottslige får bosätta sig och, emot de föreskrifne utskyldernes erläggande, åtnjuta samma rätt, som andra jordbrukare, dock så att han för alltid

är fästad vid sin jord. Ringare förbrytare och landstrykare, som blifvit förvisade till Sibirien, erhålla genast vid sin ankomst ouppodladt land att bebruka, en boning, åkerredskap, nödiga kreatur och utsädesspanmål. Större delen erhåller äfven vissa fri-år från utskylder, efter hvilkas förlopp de åtnjuta samma rättigheter och bära samma onera, som andra kronobönder; dock få de ej lemna den dem anvisade boningsplats,

Religionsförhållanden.

Inom Ryska riket är icke blott hvarje Christen religionssect och hvarje monotheistisk religion, utan äfven den, ibland de Sibiriska och Amerikanska folkslagen, till en del, ännu herrskande polytheismen och heendomen tolererad, och åtnjuter lagarnes skydd. Ryssland bebos således af den Grekisk-Catholska och den Romersk-Catholska lärans bekännare, af Lutheraner, Reformerta och åtskilliga andra christna secters anhängare, vidare af Muhamedaner, Judar, Lamaiter och Schamaner. Talrikast äro dock den Christna lärans anhängare och utgöra de omkring tio elftedelar af hela folkmängden. Bland de Christna åter äro de talrikast, som bekänna sig till den Grekisk-Catholska eller

Greisk-Ryska trosbekännelsen, hvilken dels derföre, dels emedan Kejsaren och det Kejsarliga huset måste bekänna densamma, anses för den herrskande eller Statsreligion, utan att dock dess bekännare i öfrigt, i medborgerligt hänseende, hafva några företräden framför andra trosförvandter.

Den Ryska Kyrkan bekänner sig, såsom de Orientaliska Christna i allmänhet, hufvudsakeligen till de Lärosatser, som på sju oecumeniska kyrkomöten blifvit fastställda. Dess förnämsta symboliska bok är år 1642 författad af Metropolitén i Kiew Peter Mogila, och följande året på kyrkomötet i Jassy af fyra Patriarcher granskad, godkänd och antagen. Den Ryska kyrkan erkänner tvenne källor för den religiösa sanningen, nemligen den heliga Skrift och traditionen, godkänner blott få kyrkofäders anseende, anser nya Synoder icke hafva rätt, att uppställa nya dogmer och antager sju Sacramenter: döpelsen, chrisma eller smörjelse vid döpelsen, nattvard, skriftermål eller bigt, prestvigning, äktenskap och den sista smörjelsen. Englar och Helgon skola anropas om förbön, helgonbilder, relikier, kors och grafvar vördas; fastandet anses för en förtjenstfull handling. Aflat och skärseld känner denna confession ej;

Det Ryska presterskapet indelas i klosterbröder och verldsligt presterskap, eller, som de förre efter sin klädsel blifvit kallade, de svartklädde (черноризцы), i motsatts hvaraf det sednare äfven fått namn af det hvita presterskapet (бѣлое духовенство). De förre delas i a) Andelige styresmän (духовныя власни), hvartill höra Metropoliter, Erkebiskopar, Biskopar, Archimandriter, Igumener och Öfveruppsyningsmannen för synodalhusets i Moskva kyrkoskrud (ризничій Московскаго синодальнаго дома); och b) egentelige klosterbröder. Till det verldsliga presterskapet höra erkeprester eller protojerejer, prester ellef jerejer och diakoner ellef medhjelpare, hvilka närmast törde svära mot våra prostar, pastorer och capellaner eller adjuncter. Vid Domkyrkorne, som förestås af en protojerej; finnas dessutom underdiakoner och anagnoster eller föreläsare. Till det lägre presterskapet räknas dessutom kyrkobetjente, (причестники). Den högsta värdighet inom det verldsliga presterskapet är den af en Öfverprest för armén och flottan. Presterskapet lyder under sina egna domstolar, och de civila auctoriteterne få, med undantag af svåra statsbrott och då en andelig person blifvit ertappad vid sjelfva gerningen, aldrig befatta sig med

mål som angå dem, förr än den brottslige af den heliga Synoden blifvit öfverlemnad till verldslig domstol.

Munkeståndet åtnjuter i allmänhet större anseende än det verldsliga presterskapet, och dess första class, till hvilken man ifrån det lägre munkståndet uppstiger, utgör, som äfven benämningen tillkännager, kyrkans styresmän. Metropoliter, Erkebiskopar och Biskopar förestå rikets 36 eparchier eller stift. Metropoliter den första, Erkebiskopar den andra, Biskopar den tredje classens eparchier. Första classens äro fyra till antalet: 1) Kiew och Halitz, 2) Novgorod, Estland och Finland, 3) Moskva och Kolomna, 4) Petersburg. Novgorodska och Petersburgska eparchierne styras dock af samma person. Erkestift äro 12, Biskopsstift 20. Metropoliterne ställas i rang lika med Generaler, Erkebiskopar lika med General-Lieutanter och Biskopar med General-Majorer. Oaktadt den uppgifna rangordningen stiften emellan bibehålles, händer ofta att föreståndaren för ett Biskopsstift genom Kejserlig nåd för sin person upphöjes till Erkebiskop; föreståndaren för ett Erkestift till Metropolit. Föreståndarene för de större klostren, då ingen Biskop der har sitt säte, äro Archimandriter;

för de mindre Igumener; Nunnekloster förestås af en Igumenja. En Archimandrit kan ock förestå flere kloster; ibland Archimandriterne väljas vanligen Biskoparne. Klosterbröderna äro antingen till prestatjenst invigde eller simpla munkar; de förre äro färre till antalet, förrätta gudstjensten i klostren och sysselsätta sig företrädesvis med studier; de sednare åligger det att besörja om de lägre tjänsterne i klostret, de sysselsätta sig äfven med jordbruk, trädgårdsskötsel, handverk o. dyl.; Nunnorna med sjukskötsel, barnuppfostran; handarbeten o. s. v. Klostrens antal uppgafs i December 1831 till 350 för munkar, bebodde af 5330 personer och 98 för nunnor, bebodde af 4162 qvinnor. Det Ryska klosterfolket efterlefver den helige Basilii († 379) stränga ordensregel, och förpliktar sig till tvenne löften: kyskhets löftet och löftet att ständigt fasta. På de tider då lekmän icke fasta, får klosterfolket njuta fisk, mjölk, ägg och smör, men på de allmänna fastetiderna blott vegetabilier; alldrig köttmat. Klosterlöftet får blott efter uppnådd mogen ålder (30 år?) afläggas, och icke förr än den heliga Synoden dertill lemnat sitt bifall, barn med sina föräldrars, tjänstemän med sina föräldrars, skattskyldige med vederbörande Ka-

meralhofs och Gouverneurs, lifegna med sina herrars begifvande. Intet klosterlöfte får afläggas af: 1) Den ena maken under den andras lifstid; hafva dock bägge frivilligt öfverenskommit att gå i kloster och hustrun uppnått en ålder af öfver 50 år, må deras önskan bifallas; 2) qvinna, som genom eget förvållande blifvit skiljd från sin man; 3) sådana personer, som, ehuru de i sin barn-dom blifvit af föräldrarne för klosterlifvet bestämda, likväl vid ernådd mogen ålder visa motvilja; 4) fremmande och okände personer; 5) skuldsatte och under laga tilltal stående. — Personer, som aflagt klosterlöfte, äro befriade från utskylder och rekrutering, från kroppsstraff, underlyda endast andelig domstol, hvilken dock i vissa fall bör dömma enligt borgerlig lag, kunna ej äga eller förvärfvå något slags fast egenom, och böra därför, förr än de invigas till klosterståndet, aflemna densamma, den ärfda åt sina lagliga arfvingar, den förvärfvade efter behag. De äga ej handla med annat än sina handarbeten, och det endast efter erhållet vederbörligt tillstånd, icke af annan person i förvar taga penningar eller annan egendom, med undantag af böcker; allt annat confisceres för klosterkassans räkning; men sina till äfven-

tyrs besparade kapitaler få de deponera uti de allmänna credit-inrättningarne. Munkar af högre värdighet, eller såkallade andelige styresmän, äga genom testamente förordna om sin lösa egendom, med undantag af sin kyrkoskrud, som tillfaller det kloster, dit de höra; finnes ej testamente, ärfves äfven den öfriga egendomen af klostret. De tvenne sista klassernes munkar få ej förfoga om sin egendom, utan blir den efter deras död klostrets egendom. — Klosterlöftet är för ingen del oåterkalleligt, utan få klostrets innevånare, under vissa förhållanden, lemna det och åter inträda i det borgerliga samhället, men återfå icke den fasta egendom, de vid sitt inträde i klostret afträdt, icke heller den rang och de utmärkelser, de möjligen förut kunnat förvärfva. — Klostren äro antingen omedelbara, det är sådana, som icke lyda under någon Biskop, utan omedelbart under den högsta andeliga styrelsen i riket, den hel. dirigerande Synoden; eller medelbara, hvilka hafva eparchiens Biskop till förman. De större klostren bära namnet Lawra; de förnämsta äro: Tre-enighets-klostret 64 verst från Moskva, Alexander Newskij kloster i S:t Petersburg och det Petschoriska klostret i Kiew (af немца, underjordisk håla, grotta, anlagdt år 1052). —

Nunnekloster äro mera att anses som tillflyktsorter för den qvinnliga fromheten och fattigdomen, är som andeliga instituter. — Klostren, såsom corporationer, hafva full ägande rätt till de dem af kronan anvisade landt-egendomar, fiskfängen och öfriga emolument, och kunna väl bortarrendera till fremmande man, men ej bortsälja, eller annars föryttra dem. Ej heller få de begära, att utbyta de dem en gång anslagna lägenheter mot andra kronogods; men kunna dessutom genom köp, skänk eller testamente förvärfva sig all slags fast egendom, som icke bebos af underlydande bönder, hvartill dock, hvarje gång, Kejsarens samtycke genom den heliga Synoden bör inhemtas. Klostren få i allmänhet icke förvärfva jord med lifegna, icke heller lifegna utan jord. Kronobyggnader få ej uppföras på klosterjord, utan den andeliga styrelsens begifvande. Vid sina rättegångar vända sig klostren till de ordinaira domstolarne; dock behandlas deras mål med företrädesrätt, i likhet med hvad om förfarandet med kronomål är stadgadt.

Det verldsliga presterskapet åligger, att förrätta den presterliga tjenstgöringen vid församlingarne, armén, flottan och i nunneklostren; dock är det blott de högre prest-

classerne, Protojerejer och Jerejer, som hafva den högre presterliga vigningen, och få för-
 rätta alla till gudstjensten hörande handlingar. Presterne böra, redan då de till under-
 diaconer invigas, träda i gifte, men få ej in-
 gå nytt äktenskap, sedan de blifvit enklin-
 gar, kunna icke heller, som sådana, utan sär-
 skildt tillstånd i sin befattning qvarstadna,
 utan böra då, enligt regeln, nedlägga sitt
 embete och blifva munkar, eller ock öfvergå
 i det borgerliga lifvet som laici. Hvar och en
 friboren eller frigifven man får, efter af ve-
 derbörande auctoritet erhållet tillstånd, till
 prest invigas, likvist icke annorlunda, än då
 behofvet af prester sådant påkallar, och den
 sökandes seder och bildning äro tillfredsstäl-
 lande. Till största delen är det dock presta-
 söner, hvilka, i det de välja sina fäders stånd,
 ersätta afgången på prester. Presternes hu-
 strur och barn åtnjuta äfven prestaståndets
 privilegier och lyda under andelig jurisdic-
 tion; men i händelse sönerne längre än till
 15 års ålder utan undervisning stadna i fä-
 dernehuset, eller ifrån skolan, såsom oduglige
 till studier, blifvit uteslutne, komma de un-
 der borgerlig jurisdiction och böra välja
 ett borgerligt lefnadsyrke. Till prestastånd-
 det hörande personer äro befriade från per-

sonella uteskylder samt skyldighet att ställa rekruter; få äga jord utan lifegna, samt hus i städerna, och äro de hus, som de sjelfve bebo, befriade från inqvartering, från grundpenningars erläggande (поземельный сборъ?), och andra stadsonera; dock få i dem inga värdshus och krogar anläggas. Prester äfvensom deras hustrur och enkor äro befriade från kroppsstraff. Presterskapet får ej äga adeliga jordagods med lifegna; tillfalla det samma sådana i arf, böra de inom ett halft år föryttras. Detta gäller likväl icke om prester, som ifrån adeligt stånd öfvergått till prestaståndet, (hvilket dock sällan händer), icke heller om sådana, som genom erhållande af någon Rysk orden blifvit adelns vederlikar. Ingen prestman får ingå borgesförbindelser inför rätta, för entreprenader och dylika företag, får icke heller befatta sig med handel; men väl tillåtes det hans enka. Det lägre presterskapet väljes af församlingarne, aflönes dels med jord, dels med penningar, åtnjuter dock vanligen knappa inkomster. En för lastfull och oordentelig lefnad, enligt kyrkans stadgar, från sitt embete afsatt prest aflämnas till krigstjänst, eller, om han dertill är oduglig, till arbete i kronans fabriker eller manufacturer; för

högmålsbrott öfverlemnas den' afsatte prestmannen till verldslig domstol. Om kyrkors ägande rätt till fastigheter och lifegna gälder detsamma, som om klostren är stadgadt. Indrages en kyrka, och dess territorium förenas med en annan, öfvergå äfven alla den förres jordagods till den sednare. Kyrkans jord står under det vid kyrkan tjenstgörande presterskapets förvaltning, och kan alldrig föryttras eller från kyrkan skiljas. Samma fall äger rum med de kyrkan tillhörande hus och byggnader. 'Timmer till nödiga byggnader anvises kostnadsfritt från kronans skogar, och till byggnadernes underhåll äro bestämda inkomster anslagne. Kyrkans fordringar och egendom utdömes med förmons rätt.

Till den Grekisk-Ryska läran bekänna sig Ryssar, Kosacker, Permier, Syriäner, en del Lappar, Karelarene i Olonetz och Archan-gel, en del af den Finska befolkningen i Ingermanland, en del Tschuwascher, Wotjaker, Tscheremisser, Mordviner, en mindre del 'Teptärer, Tatarer och Litthauer; vidare Moldauer, samt de Serviska, Bulgariska, Wallachiska', Albaniska och Arnautiska colonisterne i södra Ryssland, Grusinier eller Georgier och en del af Kaukasiens öfriga befolkning. Äfven bland åtskillige Sibiriska

folkslag har denna lära vunnit insteg; så äro t. ex. alla Kamtschadaler döpte. Armenierne utgöra en egen sect af den Grekisk-Catholska kyrkan; ifrån den allmänna kyrkan skilja sig äfven de såkallade Raskolnikerne (раскольникъ, affälling, kättare), hvilka sjelfve kalla sig старообръцы, de som bekänna den gamla tron.

II. Till den Romersk-Catholska trosläran bekänna sig invånarene i de fordna Polska provinserne, en del Litthauer, Kurländare, och Tyskar, äfvensom i riket vistande Fransmän och Italienare. De styras af 6 Biskopar, i spetsen för hvilka Erkebiskopen af Mohilew och ett Romerskt-Catholskt andeligt Collegium står. Näst den Ryska lärans bekännare, äro Catholikerne talrikast, med 897 kyrkor, 359 munk- och 48 nunnekloster. Med Catholikerne hafva förenat sig de såkallade unierade Grekerne och Armenierne.

III. Till Lutherska läran bekänna sig invånarene i Lifland, Estland, Kurland och Ingermanland, samt en del af de till Ryssland invandrade colonisterna. De styras af General-Superintendenten, Superintendenten och Consistorier, och den högsta auctoritet,

näst Ministerium, är det såkallade General-Consistorium i St. Petersburg.

IV. De Reformerta, strödda kring riket, styras af en reformert Synod i Litthauen; omkring 38000 personer.

V. Hernhutare, talrikast som colonister i Sarepta i G. Saratov, vid Wolga; 9000 p.

VI. Mennoniter, likaledes som colonister i trakterne af Wolga; 5000 p.

VII. Muhamedaner: äro talrikast i de södra och vestra provinserne af det Asiatiska Ryssland, likaså i Taurien, samt för öfrigt strödde i hela södra och mellersta delen af det Europäiska Ryssland. Största delen af Tatarerne, vidare Kirgiser, Baschirer och flere Kaukasiska folkslag bekänna sig till Muhameds lära. I spetsen för Muhamedanerne stå tvenne öfverprester med titel Muf-ti, den ena i Ufa i G. Orenburg, den andra i Baktschisaraj på Krim.

VIII. Den Mosaiska lärans anhängare, Judarne, äro i synnerhet bosatte i det vestra Ryssland och lyda under 62 inspectioner, hvilka hafva tillsyn öfver lärans och brukens renhet, samt öfver religions undervisningen. I Brzesc i G. Minsk finnes en högskola till till bildande af Rabbiner.

IX. Lamaismen räknar anhängare bland Kirgiser, Kalmucker och Baschkirer. De erkänna, som bekant är, Dalai Lama i Tibet för sitt öfverhufvud och för den mennisko-blefne uppenbarade guden. Hans ställe förträdes bland dessa folkslag af öfversteprester, Kotuchta kallade.

X. Schamaner och hedningar finnes ännu bland de Sibiriska folkslagen, bland Tatarer, Tunguser, Samojeder, Ostjaker, Jakuter, Tschuktscher m. fl. äfvensom bland Eskimoer och Indianer i Amerika. Hos alla dessa folkslag gör dock Christendomen årliga framsteg.

Naturalster.

Åkerbruket är i tilltagande, men ännu i behof af stora förbättringar och lidande af brist på arbetare; mest lönande är detsamma i gouvernementerne kring Moskva och de södra Östersjöprovinserne. Utom de vanliga sädesslagen, såsom råg, hvete, korn, hafra, bohvete, växa ris, mais och hirs vid Svarta hafvets kuster. I södra Ryssland äro stora fält betäckta med meloner, arbuser, pumpor, sparris, i mellersta och norra Ryssland odlas kål, hvitlök, gurkor och skidfrukter, rättikor, rofvor och andra rotväxter. Lin och

hampa odlas i synnerhet i Östersjöprovinserne och i vestra Ryssland; vinplanteringen tilltager årligen i Krim, Bessarabien och det södra Rysslands tillgränsande trakter, äfvensom i Astrachan, hvars drufvor för sin storlek och smak äro föremål för utförsel. Tobak växer i Ukrain, Podolien och kring Wolga, humla i synnerhet i vestra och lilla Ryssland. I södra Ryssland växa aprikoser, persikor, mandel, fikon, granater, pomeranser, citroner, oliver, kastanier, valnötter; mindre ömtåliga frukter, såsom äplen, päron, plommon, körsbär sträcka sig högre åt norr, de sistnämnde i hela skogar uti Wladimir, Orenburg och Södra Ryssland. På skogar är isynnerhet i norra delen stor rikedom; brist på skog lida deremot G. Jekaterinoslav, Cherson, Taurien, Kiev, Tula och östra Bessarabien. De förnämsta trädslag äro gran, tall, lärkträd, ek, björk, bok och lönn; eken förekommer dock först ifrån 54° åt söder i större mängd.

Boskapsskötseln utgör i sydöstra Ryssland och bland de Sibiriska nomaderne den förnämsta, ofta enda näringsgrenen. Hästen är favoritdjuret hos Tscherkesser och alla Kaukasiska folkslag, samt i allmänhet hos alla nomader i södra Ryssland, dess mjölk

och kött utgöra hufvudfödan och dess skinn erbjuder medel till beklädnad och tält. Vilda hästar ströfva omkring i rikets södra steeper. Kameler finnas på Taurien och i Cherson, åsnan i Taurien; hornboskap talrikast i Ukrain och Podolien; får, ursprungeligen med grof ull, förädlade genom merinofår, i Östersjöprovinserne, omkring Moskva och Svarta hafvets kuster. Getter hållas i synnerhet af nomaderne till större antal; af dem finnes i Taurien ett ädlare slag, som om våren fäller ett sidenartigt hår, ej olik det, hvaraf Kaschmirs-shawlarne beredas. Bland de nomadiska folkslagen i söder är det ej ovanligt att finna hordanförare, som äga 10000 hästar, 300 kameler, 3500 stycken hornboskap, 20000 får, 1000 getter o. s. v. Hos de nordliga nomaderne är deremot renen ofta det enda husdjuret, och bland Tschuktscherne skola de rika äga till inemot 10,000 sådana djur och derutöfver. Ett eget slag af hundar följer äfven menniskan till de nordligaste trakterne och tjänar henne till föda och lastdragare. Fjäderfä af mångfaldigt slag, såväl tamt som vildt, deribland en stor mängd gäss och andar. Bland vilda djur gifva räfvar, soblar, svarta, bruna och hvita björnar, bäfrar, hermeliner, uttrar, vargar, harar, ekorrar m. fl.

pelsverk i ymnighet, såväl till begagnande inom landet, som till afsalu utrikes. De Sibiriska folkslagen betala, till stor del, sina utskylder till Kronan i skinn. Silkesmasken uppdrages i Kaukasien, Astrachan och det Europæiska Rysslands södra provinser. Biskötsel isynnerhet i Ukrain, Wolhynien och Podolien. Fisket är ett af de hufvudsakligaste näringssätten, emedan floder och sjöar, äfvensom de tillgränsande hafven äro rika på fisk. Bland de råaste folkslagen i Sibirien utgör fisk ofta den enda födan. Från Archangel och Kola utgå skepp på hvalfisk och skälfångst till Novaja Semlja och Spetsbergen. Vigtigast i floderne, äfven för den yttre handeln, äro laxen och stören med dess afarter, hvaraf dessutom kaviar och husblåss vinnas.

Bergbruket är viktigast i Ural, Altai och i bergen vid Nertschinsk. Bland metaller finnes guld, platina, silfver, koppar, järn och bly. Ända till 1821 voro blott de sedan 1754 invid Beresov, nära Jekaterinenburg i G. Perm bearbetade guldgrufvor af vikt; först sednare hafva på Uralska bergets östra sida rika guld- och platina-grufvor blifvit upptäckte, hvilka sträcka sig från Werchoturje vid Tobols biflod Tura, i G. Perm, till

Urals källor i Orenburg, på en längd af 1000
 virst från norr till söder. Medelbeloppet för
 guldafkastningen, beräknadt för fem år, ifrån
 och med 1830 till och med 1834, uppgår till
 350 pud eller 700 Lisp. årligen, af hvilket
 quantum $\frac{3}{7}$ vunnits ifrån kronans bergverk och
 $\frac{4}{7}$ ifrån privata godsägares. Utbytet af pla-
 tina utgjorde i medelbelopp 110 pud eller
 220 Lisp. årligen, hvaraf dock en jmförel-
 sevis ganska ringa qvantitet funnits i kronans
 bergverk. Under sednare halfåret 1836 er-
 hölls ur Kronans grufvor, i guld: 61 pud,
 5 skålp. $91\frac{1}{2}$ solotnik *); bland hvilka gruf-
 vorne i Slatoust (i nordöstra delen af Gouv.
 Orenburg) lemnade 23 p. 23 sk. 33 s., i Be-
 goslovsk, vid Tura G. Perm, 20 p. 3 sk. 89 s.,
 i Jekaterinenburg 15 pud 3 sk. $5\frac{1}{2}$ s. och i
 Goroblagodat, i Jekaterinenburgska kretsen
 af G. Perm, 2 p. 15 sk. 60 s. och ur privata
 godsägares: 81 p. 37 sk. 28 s. hvaraf gruf-
 vorne i Werch-Isset, nära Jekaterinenburg
 tillhörande Gardes-Cornetten Jakowlew afka-
 stade 25 pud 46 solotnik, i Nischnej Tahil,
 vid flod. Tahil i G. Perm, tillhörande framl.
 Geh. Rådet Demidows arfvingar, 13 p. 4 sk.
 30 s., i Nevian i samma G. (Jakowlew) 9 p.

*) 1 pud = 40 skålp., 1 skålp. = 96 solotnik.

28 sk. 62 s. o. s. v. Totalvinsten i guld från Kronans och privatas grufvor uppgick således till 143 p. 3 sk. $23\frac{48}{96}$ s. På samma tid vanns platina in summa 65 p. 6 sk. $40\frac{14}{96}$ s., deraf i Kronans bergverk blott 5 sk. $89\frac{86}{96}$ s., men i Nischnej Tahil (Demidov) 64 p. 26 sk. 35 s. På hela året 1836 lemnade Kronans grufvor en afkastning af 129 p. 17 sk. $35\frac{22}{96}$ s. i guld och 17 sk. $14\frac{24}{96}$ s. i platina, samt enskilda personers: 134 p. 21 sk. 44 s. i guld och 117 p. 24 sk. $62\frac{34}{96}$ s. i platina; årets total vinst var således 263 p. 38 sk. $79\frac{22}{96}$ s. guld och 118 p. 2 sk. $7\frac{48}{96}$ s. platina. Hela vinsten ifrån grufvorne i Ural uppgår till omkring 35 millioner Rubel årligen. Silfver afkastningen, ifrån 12 större bergverk i Altai, Kolivan och Nertschinsk (mellan Jablonoj-chrebet och floden Arguns källor), uppgår årligen till emellan 1225 och 1300 pud. Kronan har nästan uteslutande vinsten deraf. Koppar i synnerhet i G. Olonetz och Perm, årligen från 260,000 till 270,000 pud. De flesta kopparverk tillhöra Kronan. Jern vinnes i Waldaibergen, Ural, Altai och Kaukasus till ett belopp af omkring 9 mill. pud årligen. Bly mest i Nertschinsk, Koliwan, Litthauen, 56000 pud. Vidare vinnes antimonium, alun, svafvel, marmor, alabaster,

porfyr, bergkristal, selenit samt åtskilliga slag ädla stenar. Salt erhålles till ett belopp af omkring 30 mill. pud, dels ur bergverk, dels ur saltsjöar i stepperne mellan floderne Wolga, Don och Dnepr, dels genom afdunstning ur Svarta hafvets vatten. Bland saltsjöar är viktigast sjön Elton (Jelton) i G. Saratov, som ensamt ger 6 mill. pud salt årligen.

Fabriker och Manufacturer.

Redan före PETER den Stores tid funnos i Ryssland garfverier, talg-, ljus- och tvålfabriker, väfverier af gröft lärft och segelduk, tågfabriker och tjärbrännerier; sedan denne Regents regering hafva många andra industrigrenar tillkommit. De förnämsta voro år 1828: a) lärftsmanufacturer, i synnerhet i vestra och lilla Ryssland, samt omkring Moskva, uti 210 större verkstäder; b) klädesmanufacturer, öfver 400, de flesta i Moskva, Riga och Kasan; c) siden- (198); d) bomullsmanufacturer (521), de flesta i Moskva och St. Petersburg. e) Fabriker för metallarbeten: ibland dem 182 för stålarbeten, utmärkta gevärsfabriker i Tula och Systerbäck; 55 fabriker för messingsvaror. f) Spegel- och glasfabriker, 166 till antalet; bland hvilka den Kejserliga spegelfabriken, som lefvererar

de största speglar man känner, 150 tum höga och 90 till 96 tum breda. g) Porcellain och fayence-fabriker, 21 till antalet; det bästa arbetet lefvererades af de Kejserliga i St. Petersburg och Moskva. h) Lädermanufacturer, Rysslands äldsta industrigren; Ryska jukter voro redan under medeltidens sednare hälft en handelsartikel med det mellersta Europa. År 1820 funnos i Ryssland 1406 större lädermanufacturer och garfverier, år 1828 tillsammans med de Polska 1930. Omkring i) 300 ljus-, k) 700 tvål-, l) 200 pottask-fabriker. m) 71 pappersbruk. n) Sockerbruk år 1827: 39, hvaraf 17 i St. Petersburg, 9 i G. Riga. Sedermera har man begynt med sockerberedning af hvitbetor, i synnerhet i G. Saratov och Orel. o) År 1827 funnos 25 stora kronobränvinsbrännerier. p) Skeppsbyggeri och dermed sammanhängande näringar i provinserne vid Östersjön, Svarta hafvet och Wolga.

Handel.

De förnämsta exportartiklar äro: lin, hampa och deraf beredde varor, som linolja, grofva lärfter, segelduk och tågverk; dessa artiklar utgöra tredje delen af hela exporten, till ett belopp af inemot 80 millioner Rubels värde. Talg exporteres för omkring 40 $\frac{1}{2}$ mill.,

säd och mjöl, då missväxt ej inträffar för 37½ mill., jern och jernsaker för 8 millioner. Vidare äro exportvaror: koppar, byggnadsvirke, pottaska, pelsverk, råa hudar och läder, det sistnämnde för omkring 7 millioner.

Importartiklar: råsocker för omkring 32 mill. rubel årligen, kaffe för 5 mill., bomull och bomullsgarn för 31 mill., bomullstyger för 5½ mill., färgstoffer för 20 mill., rått och spunnet silke för 3½ mill., sidentyger för 9 mill., ylletyger för 7½ mill., vin för 11 mill., hvaraf en fjerdedel för champagne; thé för 5,600,000; frukt för 4½ mill.; tobak för 2,750,000; bly för 1½ million.

Rysslands totala export utgjorde per medium på 10 år, ifrån 1814 till 1823 årligen: 218,189,442, och för de följande 10 åren, ifrån 1824 till 1833: 230,739,400 Rub. B:co Assign. Importen ifrån 1814—1823, per medium: årligen 164,690,471, och ifrån 1824—1833: 195,184,461 Rub. Således hade riket under de första 10 åren ett öfverskott af 53,498,971, och under de sednare af 45,554,439 Rubel. Rysslands handelsförhållande till de särskilda staterne har i medeltal på 6 år ifrån 1827 till 1832 varit:

Till England export för omkr. 11½ mill., import f. 65 mill., balance till Rysslands fördel 50 mill.												
—	Turkiet	—	—	21	—	—	12	—	—	—	9	—
—	Preussen	—	—	17	—	—	7	—	—	—	10	—
—	Danmark	—	—	16	—	—	1½	—	—	—	14½	—
—	Österrike	—	—	13	—	—	13	—	—	—	—	—
—	Nederländerne	—	—	12	—	—	5½	—	—	—	6½	—
—	Italien	—	—	10	—	—	2½	—	—	—	7½	—
—	Sverige	—	—	2½	—	—	2½	—	—	—	—	—
—	Frankrike	—	—	10	—	—	12	—	Frankrikes	—	2	—
—	Hansestäderna	—	—	7½	—	—	28½	—	Hansestädernas	—	21	—
—	N. Amer. Fristat.	—	—	8	—	—	20	—	N. Amerikas	—	12	—

År 1835 var dock handels-balancen i allmänhet till Rysslands förlust, så att värdet af de importerade varorne med 16,234,489 rub. öfversteg exporten, hvilket ofördelaktiga förhållande dock endast bör anses som öfvergående och framkalladt genom de föregående årens missväxt, som hindrade utförsel af en hufvudexportartikel, spanmålen. Sistnämnde år utfördes från Ryssland till England varor för 90,293377 Rub., bestående i talg, lin, linfrö, hampa, ull, svinborst, trädvirke, råa hudar och jern, hvaremot från England till Ryssland infördes: bomullsgarn, indigo, färgträd, salt, råsocker, kaffe, bomull och bomullstyger för 73,360613 R., till Nordamerikaniska fristaterne: jern, hampa och lärft för 13,030372 R., derifrån: sockersand, kaffe och bomull, för 26,505691 R., (af den uppgifna summan åtgingo 25 mill. ensamt för sockersand); till Turkiet och Grekeland: hvete, jern, talg och ull för 22,967195 R., och derifrån: vin, frukt, bomolja, bomull och rått silke för 13,584334 Rub.; till Hansestäderna: pottaska, koppar, linfrö, pelsverk, hampolja, lärft för 6,137587, och derifrån sidenvaror, silke, tobak, färgadt papper, rått socker för 26,414483 R.; till Frankrike: koppar, hampa, linfrö, ull, svinborst f. 8,280921, och derifrån:

i synnerhet viner, f. 14,437944 R.; till Österrike: kreatur, hvete, ull, pelsvaror, vax, jukter, råa hudar f. 10,952587 R., derifrån: lior, skäror, silke, siden-, ylle- och bomullstyger f. 11,589997 R.; till Preussen: trädvirke, talg, linfrö, lin, hampa och pottaska f. 11,253223 R., derifrån: silke, sidenvaror, fisk, salt för 9,416084 R.; till Nederländerne: linfrö, hampa, trädvirke, pottaska, koppar f. 10,267502 R., derifrån: krapp, tobak, vin, sockersand, ylletyger, ädla stenar f. 7,156312 R.; till Italienska staterne: hvete och jukter f. 3,438647 R., derifrån: frukt och bomolja f. 4,689552 R.; till Spanien och Portugal: lärft och hampa f. 3,248626 R., och derifrån: vin och salt för 4,612507 Rub.; till Sverige och Norrige: hampa, talg, linfrö, lärft f. 3,534419 R., och derifrån: fisk f. 4,196622 R.; till Danmark: linfrö, lin, hampa, trädvirke f. 5,454886 R., derifrån: utländska varor f. 1,154533 R.; till China: pelsverk, kläde, jukt, bomullstyger och linneväfnader f. 7,146705 R., derifrån: thé f. 6,871493 R., andra varor för 274712, in summa för 7,146205 R.; till Persien: bomulls- och metall-varor f. 2,299329 Rub., och derifrån: bomullsfabrikater, silke, sidenvaror och socker för 6,701036 Rub.; till Kirgisiska steppen: bomullstyger, jukter, säd, metallva-

ror f. 4,161648 R., derifrån: boskap f. 4,005741 R.; till Buchariet: bomullsfabrikater, jukter, jern, färgstoffer för 1,081360 R., derifrån: bomull, bomullsfabrikater, pelsverk f. 2,415434 R.; till Asiatiska Turkiet: hudar och säd f. 855400 R., derifrån: bomullsfabrikater och pelsverk f. 1,022059 Rub. B:co Assign. o. s. v. — År 1836 exporterades varor för 283,748233 Rub. och importerades för 237,251204 Rub. balancen till Rysslands fördel utgjorde således 46,497029 Rubel.

Handelsplatser. Sjöhamnar: a) vid Östersjön: St. Petersburg och Riga, rikets förnämsta handelsstäder, samt Narva, Reval, Pernau, Windau och Libau; b) vid Hvita hafvet: Archangel; c) vid Ishafvet: Kola; d) vid Svarta hafvet: Odessa, den förnämsta, med årligen allt mera tilltagande handel, anlagd 1792, vidare Ovidiopol, Otschakov, Nikolajew och Cherson; e) vid Asovska hafvet: Taganrog; f) vid Kaspiska hafvet: Astrachan; g) vid Stilla hafvet: Ochotsk. Landthandeln med Preussen sker genom Polangen och Georgenburg eller Jurburg (vid fl. Niemen i G. Wilna); med Österrike genom Radziwilow i Volhynien, med Persien genom Kisljär vid fl. Terek, med China genom Kiächta. Medelpunkten för den inre handeln är Nischnej

Novgorod, hvarest årliga mässor till utbyte af Asiens och Europas varor hållas. År 1833 omsattes der varor för 141 mill. Rub. och på messan innevarande år 1837 för 141,231000 R. De förnämsta öfriga städer för den inre handeln äro Moskva, Tula, Kaluga, Orel, Ustjug Velikij, Kasan, Orenburg, Jekaterinenburg, Tobolsk, Jakutsk och Irkutsk. På floderne och kanalerne ankomma årligen från det inre landet till St. Petersburg omkring 12000 barker, med varor till ett värde af 120 till 130 mill., till Moskva 12—1500 barker, med varor för 10—17 mill.; till Riga 400—600 barker, och 1600—2000 timmerflottor, med varor för 13—15 mill. i värde; till Archangel 300—350 barker och 1000—1500 flottor, till ett värde af 5 till $7\frac{1}{2}$ mill.; till Astrachan 800—1000 barker med varor för 15 millioner Rubel i värde.

Mynt, mått och vikt.

Mynt. Bok och räkning föras i Ryssland uti rubel och kopeker; 100 kopeker räknas på en rubel; det circulerande myntet är guld-, silfver-, platina-, koppar- och pappers-mynt. Guldmynt äro Imperialer och halfimperialier till 10 och 5 Silfverrublars värde. Af en mark $94\frac{2}{3}$ lödigt guld fås 33 imperialer 3 rubel 30 kopek, eller 67 halfimperialer 1 ru-

bel 59 kopek. Imperialen väger $3\frac{3}{44}$ solitnik. Silfvermynt äro En rubels stycken, samt femtio, tjugufem, tjugu, tio och fem kopeks stycken. En rubel i silfver anses lika med 3 rubel 75 kopek Banco Assignmenter eller 100 kopek Silfver. Af en mark $83\frac{1}{3}$ lödigt silfver myntas 19 rubel 75 kop. En platina-ducats, som först präglades 1828, anses värd 3 rubel i Silfver; förhållandet af värdet mellan silfver och platina antages som 1 till 5; eller att 5 pud silfver äro i värde lika med ett pud platina. Kopparmynt slås, enligt ukas af d. 1 Julii 1832, i tio, fem, två och en kopeks slantar sålunda, att af ett pud koppar fås 36 rubel. Pappersmynt, sedan d. 29 Dec. 1767, bestå nu af 200, 100, 50, 25, 10 och 5 rubels sedlar.

Längdmått. Det största måttet är en virst, hvaraf $104\frac{3}{10}$ belöpa sig på en aeqvatorsgrad. En virst innehåller 500 saschen eller Ryska famnar; en saschen 3 archin, en arschin 4 tschetvert eller qvarter, ett qvarter 4 verschok eller tum. En saschen utgör 7 Ryska fot, en fot 12 tum, en tum 10 linier. I vårt mått utgör en virst 1800 alnar, en saschen 3 alnar $14\frac{1}{2}$ verktum, en arschin 1 aln $4\frac{7}{10}$ tum, en tschetvert $4\frac{4}{5}$ tum, en Rysk fot $11\frac{7}{10}$ verktum, en Rysk tum $1\frac{1}{5}$ verktum.

Areala innehållet mätes genom desätiner;

en desätin är 80 saschen lång och 30 bred, eller 60 saschen lång och 40 bred, det är 2400 qvadrat saschener, hvilka i vårt mått utgöra i det närmaste $2\frac{1}{5}$ tunnland.

Rymdmått: a) för torra varor: En läst utgör 12 tschetvert, 1 tschetvert 2 osminer, en osmina 2 pajok, 1 pajok 2 tschetverik, 1 tschetverik 8 garnetz. En tschetvert innehåller $35\frac{1}{2}$ kappar Svenskt rågadt mått, 1 tschetverik $4\frac{2}{5}$ kappar, 1 garnetz litet mera än en half kappe. b) För våtavaror: En botschka eller mernik innehåller 40 vedro eller ämbare, 1 vedro 4 tschetvert, 1 tschetvert 2 osmucher, kruschker eller schtof; 1 schtof 2 poluschof, 1 poluschof 25 tscharker. I vårt mått utgör 1 mernik 2 oxhufvuden och 8 kannor; 1 vedro $4\frac{7}{10}$ kannor, 1 kruschka $\frac{4}{5}$ kannor, 1 tscharka $\frac{1}{20}$ kanna.

Vigt. En berkovetz utgör 10 pud, 1 pud 40 skålpund, 1 skålpund 32 lod, 1 lod 3 solotnik. En berkovetz utgör i Finsk vigt 19 Lisp. 5 skålp.; 1 Pud 1 Lisp. $18\frac{1}{2}$ skålp.; ett Ryskt skålpund $30\frac{1}{10}$ Finska lod; 1 Ryskt lod $\frac{24}{25}$ Finska lod; 1 solotnik $\frac{8}{25}$ finska lod.

Vettenskaplig kultur.

Till befrämjande af allmän bildning funnos år 1834 6 Universiteter, 4 lyceer, 65 gymnasier, 410 kretsskolor, 661 folk och socken-skolor,

och totala summan af offentliga och allmänna läroanstalter uppgick till 1543, hvarest 4054 lärare lemnade undervisning åt 75448 lärjungar. De öfre läroanstalterne underhållas af staten, men sockensolorne af socknarne eller godsägarene. Universiteter finnas i Moskva, Char-kov, Kasan, St. Petersburg, Dorpat och Kiew. De Ryska universiteterna skilja sig genom en egen Facultets-indelning ifrån andra länders. Emedan dem nämligen icke åligger att bilda prester, hvilka erhålla sin bildning uti der-till särskilt inrättade seminarier, så är ock den Theologiska Faculteten alldeles utesluten från universiteterna, men för att likväl bibehålla 4 Faculteter, har den Philosophiska blifvit delad i tvenne: den Physico-Mathea-matiska och Philologico-Historiska. Den van-ligen så kallade Juridiska benämnes den ethi-co-politiska och innefattar stads-vettenskaper-ne i vidsträcktare mening. I Dorpat är den gamla indelningen bibehållen. Lyceerna stäl-las emellan gymnasierne och universiteterna, de äro: 1) det Kejserliga Lyceum i Tsarskoe Selo, hvarest gamla och nyare språk, histo-ria och geographie, matematik och littera-tur läras; 2) lyceum i Odessa, instiftadt af f. d. General-Gouverneuren derstädes (1803—1814) Hertigen af Richelieu, med tvenne

Faculteter, en juridisk och en philosophisk; 3) lyceum i Jaroslav, stiftadt 1803 af Paul Gregorevitsch Demidov, hvilken till denna inrättning anslog 3578 bönder och 100,000 Rub. silfver; med samma läroämnen som vid universiteterna, 1 Director, 1 Religionslärare, 8 Professorer och 2 Lectorer; 4) lyceum i Neschin, G. Tschernigov, inrättadt år 1789, af Furst Alexander Besborodko, till fattiga adelsmäns uppfostran. De allmänna bildningsanstalterne indelas likformigt i tio läro-districter, för hvilka en Curator med Generalsrang står i spetsen, och hvilken omedelbart af Ministern för upplysningen emottager befallningar. De högre läroverken hafva tillsyn öfver de lägre. Vid hvarje universitet och de lyceer eller gymnasier, som stå i spetsen för lärodistrictet, bildas af en del Professorer eller lärare en så kallad Skol-commission, hvilken har sig tillsynen öfver districtets lägre undervisningsanstalter ombetrodd. Hvarje gymnasium står under en Skol-Director, som åter har tillsyn öfver gymnasium och de till gymnasii district lydande skolanstalter. De tio lärodistricter äro: 1) Det Petersburgska, 2) Moskovska, 3) Charkovska, 4) Kasanska, 5) Dorpatska, 6) Kievskä, hvardera med ett universitet i spetsen. 7)

Lärodistrictet Hvita Ryssland, med hufvudsätet **Witebsk**, hvars förnämsta läroanstalter äro det **Romersk-Catholska andeliga seminarium** och **medico-chirurgiska akademien i Wilna**; 8) **Lärodistrictet Odessa** med **Richelieuska lyceum**; 9) **Kaukasiska lärodistrictet**, hvars förnämsta läroanstalt är ett **gymnasium i Tiflis**, och 10) **Sibiriska lärodistrictet** med **gymnasierne i Tobolsk och Irkutsk**. — **Bildnings-anstalterna för särskilta stånd och yrken** lyda vanligen under sina speciella styrelser. a) För **prestaståndet** och **kyrkans be-tjente** finnas **socken- och kretsskolor**, **seminarier** och **andeliga akademier**: Af de sistnämnda funnos 1836 tre, nemligen i **S:t Petersburg**, **Moskva** och **Kiew**, med öfverhufvud 317 studenter. Vidare funnos 41 seminarier med 13,616 elever, 155 kretsskolor med 25,151 lärjungar och 181 sockenskolor med 19,502 lärjungar. Till bildande af **Catholska prester** finnes en **andelig akademi i Wilna** med 90 studenter, 12 **biskopliga seminarier** och 203 **lägre skolor**. Det **Lutherska presterskapet** bildas vanligen vid **Dorpatska universitetet** och dess **theologiska facultet**. b) Till bildande af **skickliga subjecter för lärarekallet** är inrättadt ett **Professors-institut i Dorpat** och ett **paedagogiskt central-institut i S:t**

Petersburg. c) För krigsyirket äro de förnämsta läroanstalterne: 1) Till lands: Militair-akademien, stiftad d. 4 Oct. 1830 och öppnad 1832; pagecorpsen, år 1831 med 168, ingenieur-skolan med 165, artilleri-skolan med 182, gardes-junkare-skolan med 102 lärjungar; vidare första och andra cadetcorpsen, hvardera med 700 elever, den förra stiftad af Kejsarinnan ANNA på Fältmarskalk Münnichs förslag år 1731, den sednare 1762 af Kejsarinnan CATHARINA II. Paulska Cadetcorpsen för faderlösa militair-barn, stiftad af Kejsar PAUL för 1000 gossar; dermed var förenad en undervisningsanstalt för 100 döttrar af aflidna militairer. Alla dessa läroanstalter finnas i S:t Petersburg. Vidare finnas i Riket: Cadetcorpserne i Moskva och Tambov, Alexanders cadetcorps i Tula, Alexanders cadetcorps i Tsarskoe selo, cadetcorpsen i Char'kov, militairskolan i Orenburg. 2) Till sjös: Sjöcadetcorpsen i S:t Petersburg, stiftad 1715 af PETER den Store, med 600 elever, styrmans-compagnier i Kronstadt, Nikolajew, Odessa och Archangel; samt skeppsbyggeri-compagniet (skolan) i S:t Petersburg. d) För läkarekonsten: medicinska akademier i S:t Petersburg, Moskva och Wilna; veterinairskolor i S:t Petersburg, Moskva och Lubny i

G. Pultava; accouchementshus och kliniker i Moskva och Bialystok. e) För juridiken en skola i S:t Petersburg. f) För tekniska yrken: bergscadetcorspen i S:t Petersburg, bergverksskolor i Jekaterinenburg och Nertschinsk; institutet till bildande af ingenieurer för väg- och vattencommunicationen; skogs-institutet med en landtmätare-skola och ett praktiskt teknologiskt institut, alla tre i S:t Petersburg. g) En praktisk handelsakademi i Moskva, handelsskolor i S:t Petersburg, Moskva, m. fl. Till befrämjande af de Orientaliska Språkens kännedom finnes ett år 1823 instiftadt orientaliskt institut, hvars egenteliga ändamål är att bilda tolkar för Rysslands diplomatiska relationer med de orientaliska hofven och folkslagen.

Till befrämjande af qvinnobildning finnes följande inrättningar: a) Institutet för adeliga flickor i Smolna-nunnekloster i S:t Petersburg; b) och c) S:t Catharinae Ordens stiftet i S:t Petersburg och Moskva; d) Kej-sar PAULS institut till bildande af krigares döttrar i S:t Petersburg; e)—g) instituter för adeliga jungfrur i Charkov, Pultava och Odessa. h) Patriotiska institutet med en bildningsanstalt för afskedade officerares döttrar (дочери заслуженныхъ военныхъ чиновъ)

i St. Petersburg; skolor för lägre tjänstemäns vid flottan döttrar i Nikolajew och Sevastopol o. s. v.

Den vettenskapliga culturen befordras vidare af: Vettenskaps-Akademien i St. Petersburg, efter af PETER den Store uppgjord plan, år 1726 stiftad af CATHARINA I; Ryska Akademien, till bearbetande af Ryska Språket och befordrande af Rysk Literatur, stiftad af CATHARINA II 1783; begge i St. Petersburg; Sällskapet för Rysslands historia och antiqviteter i Moskva af år 1771; Sällskapet af Ryska Literaturens vänner i Moskva; Sällskapet af vettenskapernes, literaturens och konsternes vänner i St. Petersburg af 1801. Sällskapet för fäderneslandets literatur i Kasan; Sällskapet för literatur och konst i Mitau; Sällskapet för Östersjöprovinsernes historia och antiqviteter i Riga; Mineralogiska Sällskapet i St. Petersburg af år 1817; pharmaceutiska Sällskapet i St. Petersburg af år 1818; naturforskare Sällskapet i Moskva m. fl.

År 1758 stiftade Kejsarinnan ELISABETH en akademi för måleri, bildhuggeri och byggnadskonst, hvarmed sedermera en bildningsanstalt för unga konstnärer blifvit förenad, och hvartill Kejsar PAUL fogade en egen afdelning för kopparstickare- och medailleurkonsten; i St. Petersburg.

Biblioteker: De förnämsta äro: det **Kejsarl. Biblioteket i St. Petersburg**, med omkring **420,000** band och inemot **15000** manuskript; **Vettenskaps Akademiens Bibliotek**, öfver **100,000** band; **Rumänzovska Bibl. 32000** b. m. fl. i **St. Petersburg**. **Tolstoiska biblioteket i Moskva**, år **1825** med **1093** Slavonska manuskript. Samteliga universiteter hafva dessutom ansehlige biblioteker; de största i **Dorpat** med omkring **60000** band och i **Moskva** med **50000** b. Bland vettenskapliga samlingar finnas dessutom i **St. Petersburg**: ett **Asiatiskt museum**, som innehåller betydliga samlingar beträffande **Asiens** literatur, antiqviteter och konst; omkring **3000** **Chinesiska** tryckta arbeten, en rik samling af **Tibetanska** och **Mongoliska** böcker, äfvensom **Arabiska**, **Persiska**, **Turkiska**, **Japanska** m. fl. handskrifter och den rikaste samling på **orientaliska** mynt bland alla **Europaeiska**; ett **Egyptiskt museum**, ett **ethnographiskt museum**, ett **medaille cabinet** med omkring **12000** mynt, hvar af öfver **180** i guld och omkr. **3800** i silfver; ett **zoologiskt museum**; ett **herbarium**; ett **mineralogiskt cabinet**. Alla dessa samlingar tillhöra vettenskaps akademien. **Eremitaget i St. Petersburg** innehåller en rik samling af målningar, omkring **4400**; en collection af medailler och antiqviteter. Dessutom finnas fle-

re andra vetenskapliga och konstsamlingar.

År 1551 inrättades det första boktryckeri i Ryssland uti Kiew, och den första bok som der utkom var en Slavänsk öfversättning af Psalmerne; 1554 anlade Ivan IV Wasiljevitsch ett boktryckeri i Moskva, hvars första arbete var en öfversättning af Evangelierne och Apostlagärningarne, hvilken 1564 utkom. År 1833 funnos i Ryssland 52 boktryckerier, bland hvilka 24 i St. Petersburg och 10 i Moskva. Ur dem utgingo nämnde år omkring 760 litteraira arbeten, nämligen 516 på Ryska, 68 på Tyska, 25 på Polska, 35 på Franska, 47 på Latin, 40 på Hebraiska, 18 på Estniska, Lettiska och andra språk, 635 voro originalarbeten och 123 öfversättningar. Bland originalarbeten voro 184 belletristiska, 53 i medicin, 33 i historien, 16 i geographi och statistik, 26 i juridik och politik, 29 i naturvetenskaperna, 25 i matematiken och krigsvetenskaperna, 68 i theologi, 45 i allmän språkkunskap, 12 i philosophi o. s. v. År 1834 utkommo 84 tidningar och journaler, hvaribland 42 Ryska, 23 Tyska, 6 Franska, 4 Lettiska, 2 Engelska, 1 Italiensk, 2 Polska, 1 Estnisk, och 3 Rysk-Franska och Polska. Under förra hälften af år 1837 utkommo i tryck 486 böcker och skrifter.

Statsförfattning.

Rikets grundlagar:

Såsom basis för den i Ryssland bestående samhällesordningen, och hvilka derför af Statistici blifvit räknade till Rikets grundlagar, gälla följande stadganden:

I. Storfursten IVAN WASILJEVITSCH I:s Riksordning om rikets odelbarhet; enligt hvilken den i Ryssland förut af Regenterne öfvade sed, att dela riket i mindre furstendömen och med dem försörja sina efterkommande, förbjudes, och blott en Herrskare öfver hela Ryssland erkännes som laglikmätig. Hvad är detta stadgande utkommit, är outredt, några uppge året 1466, andra 1475, 1476 eller 1477; dess giltighet som grundlag har dock af alla efterföljande Herrskare blifvit erkänd.

II. Bekräftelse-acten af Románovska husets den 21 Febr. 1613 skeddä val till Ryska thronen, [Грамота о избрании на царство], daterad i Maji månad samma år, hvarigenom Tsaren MICHAËL FEODOROVITSCH ROMANOV af de i Moskva församlade ständerne, bestående af 3 Metropoliters, 3 Erkebiskopar, 2 Biskopar, 16 Archimandriter, 14 Igumener, 4 Munkar, 3 Protopöter, 5 Poper, 17 Bojarer, 48

Höge Statsembetsmän, 55 tjenstfria män af högt stånd, 3 Tatariska Magnater och 44 Deputerade af Städerna, stadfästades som Rysslands Beherrskare; och honom, hans rättrogna Gemål och Efterkommande tillades oinskränkt herrskaremagt; ständernes häfdvunna rang och egendom bekräftades, den Grekisk-Catholska läran förklarades för rikets herrskande Religion, och Moskva för Rysslands hufvudstad [царствующій градъ].

III. Kejsarinnan CATHARINA I:s Testamente af den $\frac{6}{17}$ Maji 1727, i hvars 13 §. stadgas att en person, som förut bär en annan krona, ej får bli beherrskare i Ryssland, samt stadgandet i Romanovska husets valact, att Rysslands regent bör bekänna sig till den Grekisk-Ryska läran, förnyas. Ehuru sedermera Finland och Polen blifvit förenade, och dessa länder, såsom för sig bestående delar, bibehållit sin egna särskilta styrelse, men för öfrigt äro oskiljaktiga från det Ryska Kejsaredömet [Императорскимъ Всероссійскимъ Престоломъ нераздѣльны суть престолы Царства Польскаго и Великаго Княжества Финляндскаго], bör dock CATHARINA I:s stadgande ej kunna anses att till kraft och verkan hafva upphört, emedan detsamma en-

dast tyckes hafva åsyftat souveraina stater, och velat förhindra att Rysslands Beherrskare derigenom, att han derjemte regerade öfver en annan souverain stat, icke måtte förändras att, till skada för Riket, i längre tid vistas utom dess gränser och sålunda försumma dess styrelse.

IV. Kejsarinnan ELISABETHS Manifest af den 26 Oct. (7 Nov.) 1742, hvarigenom Kejsarinnans systerson Hertigen af Holstein-Gottorp Carl Peter Ulric förklarades för Storfurste och Thronföljare af Ryssland, och thronföljden, sedan den manliga linien af Romanovska huset, med Kejsar PETER II, dött ut, flyttades på den manliga grenen af qvinlinien, hvari den sedan gått i arf.

V. Kejsar PAUL I:s Successionsordning, affattad 1788 och promulgerad den $\frac{5}{16}$ April 1797, som förordnar om thronföljden i rakt nedstigande led efter förstfödsrätten och med företräde af den manliga linien framför den qvinliga; nemligen sålunda: att äldste Sonen och hans manliga afkomma äro närmast berättigade till thronen, derpå andra Sonen och dess manliga efterkommande, tredje Sonen o. s. v. Har Sönernes hela manstam dött ut, följa den sist regerande Kej-

sarens efterkommande på qvinnolinien, med iakttagande af samma ordning, att den äldre grenen föregår den yngre och det manliga könet det qvinliga, likväl så, att *den* qvinliga arftagerska från hvilken arfsrätten till thronen utgår, har företrädde framför sina manliga efterkommande. Efter denna gren följer äldsta sonens qvinnolinie, derpå de öfriga sönerns, sedan den äldsta och vidare de följande döttrarnes manliga och qvinliga linie. Den yngre systemen har icke ens i den händelse företrädde framför den äldre, om hon äger söner och den sednare saknar dem; men den yngre brodern ärfver alltid framför den äldre systemen. — Inträffar det att thronen genom arfsrätt tillfaller en gren af qvinnolinien, hvilken redan herrskar på en annan thron, så bör den till arf berättigade person välja mellan den förut intagna och Ryska thronen, och, i händelse hon bestämmer sig för den sednare, för sig och sina efterkommande afsäga sig den förra, äfvensom, jemte sin blifvande efterträdare, före tillträdet antaga den Grekisk-Ryska läran. I motsatt fall öfvergår arfsrätten till den enligt lag närmast berättigade person. Kejsare eller Kejsarinna bör vid sitt tillträde till regeringen förplikta sig till ofvannämnde stadgan-

dens bibehållande. Genom denna förordning bör PETER den Stores, den $\frac{5}{16}$ Febr. 1722 gifna och 1731 af Kejsarinnan ANNA ytterligare bekräftade Successions-ordning, enligt hvilken det berodde på Kejsaren att, oberoende af förstfödsloretten och andra restrictioner, utnämna och bestämma sin efterträdare, anses vara till kraft och verkan upphäfven.

VI. Kejsar ALEXANDERS additionella artikel till Successions-ordningen, gifven den 20 Martii (1 April) 1820, enligt hvilken barn, härstammande från ett af en Rysk prins eller prinsessa med en person af icke furstelig souverain börd ingånget äktenskap [съ лицомъ немѣющимъ соопвѣстивеннаго доспойнсва, ш. е. непринадлежащимъ ни къ какому царствующему или владѣтельному дому] äro uteslutna från thronföljden.

Kejsaren.

Till sin form är det Ryska riket en oinskränkt monarchi och dess Beherrskare den enda källan till all magt och lag ej mindre i verdsligt än andeligt hänseende; han äger sålunda den högsta lagstiftande, verkställande och domaremagten. Lagen säger härom; Императоръ Всероссійскій, естъ Монархъ самодержавный и неограниченный. Arfs-

följden höjer honom genast på sin företräda-
res dödsdag på thronen, utan att han nöd-
vändigt behöfver låta kröna sig; denna cere-
moni är dock sedvanlig och förrättas i Mo-
skva; äfvenså är hyllningen genom provin-
sernes deputerade öflig. I Manifestet hvari-
genom Kejsaren kungör sin thronbestigning,
bör också den lagliga thronarfvingen nämnas,
om en sådan finnes, och trohetseden afläggas
ej mindre för Kejsaren än Thronföljaren.
Kejsaren blir myndig vid 16 års ålder. Un-
der hans minderårighet förvaltas förmynder-
skapet i den ordning och på sätt som den
föregående Kejsaren derom förordnat, men i
händelse ett sådant förordnande saknas, till-
faller styrelsen och förmynderskapet den min-
deråriges far eller mor, [likvist ej dess stju-
förfäldrar], och i brist på sådana, den närmast
till thronföljd berättigade myndiga manliga
eller qvinliga slägtingen. Regentskapet un-
der minderårigheten och förmynderskapet öf-
ver den omyndiga Kejsaren kunna äfven skil-
jas och hvardera öfverlemnas åt särskild per-
son. Lagliga hinder att blifva styrande och
förmyndare äro sinnessvaghet, om den också
blott tidtals inträffar och inträde i nytt gifte,
i händelse regenten eller förmyndaren är enk-
ling. Regenten får sig till biträde i regerings-

ärender ett styrelse-råd [совѣтъ правитель-ства], bestående af sex personer, hvilka ibland de tvenne första rangclasserne väljas af Regenten sjelf; och kunna uti detta regerings-råd äfven myndiga manliga personer af den Kejserliga familjen, utöfver de sex bestämde Ledamöterne, deltaga. Alla regerings-ärender, som annars bero på Kejsarens omedelbara afgörande, böra i styrelse-rådet behandlas, men med sjelfva förmynderskapet öfver den omyndiga Kejsaren har Rådet ej att befatta sig. Regenten har votum decisivum.

Kejsarens vanliga Titel är; Kejsare och Sjelfherrskare öfver hela Ryssland, m. m.; den utförliga Titeln uppräknar de fleste till Riket hörande länder och lyder: Af Guds hjelprika nåd, Vi, N. N. Kejsare och Sjelfherrskare öfver hela Ryssland, [Божією поспѣшествующею милостию, Мы, N. N. Императоръ и Самодержецъ Всероссійскій], Moskva, Kiev, Wladimir och Novgorod, Tsar af Kasan, Tsar af Astrachan, Tsar af Polen, Tsar af Sibirien, Tsar af den Tauriska Chersonesen [Krimiska halfön]; Herre till Pskov och Storfurste till Smolensk, Litthauen, Volhynien, Podolien och Finland, Furste till Estland, Lifland, Kurland och Semgallen [östra hörnet af G. Kurland], Samo-

gitien [en del af det fordna Litthauen, norra delen af G. Wilna], Bialystok, Karelen, Tver, Jugorien [fordom det land, som ligger vid Obiflodens nedre lopp, hvarest Wogulers, Obiska Ostjakers och Ungrers förfäder bodde], Perm, Wjätka, Bulgarien [Bulgarernes gamla fädernesland, vid Wolgas venstra strand, der Kama faller deri, i G. Kasan] o. a. länder; Herre och Storfurste af Nedre Novgorod, Tschernigov, Rjäsan, Polozk, Rostov, Jaroslav, Beloe Osero [nordöstra delen af G. Novgorod], Udorien [omkring floden Udon i G. Wologda och Archangel], Obdorien [vid Obis mynning], Kändinien [vid floden Konda som faller i Ishafvet], Witebsk, Mstislavl [en ort i G. Mohilev, fordom hufvudstad för ett eget furstendöme] och hela norra sidan; Herrskare och Herre öfver Iberien, Kartalinien, Grusien, Kabardien [alla i Kaukasien] och Armenien; de Tscherkessiske och bergfurstars [i Kaukasus] m. fl. Arffurste och Herre; Arfvinge till Norr i. e. Hertig till Schleswig-Holstein, Itmar en och Oldenburg &c. &c. Den sista tillsatsen om Norrige m. m. har numera blott historisk betydelse: Hertig Carl Fredrik af Holstein-Gottorp, Carl XII:s systerson, ägare till en del af Hollstein och norra delen af Ditmarsen, hvilken genom

freden i Stockholm, mellan Sverige och Danmark, den 14 Junii 1720, förlorat sin andel af Schlesvig, men icke afsagt sig hvarken anspråken på detta land, eller den hans hus, enligt äldre traktater, tillkommande arfsrätt till Norrige, i händelse det Danska regerande huset doge ut, blef år 1725 förmäld med PETER den Stores dotter Anna Petrowna, och lemnade ej mindre dessa sina anspråk, än sin andel i Holstein och Ditmarsen i arf till sin son, sedermera Kejsar PETER III, hvilken upptog dem i den Ryska Kejsaretiteln. Under Kejsarinnan CATHARINA II afslöt dock dåvarande Storfursten PAUL år 1773 ett fördrag med Konung Christian VII i Danmark, deri han afsade sig sina anspråk på Schlesvig och afträdde sina andelar af Holstein och Ditmarsen, hvaremot han af Danmark erhöll grefskaperne Oldenburg och Delmenhorst, hvilka han åter 1776 skänkte åt Biskopen i Lübeck Fredrik August, som härstammade från den Holstein-Gottorpiska yngre linien, och tillträdde dessa länder som hertigdöme. — Kejsarinnans Titel är lika med Kejsarens.

Riksvapnet är sedan Storfurst IVAN WASILJEVITSCH I:s tid, eller sedan år 1497, de Grekiska Kejsarenes fordna vapen, en fläckter, med tre kronor krönt svart örn, med röd

näbb, röda fötter och utbredda vingar, i gyllene fält. Örnen håller i högra klon en gyllene spira och i den venstra det gyllene riksaplet. Anledning, att antaga det Grekiska vapnet, gaf den omständighet att IVAN var gift med den sista Grekiska Kejsarens Constantin Palaeologi brordotter Sophia. Vapnet har dock undergått några förändringar. På bröstet befinner sig i rött fält Storfurstendömet Moskvas gamla vapen, den helige martyren och segervinnaren Jöran [святый Великомученикъ и Побѣдоносець Георгій] i silfver-harnesk, på en hvit häst, genomborrande draken. På hvardera vingen finnas tre andra vapensköldar; till höger: Tsardömet Astrachans [ett horisontelt sväfvande, af en Kejsarekrona betäckt blankt svärd i blått fält], Storfurstendömet Novgorods [en gyllene länstol med röd dyna, hvarpå en spira och ett kors ligga, öfver länstolen en ljusstake med tre brinnande ljus, på sidorne tvenne stående björnar, allt i blått fält], och Storfurstendömet Kiews [Erke-Engelen Michaël, silfverbeklädd, hållande i högra handen ett gyllene svärd, i venstra en guldsköld, i blått fält]. Till venster: vapnen af Tsardömet Sibirien [tvenne mot hvarandra upprättstående vargar, hållande med ena fram-

tassen en krona öfver sig, och med den andra en båge, hvarigenom tvenne korsvis lagde pilar äro stuckna]; Tsardömet Kasan [en upprätt stående, krönt, svart drake med röda vingar i silfverfält]; och Storfurstendömet Wladimir [ett upprättstående krönt, gyllene Lejon, hållande ett silfverkors i framramarne, i rödt fält]. Till följe af en ukas af d. 15 Sept. 1832 bör, enär de i Kejsaretiteln uppräknade Tsardömens vapen i Riksvapnet afbildas, äfven Tsardömet Polens vapen der inrymmas. I nyare afbildningar finner man äfven Kasans, Astrachans och Sibiriens vapen på högra vingen, och på den venstra i öfversta fältet en hvit, krönt enkel örn i rödt fält, i mellersta en fläkt örn i guldfält med ett åttkantigt kors i bröstskölden och i nedersta ett upprättstående lejon med svärd i högra och en nedböjd sabel i venstra framramen, hvilka sköldar torde föreställa Polens, Tauriens och Finlands vapen (?). Vapnet betäckes af en konglig krona och omges af St. Andreae Ordens ked.

Det Kejserliga huset och hofstaten.

Alla ur lagligt och af Kejsaren erkänt äktenskap, af Kejserligt blod, födde personer

räknas till medlemmarne af den Kejserliga Familjen. Titel af Storfurstar eller Storfurstinnor af Ryssland, samt epithetet Kejserlig Höghet tillkommer alla söner, döttrar, barnabarn, barnabarns barn och barnabarns barnabarn till någon regerande Rysk Kejsare. Thronföljaren erhåller dessutom benämningen Cæsarevitsch, Caesarernes Son, Kejsarenes ättling; dock kan denna Titel, enligt Kejsarens godtfinnande, äfven tilläggas andra medlemmar af det Kejserliga huset, såsom belöning och utmärkelse för särskilta bedrifter. Alla de personer af det Kejserliga huset, som stå i fjermare skyldskap än barnabarns barnabarn till en Rysk Kejsare få epithetet af Furstar och Furstinnor af Kejserligt blod, och Titel: Höghet. Det Kejserliga husets samteliga medlemmar hafva rummet näst efter Kejsaren och Kejsarinnan; inom dem sjelfva ger åldern af den familjegren de höra till företrädet, inom familjegrenen den personliga åldern. Fremmande prinsar, som genom gifte blifva beslägtade med det Kejserliga huset, bibehålla den dem egna rang; arftagaren till en Konungathron näst efter Rysslands Thronföljare; en furstelig person med epithetet Konglig höghet anses lika med Kejserliga Högheter, prinsar af lägre regerande hus lika

med Furstarne af Kejserl. blod. Utom Thronföljaren, som blir myndig vid sexton år, uppnå alla andra medlemmar af det Kejserliga huset myndig ålder efter tillryggalagde 20 år, eller, om de förut trädå i gifte, på bröllopsdagen.

Till den Kejsérliga Familiens underhåll äro ett antal jordagods, under namn af appanagegods, äfvensom ett genom inkomsterne af desamma besparadt penninge capital anslagne; hvarjemte äfven Riksskattkammaren bidrager till detta behof. Af dessa tillgångar erhålla de manliga medlemmarne af huset ett årligt anslag för hela sin lifstid; de qvinliga så länge de ogifta förblifva, enär de trädå i gifte utstyrsel och i händelse de blifva enkör en pension. För Kejsaren och hans hofhållning finnes ej något visst anslag bestämdt; emedan det beror på honom att efter behof bestämma det; så finnas icke heller de Thronföljaren, efter uppnådd mogen ålder, tillkommande summorna uppgifna, men för de öfriga Kejsérliga personerne äro följande stadganden gällande: Kejsarinnan uppbär 600,000 Rub. Banco Assignationer, hvilken summa hon äfven under enkoståndet bibehåller så länge hon är bosatt i Ryssland; lemnar hon riket minskas den till hälften. Hvert och ett af

de Kejserliga barnen får, under sin minderårighet, 100,000 Rub. årligen; Thronföljaren under samma tid, utom underhållet för hofstaten, 30,000 Rub. Thronföljarens gemål vid sitt inträde i gifte 150,000 Rub., under sitt enkostånd, utom underhåll för sin hofstat, 30,000 Rub. Thronföljarens barn under sin minderårighet, eller intill dess de träda i gifte, hvart 50,000 Rub. I utstyrsel få Storfurstinnor, som äro döttrar eller barnabarn till en Kejsare, 1 Million Rub.; barnabarns barn och deras döttrar 300,000 Rub., Furstinnor af Kejserligt blod 100,000 Rub. Alla dessa nu uppräknade summor böra utgå ur Riksskattkammaren; men underhållet för Thronföljarens barn, äfvensom andra Storfurstar och Furstar af blodet med deras gemåler och barn, samt Storfurstinnor och furstinnor, sedan de uppnått myndig ålder, utgår ur appanagegodsen och de ur dem uppburna summorne, sålunda att hvarje myndig Kejserlig Son, med undantag af Thronföljaren, erhåller 500,000 Rubel, deras gemåler 60,000 Rubel, hvilken sednare summa de äfven såsom enkor bibehålla; Kejsarens döttrar ifrån det de blifvit myndiga tills de blifva gifta få 150,000 Rubel; Kejsarens barnabarn af begge könen, prinsar så länge de äro omyndiga och prin-

sessor tills de blifva gifta 50,000 Rub., efter
 vunnen myndig ålder prinsar 500,000 R., prin-
 sessor tills de blifva gifta 150,000 R. Bar-
 nabarns gemåler 60,000 Rub., äfven sedan
 de blifvit enkor. Omyndiga barnabarns barn
 30,000 Rub., myndige af mankönet jordagods
 med 30,000 Rub. i årlig inkomst och ett pen-
 ningeanslag af 150,000 Rub., deras gemåler
 30,000 R. Myndiga barnabarns barn af qvin-
 nokönet 50,000 R. Barnabarns barnabarn un-
 derhållas i sina omyndiga år af sina föräldrar,
 vid uppnådd mogen ålder få sönerne 100,000
 Rub., döttrarne 25,000 Rub. årligen. Aflägs-
 nare afkomlingar af det Kejserliga huset er-
 hålla, sedan de hunnit till myndiga år, fur-
 starne 50,000 och furstinnorne, så länge de
 förblifva ogifta, 10,000 Rub. Furstarnes af-
 blodet gemåler uppbära likaledes 10,000 R.
 hvilken summa de äfven under enkoståndet
 bibehålla. I allmänhet gäller dock den re-
 geln att de åt Storfurstars och Furstars en-
 kor bestämda pensionerne till sitt fulla belopp
 endast utgå så länge de vistas i Ryssland,
 lemna de riket minskas pensionen till en tre-
 djedel af det bestämda beloppet.

Hvarje person af det Kejserliga huset
 som önskar träda i äktenskap, bör dertill haf-

va Kejsarens samtycke; en annorlunda ingången äktenskaplig förening anses för olaglig. Äktenskap emellan en prins af det Kejsersliga huset, som äger rättighet till thronföljd, med en person af fremmande trosbekännelse afslutas ej förr än den sednare antagit den Grekisk-Ryska läran. Ingår en medlem af den Kejsersliga familien äktenskap under sitt stånd [съ лицомъ неимѣющимъ соопвѣпшвеннаго доспойнсва] d. ä. med en person, som ej hör till något regerande hus [къ царствующему или владѣтельному дому]; så förvärfvas åt den sednare ej de det Kejsersliga husets medlemmar tillkommande rättigheter.

Alla minderåriga medlemmar af den Kejsersliga Familien stå under förmyndarskap, och äga föräldrarne vid sin död, med Kejsarens samtycke, förordna en förmyndare för sina barn. Saknas ett sådant förordnande, tillsättes förmyndaren af Kejsaren, med fullmakt att efter sitt godfinnande förvalta den ömyndiges egendom. Efter uppnådd myndig ålder tillträder hvar och en sjelf förvaltningen af sin egendom, biträdes dock till 25 års ålder af en af Kejsaren tillförordnad Curator, och får ägaren utan curators samtycke

hvarken försälja eller förpanta sin fasta egendom.

Uti Kejsarens närvaro blifva den Kejserliga familjens medlemmar högtidligen myndige förklarade, vid hvilket tillfälle de aflägga och underskrifva en ed, deri de låfva trohet mot den regerande Kejsaren och fäderneslandet, äfvensom mot lagen om arfsföljden och den stadgade familieordningen. Denna af dem undertecknade ed förvaras i Riks-Archivet, med andra det regerande huset rörande handlingar.

Den fasta egendom personer af det Kejserliga huset få äga, kan vara af fyra slag: 1) dem personligen tilldelta appanagegods; 2) genom arf erhållna appanagegods; 3) andra arfgods; 4) sjelfförvärfvade gods. Egenomsrätten öfver appanagegods lider den inskränkning att de ej få efter behag bortbytas och säljas. Ifrån appanagegods erläggas samma utskylder och onera till kronan, som ifrån adeliga jordagods. Hvarje person af det Kejserliga huset får förvärfva all slags jord, och dermed enligt lag förfara. Samma rätt tillkommer äfven utländska prinsar, som ingått äktenskap med Ryska prinsessor, i händelse de äro bosatte i Ryssland; flytta de ur riket böra godsen försäljas. Dock får, med undan-

tag af Enke-Kejsarinnor och Thronföljares enkor, ingen ifrån Ryssland utföra större capital än En million Rubel, ädla stenar och annan löseegendom dock oberäknade.

Kejsarinnan äger, äfven under sin gemåls lifstid, förordna om sin fasta och lösa egendom; saknas ett sådant förordnande vid hennes frånfälle, så tillfaller egendomen, enligt lag, hennes döttrar och yngre söner; den äldste sonen, som Thronföljare, ärfvet ej. Sammalunda förhålles med arf efter Enke-Kejsarinna. Likasom Kejsarinnan, äger äfven hvarje annan person af den Kejsarliga familjen förordna om sin qvarlåtenskap, om såväl appanage- som andra gods, och derpå förskaffa sig Kejsarens sanction; saknas ett sådant testamente, eller har det ej vunnit Kejsarlig bekräftelse, går egendomen i arf efter beståndande lagar.

Tvister om egendom, tillhörande den Kejsarliga familjen, afgöras vid Rikets allmänna domstolar, i enlighet med den beståndande rättegångsordningen; med appanagegods äger samma förfarande rum som med kronogods, dock kan intet appanagegods lagligen frångas dess ägare förr, än Kejsaren bekräftat en sådan åtgärd.

Den regerande Kejsaren bör vördas som det Kejserliga husets öfverhufvud, och är dess ständige vårdare och beskyddare, hvarje medlem af huset är honom, såsom husets hufvudman och sjelfherrskare fullkomlig vördnad, lydnad, hörsamhet och undergifvenhet skyldig. Som obrottslig underpant för alla åt hvarje medlem af Kejsarehuset förlänade företräden, ålägges dem en fredlig sammanlefnad och bibehållande af lugn och enighet inom familjen. Bryter någon häremot, äger Kejsaren magt skilja den olydige ifrån de honom af lagen tillagde rättigheter och med honom såsom en ohörsam förfara.

Den Kejserliga Hofstaten står under Ministerns för Kejserliga huset tillsyn, är talrik och lysande, samt indelas i sju staber, för hvilka år 1836 stodo i spetsen: tvenne Öfverkammarherrar, tvenne Öfverhofmarskalcker, tvenne Öfverstallmästare, tvenne Öfverjägmästare, en Öfverhofmästarinna, en Öfvermunskänk och en Öfverhofmästare. Till hofstaten höra vidare Kammarherrar (år 1836: 166), General-Adjutanter, Flygeladjutanter, Statsdamer, Kammarjunkare, Hoffröknar, och en mängd tjenstemän och betjente. Under Kejsar ALEXANDERS första regeringsår uppgick hofbetjeningens antal till 3858 personer

och hofvets underhåll besteg sig till 3,368,800 Rub. B. A., dess nuvarande personal och underhållskostnad känner man ej. Bland det Kejserliga hofvet omedelbart underlydande förvaltnings-auctoriteter böra nämnas: Appanage-Departementet, hvilket har sig förvaltningen af appanagegodsen ombetrodt; och det Kejserliga Cabinettet som ömbesörjer Kejsarens privat-ärender, förvaltar den Kejserliga handcassan förbehållna medel; har tillsyn öfver åtskilliga Kejsaren speciellt tillhörande bergverk, fabriker, manufacturer, m. m.

Riddareordnar.

Före PETER den Stores tid funnos inga ordnar i Ryssland, han införde bruket att såsom belöning för medborgerliga förtjenster utdela ordnar. De äro följande: 1) *St. Andreae orden* [орденъ Св. Апостола Андрея Первозваннаго, den först kallade hel. Apostelen Andreae O.] stiftades af PETER den 30 Nov. 1698, och är den förnämsta af Rysslands ordnar. Kejsarinnan ANNA förnyade denna orden och försåg den med Statuter. Ordenstecknet består af ett mörkblått emailleadt guld kors uti en fläcster med tre kronor smyckad örn, i hörnet med bokstäfverne S. A. P. R. d. å. Sanctus Andreas Patronus Russiae, hängande

vid ett bredt himmelsblått vattradt band, som bäres öfver högra axeln. På motsidan af örnen står inscriptionen за вѣру и вѣрность, för tro och trohet. På venstra sidan af bröstet bära Riddarene en åttkantig silfverstjerna med ett blått af en kunglig krona betäckt kors, i hvars midt ordens-devisen med guldbokstäfver befinner sig.

2) Den 24 Nov. 1714 stiftade PETER d. Store, till sin andra Gemåls ära, den qvinliga *St. Catharine Orden* [О. Св. Великомученицы Екашерини]. Ordenstecknet består uti ett rött band med silfver infattning öfver högra axeln, ett hvitt kors, hållet i hand af den hel. Catharina, uti ett gyllene rött emaille-radt fält; uti midten af det större korset ett mindre med strålar prydt kors, och uti korsets ändor bokstäfverne D. S. F. R. [Domine salvum fac Regem]. Samma devis läses på ordensbandet. På venstra bröstet bäres en åttkantig silfver-crachan, i hvars midt ett silfverkors i rött fält befinner sig med omskrift: за любовь и опечесиво [för kärlek och fosterland]. Orden sönderfaller i tvenne classer, första classen med stora korset, det andra med lilla korset.

3) *Alexander Newsky Orden* [О. Св. Князя Александра Нѣвскаго], stiftad af PE-

TER d. St. 1722 och benämnd efter Fursten i Novgorod, sedermera Storfursten ALEXANDER JAROSLAVITSCH, hvilken 1240 besegrade Svenskarne vid floden Neva och deraf undfick binamnet Newskji. Orden utdelades först af Kejsarinnan CATHARINA I. Ordensinsignierne äro ett högrödt band öfver venstra axeln, ett rödt emailleradt kors, i inskrifningarne af korset en fläckter örn, och i midten den hel. Alexanders bild till häst; på motsidan furstens namnchiffer i hvitt fält. På venstra sidan af bröstet en åttkantig silfvercrachan i midten med furstens namnchiffer, med omskrift: за труды и опечеснво, för mödor och fosterland. Alla Riddare af Andreae orden äro tillika Riddare af denna orden.

4) *St. Annae Orden*, stiftad, år 1736, af Hertig Carl Fredric af Holstein, till sin gemål Anna Petrownas ära; kom genom deras son PETER III till Ryssland, och förklarades af Sonesonen Kejsar PAUL 1797 för en Rysk orden. Den indelas i fyra classer; insignierne för första classen äro ett rödt band med gul kant öfver vänstra axeln med vidhängande rödt kors, hvarpå den hel. Annas bild framställes. En silfvercrachan med ett rödt kors i midten och omkriften: Amantibus Justitiam, Pietatem, Fidem, bäres på högra

bröstat. Andra classen bär korset i smalare rödt band kring halsen, den tredje i knapphålet. Fjerde classen bär ett dylikt kors, som är afbildadt på första classens crachan, uppå värjan och utdelas detsamma endast för militaira förtjenster. Lägre militair-grader erhålla äfven St. Annae ordens medaille.

5) *St. Georgs Orden*, [Орденъ Св. Великомученика и Побѣдоносца Георгія, den hel. Martyren och segervinnaren Georgs O.], stiftad af Kejsarinnan CATHERINA II år 1769, till belönande af militairisk förtjenst. Den indelas i fyra classer: den första och andra classens insignier äro ett fyrkantigt gyllene kors med den hel. Georgs namnchiffer i midten och omkrift: за службу и храбрость, för tjenst och tapperhet, på venstra bröstet, och ett brandgult och svartrandigt band med vidhängande hvitt emailleadt, i midten med Tsardömet Moskvas vapen beprydt, kors. Bandet bäres af första classen öfver högra axeln uppå västen, af andra classen om halsen. Tredje classens Riddare bära endast det hvita korset i något smalare band på halsen, och fjerde classens i knapphålet. Första classen kan endast förtjenas enär man som anförare vunnit en seger öfver rikets fiender eller eröfrat en fästning; år 1835 bars denna class

endast af 5 Riddare, Europas utmärktaste fältherrar. — Sedan 1807 utdelas åt lägre militair-grader för bevisad trogen tjänst eller tapperhet St. Georgs Ordens medaille.

6) *St. Wladimirs Orden*, [О. Св. Равноапостольнаго Князя Владимира, den helige Apostellike Furst Wladimirs O.], stiftad 1782 af Kejsarinnan CATHERINA II och indelad i fyra classer. Insignierne för första och andra classen äro en åttkantig crachan med ömsom silfver- och guld-strålar, i hvars midt, i svart fält, de Ryska bokstäfverne С. Р. К. В. [d. ä. Св. Равноапостольный Князь Владимиръ] stå med omskrift: польза, честь и слава: gagn, ära och beröm, på vänstra bröstet; ett mörkrödt band med svarta kanter med vidhängande rödt emailleradt guld kors, i hvars midt Furst Wladimirs namnchiffer, inom en hermelins mantal, framställles. Bandet bäres af första classen öfver högra axeln öfver västen, af andra classen kring halsen. Tredje och fjerde classerne bära endast korset, den förra på halsen, den sednare i knapphållet, uti smalare band.

7) *Hvita Örns Orden*, ursprungeligen Polsk, uppgifves vara stiftad af Konung WLADISLAV I år 1325, förnyades af Konung AUGUST II 1705, och upptogs 1832 bland an-

talet af de Ryska ordnarne. Dess insignier äro en åttkantig guld-crachan på vänstra bröstet, och ett mörkblått vattradt band öfver venstra axeln, med vidhängande ordens-tecken, föreställande en svart krönt fläktörn, med gyllene hufvuden; uti bröstskölden, inom en guldstjärna, ett rött kors, hyaruti en enkel hvit örn befinner sig,

8) *St. Stanislai Orden*, stiftad år 1765 af Konung STANISLAUS PONIATOWSKY, 1815 delad i 4 classer och 1832 upptagen bland Ryska ordnar. Första classens insignier äro en åttkantig silfver-crachan med bokstäfverne S. S. (Sanctus Stanislaus) i hjertskölden på vänstra bröstet, ett rött vattradt band med hvita kanter öfver vänstra axeln och dervid hängande rött emailleradt kors med mellanstående örnar. Andra classen bär äfven crachan och korset vid smalare band om halsen, tredje endast korset om halsen och fjerde i knapphålet,

A d m i n i s t r a t i o n.

I. Allmänna Auctoriteter.

I) Riksconseillen, [Государственный совѣтъ], inrättad den $\frac{1}{13}$ Januarii 1810 af Kejsar ALEXANDER, utgör det högsta rådslå-

ende collegium, som äger öfverlägga och afgifva betänkande öfver nya lagförslager samt andra åtgärder och förbättringar i rikets inre förvaltning, öfver hvilka Kejsaren kan finna nödigt, att inhemta dess utlåtande. Ärender beträffande rikets förhållande till utländska makter äro dock uttryckeligen uteslutna från dess befattning. Riksconseillen utgöres af alla fullvuxna Storfurstar, samtliga Ministrarne och andra af Kejsaren specielt till Ledamöter deri utnämnda Statsmän, Generaler och Amiraler, till ett antal af omkring 40 personer. Riks-conseillen indelades ursprungeligen i 4 departementer, nemligen: a) för lagstiftning, b) för militair-ärender, c) för civil- och kyrko-ärender och d) för statshushållning; sedermera har ett femte departement, för Konungariket Polens angelägenheter, tillkommit. Efter målens beskaffenhet behandlas en del af dem uti de särskilda departementerna, en annan del uti conseillens allmänna sammankomster. Vid de allmänna sammanträden förer Kejsaren sjelf ordet och, i hans frånvaro, en dertill särskilt utnämnd praesident; departementerna hafva hvar sin särskilda ordförande och 4 eller 5 Ledamöter, En del medlemmar deltaga blott i de allmänna sammanträden, utan att tillhöra något de-

partement, men alla Departements-Ledamöter deltaga äfven uti plenar-sammanträden. Till befrämjande af målens gång [для производ-ства дѣлъ] uti Riksrådet lyder under detsamma ett Rikscancelli som förestås af en Riks-Secreterare. Vid hvarje departement finnes i samma ändamål en Stats-Secreterare med sina biträden. Under Riksconseillen lyder äfven Supplik-Commissionen, hvilken sönderfaller i 3 Sectioner: a) för klagomål, b) böneskrifter om belöning eller nåd, c) projecter.

II. Den dirigerande Senaten [правительствующій сенатъ] inrättades år 1711 af PETER den Store och bestod då af Riks-Cancellern, Vice Cancellern och nio Bojarer; efter undergångna åtskilliga förändringar, fick densamme år 1802 sin nuvarande organisation och verkningskrets, samt utgöres af ett obestämt antal af omkring 100 eller 120, ur de tre första rangclasserne, af Kejsaren utsedde Ledamöter. Senaten är den högsta lagskipande auctoritet i Riket, hvars makt endast Kejsaren äger inskränka, den kungör alla Kejserliga förordningar, tillser att de efterlefas och befordrar dem till verkställighet; alla allmänna domstolar lyda under densamma, den upptager och afgör som öfver-revisionsdomstol alla civil- och criminal-mål, har

tillsyn öfver rikets inkomster och utgifter, och bör vårda sig om medel till lättande af folkets behofver, om bibehållande af allmänt lugn och förekommande af laglöshet uti alla förvaltningsgrenar. Senatens förnämsta befattning är derföre att vara lagarnes vårdare, хранишель законовъ. Kejsaren är Praesident i Senaten. Ministrarne äro sjelfskrifna Ledamöter, likaså General- och Krigs-Gouverneurerne då de vistas i Hufvudstäderna, och äga de då bivista ej mindre plenar-sammanträden, än departementernes sammanträden, der deras Gouvernementer rörande ärender behandlas. Senaten indelas i nio Departementer; hvarje Departement kan efter målets beskaffenhet utgöra ett odeladt helt, eller sönderfalla i Sectioner. Senaten har sitt säte i Rikets begge hufvudstäder, sex af dess Departementer i St. Petersburg och tre i Moskva. Hvarje Departement har sin särskilta verkningsskrets, dels bestämd till ett visst slag af ärender, dels till ett visst antal detsamma underlydande Gouvernementer. Antalet af Ledamöter i hvarje Departement är obestämdt och beror på Kejsarens godtfinnande. Till Pleni-sammanträden förena sig bestämda Departementer, men ej alla; Departementerna i St. Petersburg utgöra tvenne Plenar-sessioner,

i Moskva en. Till första Departementets [hvilket residerar i St. Petersburg] befattning, och der alla Ministrar hafva säte, höra allmänna styrelse-åtgärder; det andra, tredje och fjerde, med säte i St. Petersburg, och det sjunde och åttonde i Moskva behandla värdjade civila mål, det femte i St. Petersburg och det sjette i Moskva brottmål, och det nionde i St. Petersburg: Landtmäteri-ärender, *межевыя дѣла*. Det första, andra och tredje Departementet i St. Petersburg utgöra en pleni-session, det fjerde, femte och nionde den andra; den ena pleni-session i Moskva utgöres af alla tre der befintliga Departementer. Den första plenar-session i St. Petersburg upptar mål som, genom nådeansökningar om ändring uti Senats-Departementernes vidtagna beslut, kommit till Kejsaren och hvaröfver Densamme velat höra Senatens utlåtande; mål som fordra stadgandet af en ny lag eller förklaring af en gammal; kronans oeconomie-mål, [*дѣла сопряженные съ казеннымъ интересомъ*], bekräftar Adelskap, befordrar till civil-rang ända till sjette classen och dömmar öfver Senatorers tjenstefel. Andra plenar-sessionen behandlar sådana mål, som, i anseende till uppkommen olikhet i meningarne inom Departementerne, blifvit till dess

decision öfverlemnade. Plenar-sessionen i Moskva förenar begge sessionernes i St. Petersburg functioner, dock med den inskränkning, att den ej upptar kronans oeconomie-mål, ej bekräftar adelskap och icke befordrar till rangclass. För att fatta ett beslut böra Ledamöterna i ett departement vara enige; inträffar dissensus, öfverlemnas målet till plenar-sessionens afgörande. Mål kunna afgöras af minst tre Ledamöter. I Senatens allmänna sammankomster gäller ett beslut, då det blifvit fattadt af två tredjedelar af de närvarande Ledamöterna. Ifrån Senatens dom får ej vädjas, utom i några få bestämdt utstakade fall. Tillsynen öfver ärendernes lagenliga behandling och fortgång tillkommer Justitiæ-Ministern såsom Senatens General-Procurator, hvilken i Moskva och uti de särskilda Departementerna i St. Petersburg biträdes af Öfver-Procuratorer.

Bland andra, Senaten omedelbart underlydande, och med densamma sammanhängande auctoriteter bör nämnas Heroldien, hvars åliggande det är, att förskaffa sig en noggrann kännedom om de adeliga släkterna i riket, att förteckna deras härkomst och vapen uti vapenboken, att upprätta ett allmänt register öfver alla adelsmän, och öfver de af adeln

till undfående af civil-tjenst föreslagne candidater, utfärda diplomer öfver tilldelade värdigheter, nådebref och privilegier, samt att föra räkning öfver de för dessa nådevisningar inlupna summor.

III. Riks-Ministerium [Государственное Министерство] utgöres af 8 Ministrar och 4 af dem oberoende General-Directeurer. För att öfverlägga om allmänna riksangelägenheter sammanträda dessa, under Kejsarens ordförandeskap, eller, i hans frånvaro, under en särskild praesident, i ministerrådet eller ministercomitén, der äfven andra af Kejsaren utnämnde ständige Ledamöter hafva säte. Protocollet vid dessa sammanträden föres af en Riks-Secreterare. Oberoende af denna comité, förvalta dock Ministrarne de dem åliggande skiljda functionerne. Ministerierne och General-Directionerne äro följande:

a) Ministerium för det Kejserliga hofvet, [министерство Императорскаго двора], hvars befattning det är att förvalta alla de ärender som omedelbart röra det Kejserliga hofvets oeconomie, byggnaderne i Kejserliga Residensstäderna och på Lustslotten, m. m.

b) Ministerium för Utrikes ärenderne [м. иностранныхъ дѣлъ], hvars åliggande är ledningen af Rikets förhållanden till ut-

rikes makter. Chef för detta ministerium är Riks-Cancellern, eller, då ingen sådan finnes, Rikets Vice Cancellor. Under honom lyda Collegium för de yttre ärenderne och missionerne vid de utländska makterne. Till underhållande af de diplomatiska och commerciali förbindelserne, äro af Ryssland på utrikes ort anställda: Tre Ambassadeurer eller sändebud af första rangen, nemligen i Wien, Paris och London; sjutton af andra rangen eller såkallade befullmäktigade ministrar, ministres plenipotentiers, nemligen i Berlin, Stockholm, Köpenhamn, Haag, Madrid, Lisabon, Turin, Rom, Neapel, Constantinopel, München, Dresden [utom för Sachsen äfven Sändebud för Hannover och Braunschweig], Stuttgart, Frankfurt am Main [sändebud vid Tyska förbundsdagen och i Churhessen], i Washington, Rio Janeiro och Teheran; sju minister-residenter och chargés d'affaires: i Schveitz, Carlsruhe, Florens, Weimar, Hamburg [för de Hanseatiska städerna och Oldenburg], i Athen och Lucca. Dessutom General-Consuler, Consuler eller Vice Consuler i Europas, Asiens och Amerikas förnämsta hamnar.

c) Krigsministerium, [военное министерство], vårdar Rikets krigsmakt till lands,

och under detsamma lyda alla landtarmén styrande auctoriteter i Riket. Sedan år 1832 har krigsministern äfven den function, som förut tillhörde chefen för Hans Majestäts General-Stab för landtarmén. Till General-Staben räknas dessutom General-Fälttygmästaren, General-Inspectoren för ingenieur-väsendet, General-Qvartermästaren, Dejour-Generalen, Befälshafvaren för Hans Majestäts Hufvudqvarter, Chefen för Krigscancelliet, General- och Flygel-Adjutanterne, General-Inspectorn för arméns hälsovård, arméns Öfverprest m. fl. Genom Krigsministern anmälas krigsärenderne hos Kejsaren, och emottagas de Kejsarligen befallningarne. Krigsministern styrer arméns angelägenheter dels ensam, dels i förening med krigscollegium. Krigsministern underlydande förvaltnings-auctoriteter äro: General-Stabens Departement med det Topographiska krigsdepot och den Topographiska corpsen; Inspecteurs-Departementet, som bestyrer om utfärdande af Kejsarens och Krigsministerns befallningar och deras afsändande till de särskilda armécorpserne, sörjer för arméns komplettering o. s. v., Medicinal-D., Militair-Coloni-D.; Krigsvettenskaps-comitén, Anditoriats - D., Artilleri - D., Ingenieur - D., Proviant - D.; Commissariats - D. m. m. Kej-

saren utnämner till de högre militairgraderne, ministern till lägre officersrang.

d) Sjöministerium, [морское министерство] vårdar rikets krigsmakt till sjös under ledning af Sjö- eller Marine-Ministern. Denne delar dock tillsynen öfver sjöväsendet med Chefen för Marine-General-Staben, hvilken är mellan-person mellan Kejsaren och Sjöministern, hos den förre föredrager den sednares rapporter och meddelar de Kejsarliga befallningarne. Under Chefen för General-Staben lyda äfven a) den hydrographiska General-Styrelsen, och hydrographiska depot, b) Inspecteurs-Departementet, som utfärdar de Kejsarliga förordnanderne, c) Auditoriats-D., d) Sjövetenskaps-comitén m. m., hvaremot under Ministern lyda a) Amiralitets-collegium, som svarar mot krigscollegium vid landtarmén, b) General-Intendents-styrelsen, som ombesörjer flottans oeconomi och hvar till Skeppsbyggeri-, Commissariats- och Artilleri-Departementerna höra; c) Flottans medicinalstyrelse, d) Departementet för de till skeppsbyggnad anslagne skogar m. m. Det synes således som Chefen för Marine-General-Staben i allmänhet hade sjöväsendets och nautikens vettenskapliga, men Sjöministern dess practiska och oeconomiska sida sig ombetrodd.

e) Ministerium för inre ärenderne, [министерство внутреннихъ дѣлъ], äger att träffa åtgärder till bibehållande af lugn och säkerhet i riket, att draga försorg om landt-oekonomien och industrien i allmänhet, samt om offentliga byggnader, och har styrelsen öfver de i Ryssland bosatte colonisterne sig ombetrodd. De under detta ministerium lydande styrelse-auctoriteter äro derföre a) Polis-Departementet, hvars befattning namnet redan utviser; b) Oeconomie-D. som har tillsyn öfver stads- och landt-magazinerne, öfver de allmänna försorgs-collegierne, samt att i allmänhet sörja för tillräcklig tillförsel på lifsförnödenheter till alla delar af riket; c) Allmänna rikshushållnings- och byggnads-Departementet; d) Medicinal-D. e) Medicinska Akademierne. Ministern för inre ärenderne leder Gouvernementernes förvaltning, och Gouvernements-styrelserne hafva att af honom emottaga befallningar, han leder äfven adels- och borgare-sammankomsterne. I anseende till ärendernes mängd biträdes inrikes-ministern af en minister-adjoint.

f) Justitie-Ministerium, [министерство юстиціи] har, som controllerande auctoritet, tillsyn öfver rättvisans lagenliga skipande i riket, utan att dock sjelf utgöra någon dom-

stol. Detta ministerium delas i tre expeditioner: a) för i Senaten anhängige mål; b) för rättvisans skipande i provinserne; c) heroldiemål. Under justitie-ministern lyda: a) arfdepartementet, som sysselsätter sig med arfsmål; b) landtmäteri-cancelliet.

g) Ministerium för folk-upplysningen, [министерство народнаго просвѣщенія], har att vaka öfver den allmänna bildningen och vettenskapernes förkofran i riket och är således den öfversta förvaltnings-auctoritet för alla allmänna vettenskapliga och konst-instituter, för Academierne, Universiteterne, och Skolorne, har tillsyn öfver Bibliotheker, Bokhandel, Boktryckerier och Censurväsendet. Undantagne från upplysnings-ministerns jurisdiction äro sådana vettenskapliga inrättningar, hvilka uttryckeligen blifvit underlagde en annan auctoritet, såsom de andeliga och krigs-skolorne. Under detta ministerium lyda derföre: a) Departementet för folk-upplysningen, b) Censur-Öfverstyrelsen, c) Vettenskaps-Akademien, d) Ryska Akademien, e) Öfver-Skolstyrelsen, f) Paedagogiska institutet m. fl.

h) Finans-Ministerium, [министерство финансовъ] förvaltar rikets inkomster och

utgifter; derföre höra till Finans-Ministerns embetskrets också källorne för Rikets inkomster och uppbörden, äfvensom fördelningen af densamma till de särskilta behofven. Vidare vårdar han rikets creditväsende i allmänhet; Commissionen för riksskuldens afbetalande, Bankerne m. m. lyda under honom. Finans-Ministerium indelas i a) Depart. för kronans egendomar [деп. Государственныхъ имуществъ] som har förvaltningen öfver krono-bönderne, kronans oeconomiska inrättningar [хозяйственные заведенія]; arrendegods, krono skogar, colonister m. m. b) Bergverks- och Salt-Departementet. c) Dep. för utrikes handeln; d) D. för utskylder och deras uppbörd; e) D. för manufacturer och den inre handeln; f) riks-skattmästare-embetet.

i) Rikscontrollen, [Государственный контроль] äger att revidera och controllera samtliga räkenskaper öfver Rikets inkomster och utgifter. Dess chef är Rikscontrolleuren. Under honom lyda expeditionen för räkningsrevision; krigsräknings-expeditionen; kontroll-departementet för sjöräkenskaperne m. fl. hvilkas chefer, under Rikscontrolleurens praesidium, utgöra rikscontroll-conseillen.

k) General Post-Directionen, [Главное управление почтъ] leder, under General Post-

Directorn [Главнаначальствующій] som chef, postverket och skjuts-inrättningen, med allt hvad dertill hörer. Till postverket höra a) **General Post-Conseillen**, hvilken, under **General Post-Directorns** ordförandeskap, äger att yttra sig öfver nya lagförslag och inrättningar inom postverket, hvaröfver minister-rådet velat inhemta dess utlåtande, och sålunda kan anses som den lagstiftande auctoriteten inom postverket, hvaremot b) **Post-Departementet**, hvars chef tillika är **Post-Director** i St. Petersburg, har den egentliga styrelse-detaillen. Med afseende å postförvaltningen är riket deladt i elfva districter, hvart och ett med en **Districts-Post-Inspector** i spetsen; hvarutom Petersburgska och Moskovska Gouvernementerne hafva hvar sin skiljda postförvaltning.

1) **Directionen** för icke grekiska trosförvandters kyrko-ärender är för närvarande, såsom ett särskilt **Departement**, [деп. духовныхъ дѣлъ иностранныхъ исповѣданій], förenad med ministerium för inre ärenderne, samt delas uti tre sectioner 1) för Catholikers, unierade Grekers och Armeniers, 2) för protestantiska trosförvandters och 3) för icke christna secters religions-ärender.

m) Directionen för väg- och vatten-communicationen, [Главное управление путей сообщения], som utgöres af 1) General-Directeuren [Главнoуправляющій], 2) Conseillen, såsom rådslående auctoritet Directeuren till biträde vid nya anordningars vidtagande och andra viktiga åtgärder, hvarmed ett revisions-contoir är förenadt; 3) Departementet, hvilket äger leda verkställigheten af beslutna och anbefallta åtgärder; 4) väg- och vattum-communicationens stab m. fl. Undervisnings-anstalter till bildande af ingenieurer och conducteurer för detta verk, lyda under Directionen. Hela riket är deladt i tio väg- och vattum-communications-districter.

IV. Den heligst dirigerande Synoden, [Святейшій правительствующій синодъ], i St. Petersburg, är den Grekisk-Ryska kyrkans högsta styrande auctoritet, äfvensom dess högsta andeliga domstol; hela andeliga ståndet lyder under densamma och den behandlar i högsta instans alla dess kyrka rörande religions och trosärender, äfvensom andra dermed sammanhängande mål, såsom hädelse mot Gud, trolldom, kätteri, spådom, äktenskap i förbjudna leder, äktenskapsskillnad, våldsam invigning till kloster-ståndet, o. m. dyl. Ledamöter i densamma äro en Metropolit, tre Erkebisko-

par, en Biskop, Kejsarens Bikt-fader, en Archimandrit, Arméns och Flottans Öfverste-Prest och en Protojerej. Synodens Öfverprocurator controllerar målens lagenliga behandling. En afdelning af Synoden finnes äfven i Moskva, hvarifrån dock får vädjas till Synoden i St. Petersburg. Under Synoden lyda Commissionen för de andeliga skolorne, den andeliga bok-censuren, m. m.

B) Styrelse auctoriteter för Rikets särskilda provinser.

I anseende til provincial-styrelsen äger skiljaktighet rum emellan sådana gouvernementer och provinser, som styras enligt den för Riket gifna allmänna författningen, och sådana som, i en eller annan del, uti sin förvaltnings- och lagskipnings-form derifrån afvika. Till det förra slaget höra Gouvernementerne 1) Archangel, 2) Astrachan, 3) provinsen Bialystok, 4) Wilna, 5) Witebsk, 6) Wladimir, 7) Wologda, 8) Wolhynien, 9) Woronesch, 10) Wjätka, 11) Grodno, 12) Jekaterinoslov, 13) Kasan, 14) Kaluga, 15) Kiew, 16) Kostroma, 17) Kursk, 18) Minsk, 19) Mohilev, 20) Moskva, 21) Novgorod, 22) Nischegorod, 23) Olonetz, 24) Orenburg, 25) Orel, 26) Pensa, 27) Perm, 28) Podo-

lien, 29) Pultava, 30) Pskov, 31) Rjäsan, 32) St. Petersburg, 33) Saratov, 34) Simbirsk, 35) Slobodiska Ukrain, 36) Smolensk, 37) Taurien, 38) Tambov, 39) Tver, 40) Tula, 41) Cherson, 42) Tschernigov, 43) Jaroslav. Till det senare slaget räknas I. Östersjö-Gouvernementerne Lifland, Estland och Kurland, II. Sibirien, III. Provinsen Kaukasien, IV. Transkaukasiska länderne [Закавказскій край], V. Bessarabien, VI. Kosack-härrarnes och VII. de Nomadiska folkslagens länder.

Med afseende å provincialstyrelsen indelas riket i General-Gouvernementer, af hvilka hvart innefattar omkring 3—5 Gouvernementer, och var General-Gouverneurernes antal år 1834: 13, hvilka hade sina säten i St. Petersburg, Moskva, Tver, Riga, Smolensk, Kiev, Odessa, Nischegorod, Orenburg, Perm, Tiflis, Tobolsk och Irkutsk, hvartill än General-Gouverneuren af Finland, som den fjortonde, kan räknas. Enligt 1836 års hof-calender funnos följande General-Gouvernementer: 1) Archangel, Olonetz och Wologda; 2) Lifland, Estland och Kurland; 3) Wittebsk, Mohilev och Smolensk; 4) Grodno, Minsk och Bialystok; 5) Podolien och Wolhynien; 6) Tschernigov, Pultava, Charkov;

7) Nya Ryssland och Bessarabien; 8) Kaukasiska Provinserne; 9) Vestra- och 10) Östra Sibirien. Krigs-Gouverneurer med tillsyn äfven öfver den civila förvaltningen [военные Губернаторы управляющие гражданскою частію] voro på samma tid i Wilna [hvars Krigs-Gouverneur tillika var General-Gouverneur af Grodno, Minsk och Bialystok], Kiew, Kursk, Tula, Jaroslavl, Nischegorod, Kasan, Orenburg och Astrachan, samt General-Krigs-Gouverneurer i St. Petersburg och Moskva. General-Gouverneurerne höra samteligen till militair-ståndet, äro minst af General-Lieutenants rang, och hafva den högsta tillsyn öfver hela, såväl militaira, som civila styrelsen inom sina districter. Alla militaira och civila auctoriteter lyda under dem och äga att till dem afgifva berättelse, samt att af dem emottaga befallningar. General-Gouverneurerne lyda under Senaten och Ministrarne, men kunna, för felaktigt förhållande, endast af Kejsaren tilltalas. De begge General-Gouverneurerne i Sibirien hafva hvar sin General-conseil, bestående af Sex af Kejsaren utnämnde Ledamöter, sig till biträde.

Under General-Gouverneurerne styras de enskilda Gouvernementerne af Civil-Gouverneurer, hvilka inom sitt område i det närma-

ste hafva alla de civila functioner, som General-Gouverneurerne inom sitt större territorium. „Gouverneuren bör vara de Kejsersliga lagarnes vårdare, en befrämjare af det allmänna bästa, de förtrycktas beskyddare, bör i alla sina handlingar visa välvilja och kärlek för folket,” heter det i Kejsarinnan CATHARINA II 'instruction för Gouvernemen-ternes förvaltning. Han äger hafva tillsyn öfver: 1) polisen och ordningens bibehållande 2) domstolarne inom Gouvernementet, stadfästa deras utslag och befordra dem till verkställighet eller ock, i vissa fall, befordra dem till Senatens skärskådande; 3) Gouvernementets räkenskapsverk; 4) de såkallade kamrarne för allmän omsorg; 5) medicinal-förvaltningen, samt 6) i samråd med Universiteterna och Gouvernements-Skol-Directorerna, öfver undervisningsverken, m. m. Gouverneuren förer ordet i den såkallade Gouvernements-regeringen [губернское правленіе], hvilken utgöres af tre eller fyra Regeringsråd och en Assessor, samt har det åliggande att biträda Gouverneuren i dess befattning. Det äldsta regeringsrådet bär namn af Vice Gouverneur och förrättar, då Gouverneuren är frånvarande eller hindrad, dess functioner. Är General-Gouverneuren närvarande i Gouvernements-

regeringen, så är han tillika Ordförande och Gouverneuren intager sin plats som Ledamot.

Gouvernementets penningeverk och oekonomi förvaltas närmast af ett så kalladt katedral-hof [казенная палата] bestående af Ordförande och ett efter behovet lämpadt antal Ledamöter. Dess åliggande är att hafva tillsyn öfver befolknings-förteckningarne och mantalsskrifningen, öfver krets-räntekamrarne, kronans monopolier [salt- och brännvins-handeln], inkomster och utgifter; krono-skogar och i allmänhet öfver Gouvernementets oeconomiska förvaltning, rekrutering o. s. v. Gouvernements-Räntmästaren, G. Controlleuren [revisorn af Gouvernementets räkenskaper] och G. Jägmästare [лѣсничій] äro äfven medlemmar af Kameral-hofvet. I hvarje Gouvernement finnes dessutom ett så kalladt allmänt försorgscollegium [приказъ общеслѣвеннаго призрѣнія], hvarest Gouverneuren förer ordet och Deputerade af adeln, borgare- och bondeståndet utgöra bisittare. Detta Collegium har vård om välgörenhets-anstalterne i Gouvernementet, såsom sjuk-, fattig-, barn-, dår- och arbetshus. Vidare finnas: en Gouvernements Procurator, som har att vaka öfver lagarnes efterlefnad, draga försumlige Domare till ansvar, att inspectera fängelserne m. m., tvenne

Gouv. Fiskaler, en för krono- en annan för brottmål; en G. Skol-Director, en G. Postmästare; en G. Landtmätare; en G. Architect; en G. Physicus; en G. Chirurg; en G. Accoucheur och tvenne barnmorskor. Medicinal-tjenstemännen bilda, med Gouverneuren som ordförande, ett medicinal-collegium, [врачебная управа], som vakar öfver hälsovården.

Lagskipningen inom Gouvernementerne förvaltas i högsta instans af ett criminal-tribunal [палата уголовного суда eller уголовный судъ] och ett civil-tribunal [палата гражданского суда eller гражданский судъ]. Det förra upptager och granskar, såsom revisions-domstol, alla från Gouvernementets lägre domstolar, i hemställningsväg, insända brottmål, samt öfverlemnar dem, efter målets beskaffenhet, till Gouverneurens eller Senatens stadfästelse. Det upptager ock, och afdömer i första instans mål, som angå försummelse och fel i tjensten. Denna domstol utgöres af en, bland adeliga kandidater till civil-tjenst, af regeringen vald Ordförande, ett af Senaten utnämndt Tribunal-råd, samt tvenne af adeln och tvenne af borgerskapet valde Assessorer. Ledamöterna i civil-tribunalet väljas på samma sätt, och äger detsamma till afdömande

upptaga alla genom vad från de lägre domstolarne inkomna civila mål. En egen inrättning i Ryssland är den såkallade samvetsdomstolen [совѣстный судъ] i hvarje Gouvernement, hvilken utgöres af den bland Gouvernementets adel valde Samvetsdomaren som ordförande, och sex ibland adeln, köpmanskapet och bönderne, tvenne af hvarje stånd, utsedde bisittare. Denna domstols bestämmelse är, att söka förekomma processer och bilägga tvister, att afdöma brott begångna af minderåriga och vansinniga personer, barns förseelser och brott mot sina föräldrar, äfvensom i allmänhet processer emellan föräldrar och barn, mål angående trolldom, såvida dervid visat sig dumhet, bedrägeri och okunnighet [поелику заключающъ въ себѣ глупость, обманъ и невѣжество], äfvensom sådana brottslingar, hvilka mera genom tillfälliga orsaker och ett olyckligt sammanträffande af omständigheter, än brottsligt uppsåt råkat öfverträda lagarne [дѣла о преступленіяхъ уголовныхъ, учиненныхъ по несчастному какому либо приключенію, или по спеченію особыхъ обстоятельствъ]. Samvetsdomstolen lyder omedelbart under Senaten och Gouverneuren, men upptager ej sjelfmant något mål, utan

antingen till följe af regeringens befallning, eller anförda klagomål och inlemnade böneskrifter, eller också en annan domstols anmodan. — Gouvernementernes central-auctoriteter hafva sitt säte i Gouvernementets hufvudstad eller den såkallade Gouvernements-staden.

Hvarje Gouvernement indelas i kretsar, [УѢЗДЫ], hvilka ungefär svara mot våra härad-der, och utgöra 4 eller 5 till och med 12 eller 15 till antalet, allt efter Gouvernementets storlek och folkmängd. Förvaltnings-auctoriteter och domstolar inom kretsarne äro: a) kretsrän-teriet [УѢЗДНОЕ КАЗНАЧЕЙСТВО], hvilket, under tillsyn af kretsräntmästaren, uppbär kronans inkomster, ombesörjer de på desamma anvista utbetalningar och aflemnar öfverskottet, jemte behörig redovisning, till Gouvernementets ka-meralhof. b) Kretsrätten eller kretsdomstolen [УѢЗДНЫЙ СУДЪ] handhafver lagskipningen såväl i civil- som criminal-mål inom kretsen, undersöker tvister om jordegendomar och råskillnader, kungör köpeafhandlingar om jor-dagods, utfärdar fastebref, samt uppbevarar och vårdar till kretsens landtmäteri-verk hö-rande chartor, planer och handlingar. Krets-rätten utgöres af en bland Adeln vald krets-domare, samt tvenne af samma stånd och tvenne bland bondeståndet valde Assessorer.

Derifrån väddas i civilmål till Gouvernemens-
tets civil-tribunal, och hemställes i brottmål
till criminal-tribunalet. c) Det adeliga för-
mynderskaps-embetet, [ДВОРЯНСКАЯ ОПЕКА],
består af krets-adelsmarskalken såsom ordfö-
rande, samt krets-domaren och krets-domsto-
lens adeliga assessorer som bisittare, och äger
förvalta adeliga enkors och omyndige adels-
mäns, likaså med sequester belagda eller till
följe af upprättade testamenten, tvistiga ade-
liga gods. d) Landträtten [ЗЕМСКІЙ СУДЪ]
utgöres af en ordningsman [ЗЕМСКІЙ ИСПРАВ-
НИКЪ] såsom ordförande, hvilken på de flesta
orter väljes bland adeln, samt fyra, fem eller
flere af adels- och jordbrukare-classerne val-
da bisittare. Landträtten handhafver poli-
sen, vårdar ordningen samt allmänna säker-
heten inom kretsen och äger, då brott blifvit
föröfvade, att på stället anställa undersök-
ning, samt ådöma straff för lättare polisför-
seelser, men deremot att öfverlemna svårare
förbrytelser till krets-rättens behandling. Vi-
dare åligger det Landträtten, att kungöra
regeringens förordningar, att befordra dem,
äfvensom domstolarnes utslag, till verkställig-
het, att hafva tillsyn öfver vägar och broar,
trupparnes inqvartering, kronotransporter,
rekruters försändning till anvisad ort, att

söka hindra farsoters utspridande m. m. I hvarje krets finnas dessutom ett kretsmilitair-commando, en fiskal, en landtmätare, en läkare, en chirurg, tvenne underchirurger och en barnmorska. — Kretsarnes central-auctoriteter hafva säte i kretsarnes hufvudstäder, de så kallade kretsstäderna.

Städernes allmänna angelägenheter vårdas af det samtliga röstägande borgerskapet [гласные] hvilka utgöra det så kallade stadsrådet; vigtigare ärender in pleno, af det allmänna stadsrådet [общая городская дума]; mindre vigtiga af ett bland borgerskapet valdt utskott, eller det af sex röster bestående stadsrådet [шестигласная городская дума], hvilket utses ur borgerskapets alla classer, och hvari, likasom vid det allmänna stadsrådet, stadens förman, det så kallade stadshufvudet, [голова ell. глава] är ordförande. Stadsrådet bemödar sig, att förskaffa stadens invånare nödiga utvägar till bergning och uppehälle, att bibehålla ordning och endrägt, samt vårdar sig om allt, som kan bidraga till stadens och dess invånares välstånd och förkofran, men befattar sig ej med lagskipningen. Polisen handhafves 1) i Hufvudstäderna af en Öfver-Polismästare, Polismästare och Polis-embetet [управа благочинія]. Hvar och en af Polismästa-

rene har tillsyn öfver en viss stadsdel, och under dem stå poliscommissarier [часные приспавы] och qvarters uppsyningsmän [квартильные надзиратели], m. m. 2) I Gouvernements-städer af Polismästare, poliscommissarier och tvenne rådmän; 3) i kretsstäder af stadshöfdingen [городничій] med nödiga tjänstemän; 4) i mindre städer och köpingar [въ городахъ зашпащныхъ и посадахъ] af rådhuset [рамуша]. Dess befattning motsvarar i det närmaste landträttens på landet. De fleste polistjänstemän tillsättas af regeringen. Lagskipningen ombesörjes i de större städerna af magistraterna; i småstäder och köpingar af rådhusen. Borgmästarenes och rådmännens antal beror af städernes folkmängd; städer med mindre än 500 invånare hafva en borgmästare och två rådmän. Borgmästare och råd väljas af borgerskapet. Magistraternes och rådhusens verkningskrets i lagskipningsväg motsvarar kretsrätternes på landet. Vid hvarje magistrat finnes en pupillrätt [сиротскій судъ], som består af stadens förman såsom ordförande och tvenne medlemmar ur magistraten och stadens äldste som bisittare, och har sig ombetrodt, att draga försorg om enkör och faderlösa efter handlande, lägre borgare, personliga adelsmän

och andra ofrälse inom stadens jurisdiction, samt att vårda deras egendom. Uti hufvud-gouvernements- sjö- och stora handels-städer finnas såkallade handels-deputationer [торговья деputationи] inrättade, som vaka öfver handelns och handtverkeriernes förkofran, och utgöras af ibland köpmansståndet valde deputerade. Städernes köpmansskap äger ock ibland sig utse en comité af deputerade [депутатское собрание], för att, i samråd med adelns deputerade, bestämma och fördela de skattdragandes af borgareståndet utskylder.

Lagstiftning.

Rysslands äldsta lagbok var Storfurst Jaroslav I:s Pravda [правда sanning, rätt, lag]; efter mer än femhundra års mellanskof följde derpå 1542 Ivan IV:s Civil- och Criminal-codex Sudebnik [dombok]. År 1649 utgafs af Tsar Alexei Michailovitsch en allmän lagbok under namn af Uloschenie [уложение af уложити förordna, fastställa], hvilken är basis för den nuvarande Ryska lagstiftningen och hvars fortsättning utgöres af en i Kejsar NICOLAIS första regeringsår utgifven fullständig och chronologiskt ordnad samling af alla ifrån 1649 till Kejsar ALEXANDERS död utkomna lagar och förordningar,

jemte H. M. Kejsar NICOLAIS första Manifest den $\frac{1}{2}$ ² December 1825, i 45 delar eller 48 band in 4:o. Denna samling var dock endast bestämd att utgöra källan för de Ryska lagarne, och den egentliga nu gällande lagcodex är ett systematiskt sammandrag af alla ända till år 1832 utkomna, till efterlefnad fastställda stadgar och föreskrifter, till ett antal af 42198. Denna codex indelas i 1499 capitel, och är tryckt i St. Petersburg år 1833 i 15 band, under namn af Svod. [Сводъ законовъ Россійской Имперіи, d. ä. Ryska Rikets Lag-Concordans]. Denna lagbok har varit gällande sedan d. $\frac{1}{3}$ Januarii 1835. Af dessa 15 band handla 3 om rikets administration, 1 om personella skyldigheter, 4 om allmänna intrader, 1 om ståndförhållanden, 2 om statshushållning; 2 om polislagstiftning, 1 om civil-rätt och 1 om criminal-rätt. Efter hand utkommande nya förordningar utgifvas årligen, som supplementer, under sina bestämda rubriker.

R i k e t s f i n a n s e r.

Kronans inkomster indrifvas under följande hufvudsakliga titlar: 1) koppskatt eller hufvudskatt [подушныя деньги, själapennningar], som betalas af hvarje mansperson i städer och på landet med undantag af gillebor-

gare och med dem jemnliska eller öfver dem ställda ståndsclasser. 2) Gilleborgare-utskyl-der, bestående i en bestämd procent af hvar-je gilleborgares uppgifna capital. 3) Tullin-trader. 4) Obrok, hvilken, såsom grundränta, erlägges af alla som odla kronans jord; hvar- emot de adeliga bönderne betala obrok till sin herre. 5) Brännvinsförpaktning; såvida brännvinet är kronans monopol och endast adeln till husbehof får bränna brännvin, men alla andra måste köpa af kronans förpaktare. 6) Chartae-Sigillatae afgift. 7) Inkomst för utfärdade fullmakter, befordringar och ut-märkelser. 8) Postregal. 9) Inkomst ifrån kronans skogar, samt fiskerierne i Wolga och Kaspiska hafvet. 10) Kronans fabriker, krut- och saltpeterbruk. 11) Bergverk. 12) För-paktning af krono-qvarnar, bodar m. m. Be-loppet af årets inkomst uppges af Statistici mycket olika. År 1832 uppgåfvos de af en Rysk författare till 525 millioner Rubel Banco Assignmenter; sednare uppgifter beräkna dem till endast 360 millioner. Ännu större är osäkerheten, hvad beloppet af utgifterne be-träffar. De förnämsta utgiftsrubriker äro för Kejserliga hofvet, armén, aflöningsstaten för Rikets Embets- och tjenstemän, undervisnings-verket, flottan, fästningar, hamnar, kanalan-

läggningar, Städers uppbyggande, offentliga byggnader, uppmuntran af industrien o. s. v. Man tror sig dock med säkerhet veta att inkomsterne i fredstider icke allenast betäcka utgifterne, utan att äfven öfverskottet kunnat användas till minskande af den i krigstider tillkomna statsskulden. År 1832 uppgafs rikets skuld till 795,234259 Rub. 24 kop. Banco Assignationer, och 1835 till 960,848658 Rub. 42 kop. Den 1 Jan. 1838 uppgick densamma till 940,867257 Rubel 7 kopek.

K r i g s m a g t.

Landtarmén.

Då Peter den Store år 1689 ensam tillträdde regeringen, förefann han en regulier krigsstyrka af 15000 man bågskyttar, så kallade Strelitzer [стрѣльцы], hvilken i krigstider kunde ökas till tredubbelt belopp. Peter bildade i dessa, ofta äfven för regeringen farliga krigares ställe, en på Europaeisk fot organiserad och disciplinerad armé, hvilken redan 1712 skall hafva uppgått till 107350 man, och vid hans död till omkring 200000. De följande Regenterne funno sig, för att kunna bibehålla den af Peter förvärfvade rang inom det Europaeiska statssystemet, föranlåtne, att öka denna militärmagt. Under Kejsarinnan Catharina II uppgafs år 1794

den regulära armén till 312785 man och under Kejsar Alexander, år 1805, i regulära och irregulära trupper, garnison och invalider, till 533150 man. 1812 och följande årens krig fordrade en ny tillökning af armén, så att densamma stundom räknats ifrån 800000 till 1 mill. krigare. År 1834 uppgåfvos Rysslands samtliga trupper till 612332 m., bland hvilka 41200 m. garder, 331200 m. linieinfanteri, 104632 m. garnisonstrupper, 84000 m. cavalleri, 40800 m. artilleri, 10500 m. ingenieurer. Dertill kommo ännu 19000 m. irregulärt cavalleri, hvilket dock under krigstider kan mångdubblas.

Till förökande af Rysslands försvarsstyrka tjena äfven de under Kejsar Alexanders Regering inrättade militair-colonier, eller, som de sedan, efter att af Kejsar NICOLAI hafva erhållit en förändrad organisation, blifvit kallade, åkerbrukande soldaterna, hvilka indelas i den Novgorodska och Gammel-Ryska divisionen och sönderfalla i 14 districter. Beloppet af denna styrka är dock okänt. I sednare tider hafva äfven militair-colonier i de kaukasiska provinserne blifvit anlagde.

Armén kompletteres genom rekrutering sålunda, att vid förefallande behof, genom en Kejserlig ukas föreskrifves, huru många

ur den till soldattjenst förpligtade manliga personalen böra utgå. Åren 1829 och 1830 togs en man af 250, 1831 första gången en af 166, andra gången en af 125, men år 1833 åter en af 250. I förhållande till den manliga personalen af sina lifegna, bör hvarje godsägare ställa ett visst antal rekruter. Hvarje lifegen är, så snart han blifvit soldat, personligen fri. Tjenstetiden utgjorde intill år 1827: 22 år för garderne och 25 för de öfriga trupparne; sedermera blef den minskad till 20 år för de förre, samt 22 för de sednare. Till lättnad för de äldre Soldaterne, beviljas dem dessutom tjänstledighet på obestämd tid, och de återkallas blott vid utomordentliga tillfällen till tjenstgöring. Önskar någon utöfver den enligt lag föreskrifna tiden qvarstadna i tjenst, så erhåller han de första fem åren dubbel, de följande tredubbel sold. Hästens tjenstetid vid cavalleriet och trossen är bestämd till 9 år.

För sårade, sjuka och åldriga soldater är sörjt genom flere större och mindre hospitaler och invalidhus. Till upptagande och vårdande af aflidne soldaters barn finnes ett barnhus i St. Petersburg inrättadt.

Fästningar: De fleste i de ifrån Sverige, Polen och Turkiet eröfrade Länder. Vigti-

gast äro: Sveaborg, Wiborg, Kronstadt, Narva, Reval, Riga, Dünaburg, Smolensk, Bobruisk, Zamocz, Ny Geogiewsk [föret Modlin], Kametz-Podolsk, Choczyn, Bender, Ismail, Kili, Anapa, Poti, Erivan, Baku, Derbent, Elisabethpol, Achalzik, Atzchur, Achalkalaki, Wladikawkas, Mosdok, Georgiewsk, Kisljär, Orenburg m. fl. Ryska Asien skyddas dessutom vid sin södra gräns genom en mängd trädfästen; sådana finnas äfven vid floderne Wolga, Ural och Irtisch.

Tyghus äro inrättade i St. Petersburg, Moskva, Novgorod, Kiev och Novo-Tscherkask [Donska Kosackernes hufvudstad]; gevärsfabriker i Tula, Systerbäck, och Brjansk (G. Orel); kanongjuterier i St. Petersburg, Moskva, Cherson, Petrosavodsk (G. Olonetz) och Lipetzk (G. Tambov), krutbruk i byn Ochta vid St. Petersburg.

Sjömagt.

Peter den Store grundlade Rysslands sjömagt. År 1698 gick det första linieskepp, vid hvars byggnad Tsaren sjelf lagt hand, i Saardam i Holland af stapeln. År 1832 uppgafs af en Rysk författare Rysslands flotta till ett belopp af omkring 800 större och mindre fartyg. Bland dem voro 44 linieskepp

af 74—110 kanoner och 28 fregatter af 44—60 kanoner; vidare funnos corvetter af 16—26 kanoner, briggas af 12—20, skonertar af 10—16, loggertar af 8—14 kanoner, jagter, gallerer, brigantiner o. s. v. Öfver hufvud funnos på den Ryska flottan, nämnde år, 6300 kanoner och hela personalen uppgick till 79269 man. Vid flottan voro då anställde en General-Amiral, 6 Amiraler, 13 Vice Amiraler, 22 Contre Amiraler o. s. v. Hamnar för krigsflottan äro: 1) vid Östersjön: a) I St. Petersburg stora Nevas utlopp för gallerflottan, b) Kronstadt, c) Ruotsensalmi, eller Svensksund för gallerflottan, d) Revel och e) Sveaborg. 2) Vid Svarta hafvet: a) Nicolajew, b) Cherson, c) Sevastopol, d) Taganrog; 3) vid Kaspiska hafvet: Astrachan; 4) vid Hvita hafvet: Archangel; 5) Östra Oceanen: Ochotsk. Skeppsvarf finnas i St. Petersburg, Cherson, Kasan (för Kaspiska hafvet), och i Archangel. Ledningen af sjö-ärenderne i norra delen af Riket tillhör Amiralitetet i St. Petersburg, i södra delen Amiralitetet i Nicolajew. Flottans besättning kompletteras, likasom landtarmén, genom rekrutering. För sjuka sjömäns vård funnos 1835 inrättade 11 större och 17 mindre sjöhospitaler, och i de för militairen i allmänhet inrättade invalid- och barnhusen

hafva äfven sjömän del. Befälet öfver linieskepp och större fregatter föra kaptenerne af första rangen, hvilka anses lika i rang med öfverstarne vid landtarmén, öfver de mindre fregatterne kaptenerne af andra rangen, som anses lika med öfverste-lieutenanter. Kapten-lieutenanter, i rang lika med majorer vid landtarmén, commendera på corvetter och briggas; på mindre fartyg skeppslieutenanter, som äro ställda i samma rang med kaptenerne vid landtarmén.

Tillägg och Rättelser.

Sid. 3 rad. 5 står: som läs: om.

— — — 26 — Tschihon l. Sibon.

— 8 — 13—14 står: värgaktiga l. dvärgaktiga,

— 18 — 8 står: Tschihon l. Sihon.

— 21 — 24 — Meija l. Mescha (Межа).

— 22 — 28 — Wirsjerw l. Wirtsjärw

— 23 — 12 — vattensystem l. vattensystemer.

— 25 — 3: Enligt Finansministerns sednaste berättelse uppgick hela den Ryska spiran underlydande befolkningen till omkring 61 millioner; hvarföre, då Polens och Finlands till 5,560000 uppskattade invånare undantagas, det egentliga Kejsaredömet's folkmängd i det närmaste utgör den i texten uppgifna summan.

— 35 — 3 står: till civila läs: till en del civila.

— 39 — 11 — обыватели — жнпелн.

— 41 — 9 f. Hvad på detta ställe ofullständigt och mindre riktigt finnes anfördt om städernes styrelse, omtalas utförligare och mera riktigt sid. 145 f.

— 42 — 3 står: починное läs: почетное.

— 45 — 21 — frigifva — frigifna.

— 49 — 23 — valde äldsta — valde hufvudmän [голова] och äldsta

— 51 — 5 — äfven med lifegna: detta bör sålunda rättas, att Odnodworzerne sedan den 25 Maji 1809 väl icke mera få förvärfva nya lifegna, men behålla dem de förut ägt.

Sid. 59 rad. 7 står: monopol läs: monopol.

— 61 — 7: Till företräden, som statsreligionen i Ryssland har framför de öfriga trosbekännelserne, hörer det stadgande, att barn af blandadt äktenskap, der den ena af föräldrarne hörer till Ryska läran, böra döpas till samma lära.

— 61 — 11—12 står: oeconomiska läs: oecumeniska.

— 62 — 21 — räkna — räknas.

— 71 — 13 Enligt sednaste uppgifter utgjorde år 1836 de Romersk-Catholska munkklostrens antal i Ryssland 109, klostercapell-kyrkornes 37, kloster-capellernes 100 och munkarnes 1969; nunneklostrens 51, nunnornes 597. Utom klosterkyrkorne funnos 939 hufvud- och 292 capellkyrkor samt 1035 bönehus.

— 72 — 2 År 1836 funnos i Ryssland 8 Evang. Lutherska Consistorial-kretsar, nämligen St. Petersburg, Moskva, Lifland, Oesel, Riga, Estland, Reval och Curland, samt dessutom en Synodal-krets för de Tyska colonisterne i Grusien. På samma tid funnos 5 Lutherske General-Superintendenten, 3 Superintendenten, 31 prostar, 9 öfverpastorer, 335 pastorer, 8 diakoner, 2 vice pastorer, 28 adjunct-pastorer och 30 Theologiae- eller, som de hos oss kallas, Sacri ministerii Candidater. Vidare 352 hufvud- och 190

capell-kyrkor, 33 kyrkor i hospitaler och privata hus, samt 26½ bönehus. — Den reformerta Kyrkan räknade år 1836 20 hufvud- och 2 capell-kyrkor, samt 3 bönehus, 1 General-Superintendent, 3 Superintendenter, 5 Vice Superintendenter, 17 Pastorer, 4 Lectorer och 1 Theologiae Candidat.

Sid. 87 rad. 7 tillägges: Enligt sednaste förordning om myntfoten innehåller guldmyntet $94\frac{2}{3}$ Solotnik bergfint guld och $1\frac{1}{2}$ Sol. koppar, samt silfvermyntet $83\frac{1}{3}$ Sol. fint silfver och $12\frac{2}{3}$ Sol. koppar.

— 89 — 9. Enligt ministerns för upplysningen sednast aflemnade berättelse uppgår Skolornes antal i Ryssland till 1744, lärarenes till något öfver 6000 och elevernes till 92000.

— 89 — 19 står: stadsvettenskap läs: statsvettenskap.

— 91 — 21 står: 90 läs: 40

— 93 — 19 — finnes — finnas

— 96 — 28 År 1837 utkommo 866 literaira arbeten i Ryssland, deribland 740 originaler och 126 öfversättningar; 1836 införskrefvos från utrikes ort böcker till ett antal af 40000 band.

— 104 — 15 står: Ishafvet läs: Irtisch

— — — 23 — Ditmar en — Ditmarsen

— 110 — 6 — 30,000 — 300,000

— 119 — 14—15 står: ett fyrkantigt gyllene kors
läs: en fyrkantig gyllene crachan

Sid. 119 rad. 16 står: 3я läs: 3а

— 120 — 15 — слава — слава

— 127 — 7 Genom en den 26 Dec. 1837 aflåten
 Ukas är ett nytt, nionde Ministerium
 inrättadt, som har förvaltningen af
 Kronans domäner och curatelet öfver
 Kronobönderne, de utländska coloni-
 sterne och nomodiska folkslagen sig
 ombetrodt.
